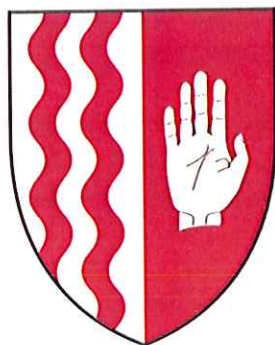

RAPORT

O STANIE GMINY BRODNICA

W ROKU 2018

Brodnica, maj 2019r.

I. Wstęp

Na podstawie art. 28aa ust. 1 i 2 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym Wójt co roku do dnia 31 maja przedstawia radzie gminy raport o stanie gminy. Raport obejmuje podsumowanie działalności wójta w roku poprzednim, w szczególności realizację polityk, programów i strategii, uchwał rady gminy i budżetu obywatelskiego.

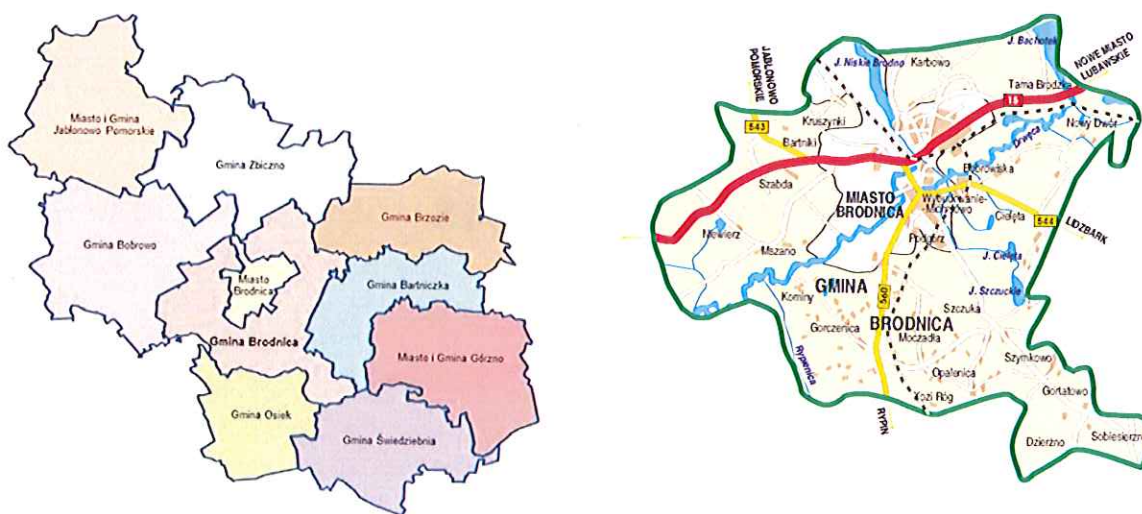
II. Informacje ogólne

A. Ogólna charakterystyka Gminy Brodnica

Gmina Brodnica położona jest we wschodniej części województwa kujawsko-pomorskiego. Jest jedną z 10 gmin powiatu brodnickiego, zajmuje obszar 12 641 ha i obejmuje część powierzchni Pojezierza Brodnickiego, Doliny Drwęcy i Wysoczyzny Dobrzyńskiej. Teren gminy okala miasto Brodnicę, w którym mieści się siedziba władz.

Gmina Brodnica zalicza się do średnich w powiecie brodnickim i regionie pod względem powierzchni i gęstości zaludnienia, natomiast pod względem liczby mieszkańców jest najliczniejszą gminą wiejską. Gmina Brodnica podzielona jest na 20 sołectw.

Mapa 1. Położenie Gminy Brodnica

B. Jednostki organizacyjne Gminy Brodnica

1. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Brodnicy
2. Gminna Biblioteka Publiczna w Szczuce
3. Szkoła Podstawowa im. Królowej Anny Wazówny w Gorczenicy
4. Szkoła Podstawowa im. Ziemi Michałowskiej w Gortatowie z siedzibą w Szczuce
5. Szkoła Podstawowa im. Janusza Korczaka w Szabdzie

C. Demografia

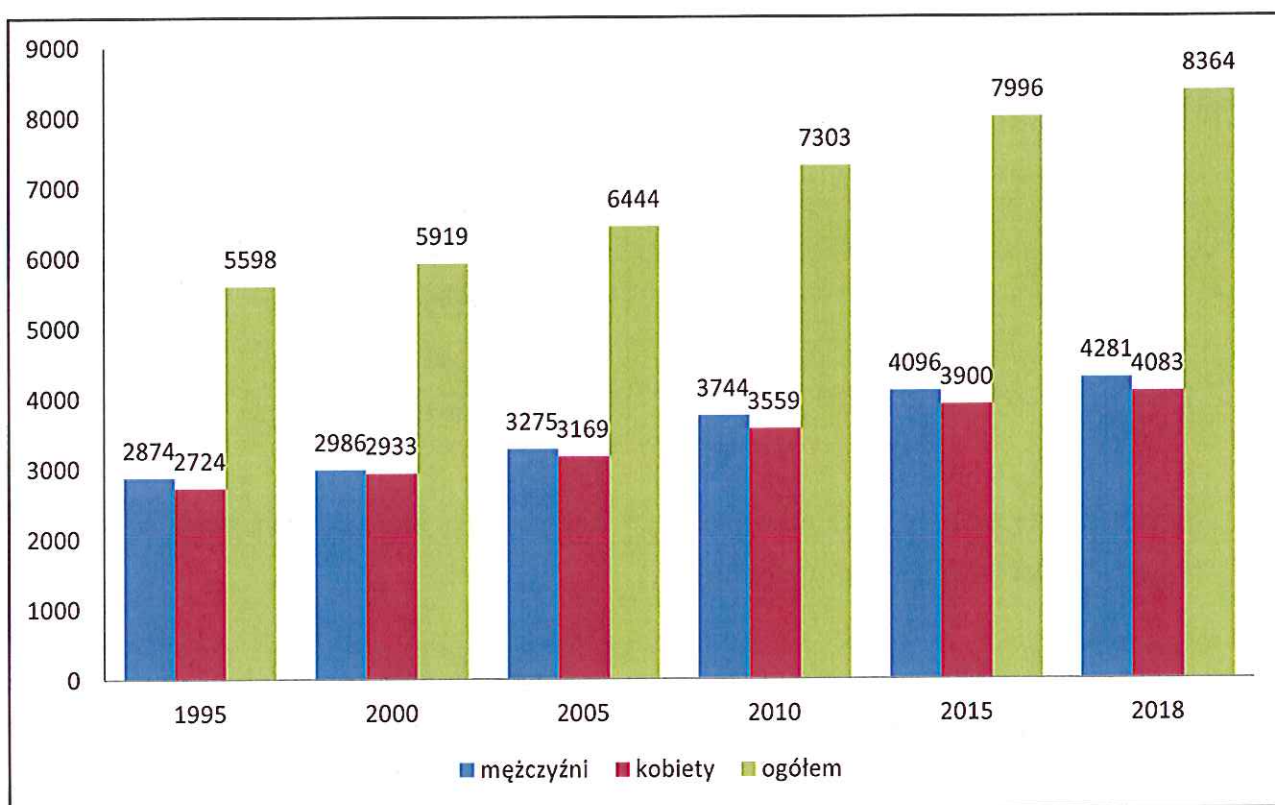
W świetle danych statystycznych liczba mieszkańców gminy wzrosła w okresie ostatnich 20 lat o 2.398 osób. Tak duży wzrost nastąpił przede wszystkim w wyniku rozwoju

budownictwa indywidualnego oraz napływu ludności z terenów miejskich (nie tylko z miasta Brodnicy) ale i w mniejszym stopniu z innych gmin.

Największy napływ ludności notuje się we wsiach leżących przy terenach podmiejskich tj. w Karbowie, Kruszynkach, Podgórzu, Wybudowaniu Michałowo. Wśród ludności napływowej przeważają osoby w wieku produkcyjnym poniżej 40 roku życia. Są to często ludzie znajdujący się w tzw. „wieku mobilnym”, w którym stosunkowo łatwiej zmienić miejsce zamieszkania i przystosować się do nowych warunków niż osobom starszym.

Gmina Brodnica jest jednostką samorządową z największą dynamiką wzrostu liczby ludności w powiecie brodnickim, co pokazują poniższe dane.

Wykres 1. Zmiany demograficzne w Gminie Brodnica w okresie ostatnich 20 lat.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z GUS (Bank Danych Lokalnych)

Z przedstawionego wykresu wynika, że ludność na przestrzeni ostatnich 23 lat wzrosła o 2.766 osób i na koniec 2018 roku wyniosła 8 364 osób.

Tabela 1. Gmina Brodnica na tle zaludnienia w sąsiednich gminach wiejskich

Nazwa gminy	2010	2014	2018
Bartniczka	4789	4786	4708
Bobrowo	6393	6379	6334
Brodnica	7303	7889	8364
Brzozie	3739	3787	3793
Osiek	4136	4103	4026

Świedziebnia	5302	5349	5205
Zbiczno	4752	4843	4873

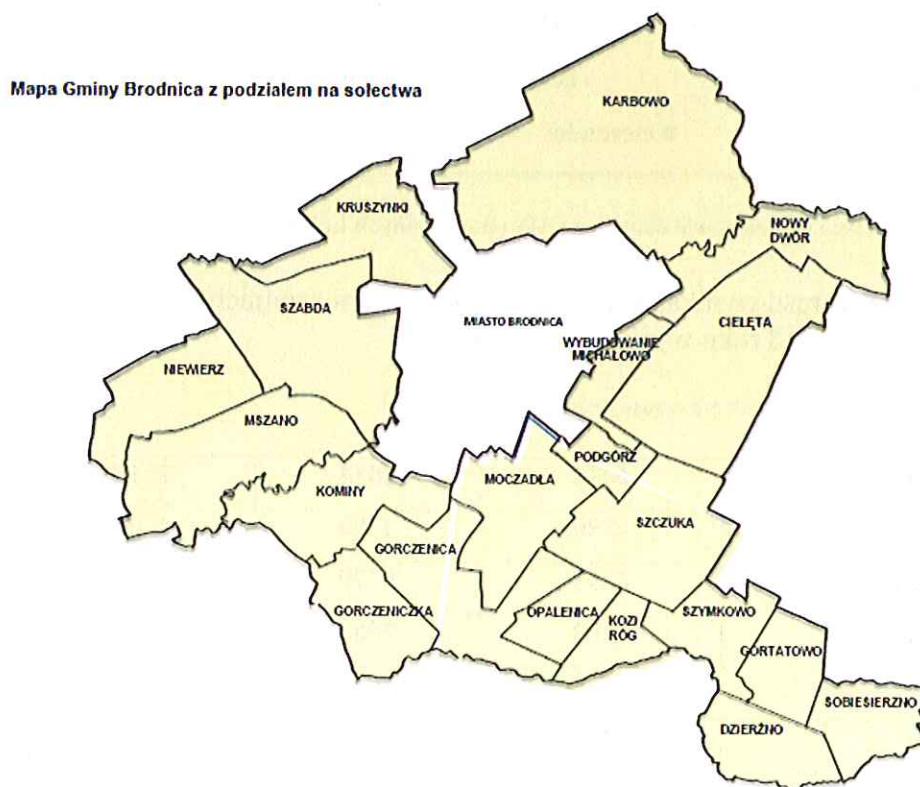
Z przedstawionej tabeli wynika, że Gmina Brodnica jest gminą wiejską o największej liczbie ludności w Powiecie Brodnickim i jedyna z tak dużym przyrostem liczby ludności. Analizując dane z roku 2018 ludność naszej gminy jest ponad dwukrotnie większa od najmniej licznej gminy w powiecie (o 4.571 osób).

Tabela 2. Liczba mieszkańców Gminy Brodnica w latach 2010 – 2018

Poszczególne lata	Liczba mieszkańców
2010	7303
2011	7545
2012	7654
2013	7745
2014	7889
2015	7996
2016	8159
2017	8268
2018	8364

Sieć osadniczą gminy w 2018 roku tworzy 25 miejscowości, które składają się na 20 sołectw.

Mapa 2. Podział Gminy Brodnica na sołectwa

W Gminie Brodnica dominują sołectwa liczące od 200 do 499 mieszkańców. Tylko jedno sołectwo liczy 74 osoby. Jest to Nowy Dwór. Największym sołectwem jest Karbowo z stale rosnącą liczbą mieszkańców, która na dzień 31.12.2018r. wynosiła 2088 osób.

Przestrzenne rozmieszczenie ludności gminy jest bardzo zróżnicowane, najwięcej jest (13) wsi średniej wielkości liczących od 100 do 499 mieszkańców. Łącznie skupiają one 37 % ludności gminy. Wsie duże powyżej 500 osób oraz bardzo małe poniżej 100 osób są mniej licznie reprezentowane. Na wyróżnienie zasługują miejscowości: Karbowo (wzrost o 1056 mieszkańców od 1990 r.), Cielęta, Szabda, Gorzenica, Szczuka. Szczegóły w poniższej tabeli.

Tabela 3. Zmiany w liczbie mieszkańców w poszczególnych wsiach w latach 1990-2015.

Lp.	Miejscowość na terenie Gminy Brodnica	Liczba mieszkańców						
		1990	1995	2000	2005	2010	2015	2018
1	Bartniki	72	77	84	81	96	108	108
2	Bobrowiska	38	40	38	37	40	41	43
3	Cielęta	458	510	512	552	608	648	627
4	Wybudowanie Michałow	155	170	189	257	378	464	502
5	Drużyny Dworzec	11	12	10	14	18	17	17
6	Dzierżno	137	156	153	153	152	154	151
7	Gorzenica	434	502	517	547	572	603	614
8	Gorzeniczka	75	94	95	94	87	81	85
9	Gortatowo	169	213	200	209	230	230	231
10	Karbowo	1008	1076	1160	1434	1693	1912	2064
11	Kominy	68	109	103	90	143	168	184
12	Kozi Róg	79	116	122	113	115	126	130
13	Kruszynki	164	138	252	279	335	349	347
14	Mszano	331	280	277	290	302	318	323
15	Moczaźla	355	380	369	403	412	438	496
16	Nowy Dwór	113	105	85	83	87	79	74
17	Niewierz	283	300	299	296	296	295	294
18	Opalenica	113	108	122	127	133	135	141
19	Podgórz	153	144	164	170	285	351	393
20	Szabda	460	497	502	547	574	645	708
21	Szczuka	417	420	427	463	466	497	510
22	Szymkowo	180	167	163	168	162	157	154
23	Sobieszyno	147	152	145	151	147	148	142
24	Tama Brodzka	34	35	30	30	32	22	24

25	Tywola	48	57	55	52	49	10	12
	Razem:	5502	5858	6073	6640	7413	7996	8364

Źródło: Dane na podstawie ewidencji ludności gminy Brodnica

Tabela 4. Ruch naturalny ludności w Gminie Brodnica w latach 2010-2015

Wyszczególnienie	2010	2014	2018
Urodzenia	111	110	97
Zgony	72	59	59
Małżeństwa	83	101	155

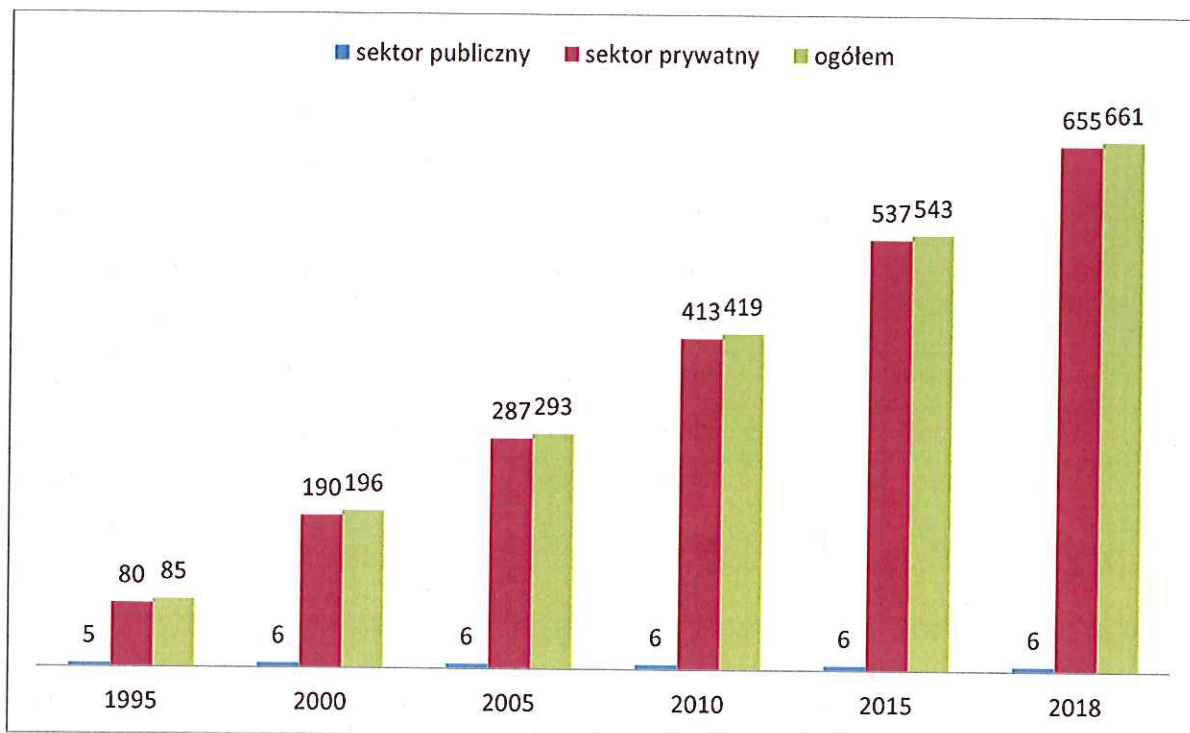
Źródło: Dane na podstawie ewidencji ludności Gminy Brodnica

Z przedstawionej tabeli nr 4 wynika, że mamy większą ilość urodzeń niż zgonów, czyli dodatni przyrost naturalny oraz znaczny wzrost ilości zawieranych małżeństw.

D. Przedsiębiorczość i rynek pracy w gminie

Wraz ze wzrostem liczby mieszkańców w gminie wzrasta także liczba podmiotów gospodarczych mających siedzibę na jej terenie. Poniżej zamieszczone zostały dane o ilości podmiotów gospodarczych w latach 1995 - 2018.

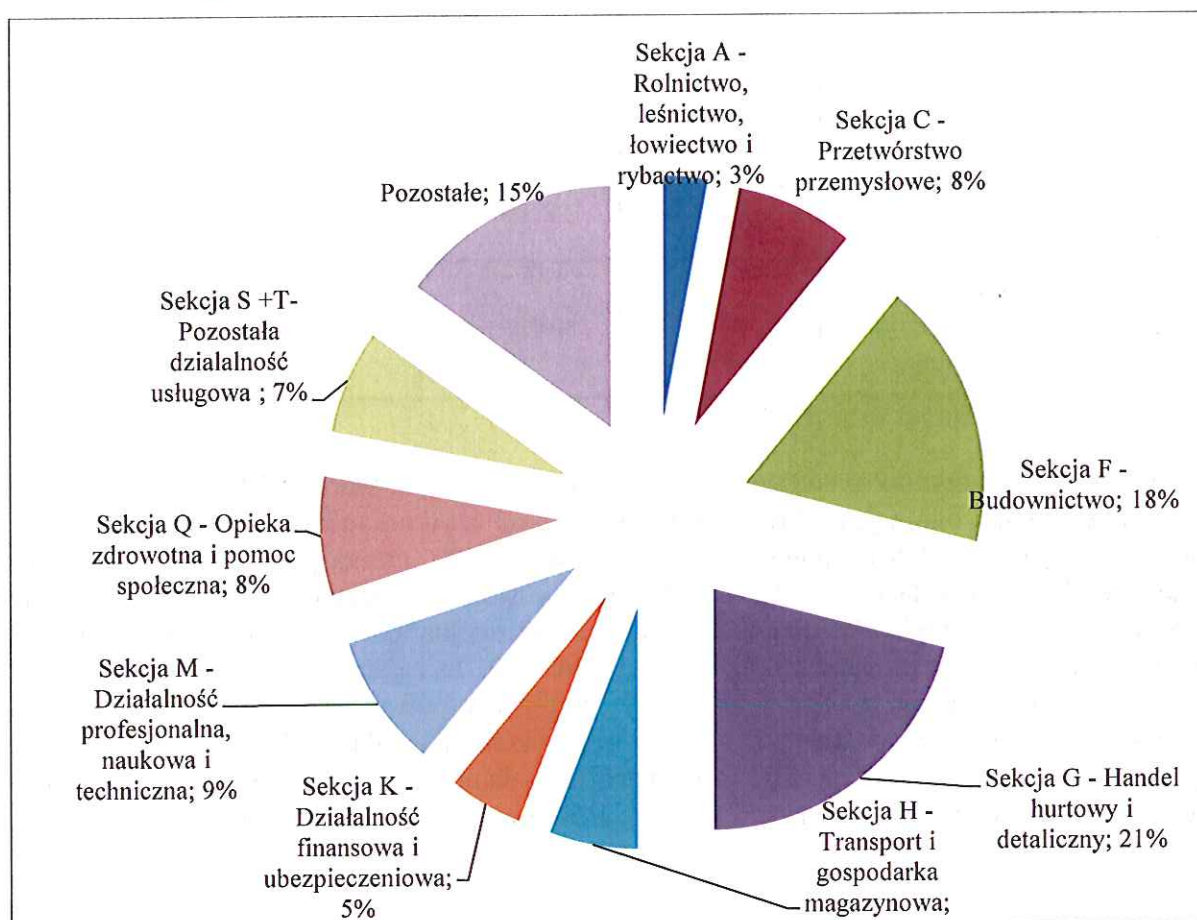
Wykres 2. Podmioty gospodarcze w Gminie Brodnica w okresie ostatnich 23 lat

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z GUS (Bank Danych Lokalnych)

Systematycznie zwiększa się ilość zarejestrowanych podmiotów gospodarczych, znaczący wzrost nastąpił zwłaszcza w okresie ostatnich 10 lat. Z analizy podmiotów gospodarczych zarejestrowanych w **Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej** wynika, że w Gminie Brodnica dominuje sektor prywatny, a w nim osoby fizyczne.

Wykres 3. Podmioty gospodarcze w Gminie Brodnica według sekcji PKD w 2018r.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z GUS (Bank Danych Lokalnych)

Podmioty gospodarcze funkcjonujące w gminie to w zdecydowanej większości małe firmy zatrudniające do 9 pracowników (94,88%), 25 przedsiębiorców zatrudnia od 10 do 49 pracowników a tylko dwóch zatrudnia powyżej 50 do 249 pracowników. Gmina Brodnica jest gminą o dominującej funkcji rolniczej, gdzie produkcja przemysłowa stanowi margines i jest funkcją uzupełniającą. Pomimo zwiększającej się liczby podmiotów gospodarczych na terenie gminy wciąż przeważa funkcja rolnicza, a wśród gospodarstw rolnych widać coraz większą specjalizację.

Tabela 5. Struktura użytków gruntowych Gminy Brodnica w latach 2005-2018

Lp.	Wyszczególnienie	Powierzchnia [ha]			
		2005	2010	2015	2018
1.	UŻYTKI ROLNE – razem	8641	8585	8469	8424
	Grunty orne	7758	7724	7627	7594
	Sady	200	184	170	163

	Łąki	435	440	441	438
	Pastwiska	248	237	231	229
2.	LASY	2290	2364	2377	2391
3.	POZOSTAŁE GRUNTY	1736	1720	1822	1856
	w tym tereny mieszaniowe i przemysłowe	14	41	115	137

Źródło: Starostwo Powiatowe w Brodnicy

W strukturze użytków gruntowych przeważają użytki rolne, które w 2018 roku stanowiły 66 % powierzchni ogólnej, co dawało 8.424 ha. Wśród użytków rolnych dominowały grunty orne, zajmujące w 2018 r. powierzchnię 7.594 ha (60 %). Drugą pozycją wśród użytków gruntowych zajmują lasy (2.391). Z roku na rok struktura użytków gruntowych Gminy Brodnica ulega zmienia. W ciągu ostatnich 13 lat ogólna powierzchnia użytków rolnych zmniejszyła się o 217 ha, przybyło natomiast lasów o 101 ha i gruntów pozostałych o 120 ha. W wyniku modernizacji ewidencji gruntów i budynków przeprowadzonej przez Starostwo Powiatowe w Brodnicy w latach 2011-2015 oraz zmian w użytkowaniu gruntów na terenie gminy bardzo duży wzrost nastąpił w terenach mieszkaniowych i przemysłowych, tj. o 123 ha. Najwięcej takich gruntów jest w obrębie Karbowo, Szabda, Wybudowanie Michałowo, Szczuka i Gorczenica.

Tabela 6. Struktura gospodarstw rolnych osób fizycznych w Gminie Brodnica w latach 2012-2018

Wielkość gospodarstwa w ha	Liczba gospodarstw				
	2012	2013	2014	2015	2018
1-2	282	280	291	285	280
2-5	249	243	251	260	258
5-7	92	97	104	107	120
7-10	121	123	125	120	126
10-15	100	101	92	91	90
Powyżej 15	120	117	112	115	109
Razem	964	961	975	978	983

Źródło: opracowanie własne

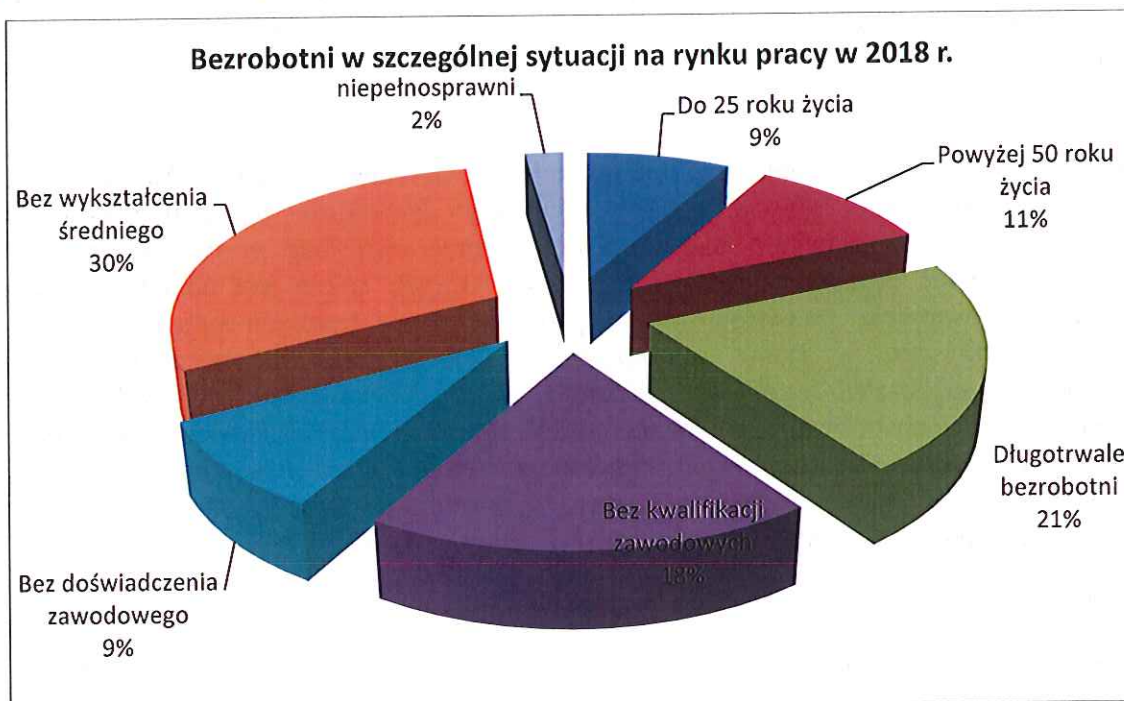
Na terenie Gminy Brodnica przeważają małe gospodarstwa rolne do 5 ha, w 2018 r. było ich aż 538, co stanowi 55% wszystkich gospodarstw rolnych należących do osób fizycznych. Ze względu na fakt, że trudno utrzymać się z gospodarstwa o niewielkiej powierzchni, większość osób prowadzących niewielkie gospodarstwa rolne pracuje dodatkowo poza rolnictwem. Właściciele małych gospodarstw rolnych bardzo często szukają dodatkowych zarobków poza rolnictwem np. w działających na terenie gminy lub miasta Brodnicy zakładach pracy. Ze względu na brak danych (GUS nie posiada danych w tym zakresie dla poszczególnych gmin) nie można jednoznacznie stwierdzić, ale prawdopodobnie w Gminie Brodnica większość mieszkańców utrzymuje się z pracy poza rolnictwem.

E. Sytuacja społeczna

Zjawisko bezrobocia na rynku pracy

Bezrobocie to zjawisko gospodarcze polegające na tym, że pewna część ludzi zdolnych do pracy i jej poszukujących nie znajduje zatrudnienia. Jego miarą jest stopa bezrobocia, będąca relacją liczby zarejestrowanych bezrobotnych do zasobu siły roboczej lub do liczby ludności w wieku produkcyjnym (16-65 lat mężczyźni i 16-60 lat kobiety). Poniżej przedstawione zostały informacje na temat ilości osób bezrobotnych w Gminie Brodnica.

Wykres 4. Bezrobotni w szczególnej sytuacji na rynku pracy w 2018r.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Powiatowego Urzędu Pracy w Brodnicy

Tabela 7. Osoby bezrobotne w Gminie Brodnica w latach 2012-2018.

Wyszczególnienie	2012			2014			2016			2018		
	Mężczyźni	Kobiety	ogółem	Mężczyźni	Kobiety	ogółem	Mężczyźni	Kobiety	ogółem	Mężczyźni	Kobiety	ogółem
1 Liczba bezrobotnych	145	251	396	153	226	379	93	168	261	77	129	206
Bezrobotni z prawem do zasiłku	31	30	61	29	24	53	14	21	35	9	21	30
2 Bezrobotni w szczególnej sytuacji na rynku pracy	143	241	384	126	208	334	75	145	220	56	112	168
w tym:												
Do 25 roku życia	48	84	132	32	53	85	19	25	44	12	21	33
Powyżej 50 roku życia	34	21	55	47	29	76	35	22	57	19	13	42
Długotrwale bezrobotni	49	142	191	47	138	185	34	95	129	20	64	84
Bez kwalifikacji	48	103	151	45	81	126	33	66	99	28	44	72

zawodowych													
Bez doświadczenia zawodowego	24	70	94	19	57	76	15	24	39	12	24	36	
Bez wykształcenia średniego	110	146	256	106	115	221	72	82	154	55	64	119	
Niepełnosprawni	9	4	13	9	11	20	3	4	7	5	4	9	

Źródło: Dane z Powiatowego Urzędu Pracy w Brodnicy

Analizując powyższe dane widzimy, że największą grupę osób bezrobotnych w szczególnej sytuacji na rynku pracy stanowią osoby, które nie posiadają wykształcenia średniego oraz osoby długotrwale bezrobotne, trzecią co do wielkości grupą są osoby bez żadnych kwalifikacji zawodowych.

F. Pomoc społeczna

Zadania z zakresu pomocy społecznej w Gminie Brodnica realizuje Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Brodnicy. Podstawowym trzonem jego działalności jest realizacja zadań z zakresu pomocy społecznej w oparciu o instrumenty, określone w ustawie o pomocy społecznej, a więc podejmowanie takich działań, których celem jest udzielanie osobom różnych form wsparcia, pozwalających na przezwycięzenie trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie samodzielnie pokonać przy wykorzystaniu własnych umiejętności, możliwości, zasobów i uprawnień. Najczęstszymi powodami kwalifikującymi do pomocy są: ubóstwo, bezrobocie, bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego, niepełnosprawność, długotrwała choroba. Z pomocy korzystają również osoby z trudnościami w przystosowaniu do życia po opuszczeniu zakładu karnego, z powodu uzależnień, potrzeby ochrony macierzyństwa.

Tabela 8. Powody przyznania pomocy przez GOPS w 2018r.

<i>Powody trudnej sytuacji życiowej</i>	<i>Liczba rodzin</i>
Ubóstwo	159
Sieroctwo	1
Bezdomność	9
Potrzeba ochrony macierzyństwa (wielodzietność)	56
Bezrobocie	104
Niepełnosprawność	113
Długotrwała choroba	57
Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego ogółem:	40
w tym:	
- rodziny niepełne	36
- rodziny wielodzietne	2
Alkoholizm	32
Przemoc w rodzinie	28
Trudności w przystosowaniu do życia po opuszczeniu zakładu karnego	4

<i>Powody trudnej sytuacji życiowej</i>	<i>Liczba rodzin</i>
Zdarzenia losowe	0
Sytuacja kryzysowa	0
Kłęska żywiołowa lub ekologiczna	0

Źródło: dane GOPS Brodnica/ sprawozdanie MPiPS-03 za 2018 r.

1. Realizacja świadczeń pomocy społecznej

Tabela 9. Zadania zlecone gminie - udzielone świadczenia w 2018 roku

<i>Formy pomocy</i>	<i>Liczba osób, którym przyznano decyzją świadczenie</i>	<i>Liczba rodzin</i>	<i>Kwota świadczeń w zł</i>
Specjalistyczne usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania dla osób z zaburzeniami psychicznymi	12	12	133 665
Zasiłki celowe na pokrycie wydatków związanych z klęską żywiołową lub ekologiczną	0	0	0

Źródło: dane GOPS Brodnica/ sprawozdanie MPiPS-03 za 2018 r.

Tabela 10. Zadania własne gminy - udzielone przez GOPS w Brodnicy świadczenia w 2018r.

<i>Formy pomocy</i>	<i>Liczba osób, którym przyznano decyzją świadczenie</i>	<i>Liczba rodzin</i>	<i>Kwota świadczeń w zł</i>
Dożywianie dzieci i młodzieży w szkole	159	91	104 861
Usługi opiekuńcze	17	17	43 275
Zasiłki celowe na pokrycie wydatków powstałych w wyniku zdarzenie losowego	0	0	0
Zasiłki celowe w ramach programu „Pomoc Państwa w zakresie dożywiania”	185	184	259.265
Zasiłki celowe i w naturze ogółem	242	233	340 752
Zasiłki celowe specjalne	102	98	43 992
Zasiłki okresowe	91	89	166 218
Zasiłki celowe w formie biletu kredytowego	0	0	0
Zasiłek celowy na pokrycie kosztów pogrzebu	1	1	3 359
Udzielenie schronienia / schronisko	7	7	27 575
Odpłatność gminy za pobyt w DPS	3	3	102 996

Zasiłki stałe ogółem / wydatki/ w tym:	32	32	143 440
Zasiłki stałe dla osoby samotnie gospodarującej	24	24	123 126
Zasiłki stałe dla osoby pozostającej w rodzinie	11	11	20.314

Źródło: dane GOPS Brodnica/ sprawozdanie MPiPS-03 za 2018r.

Tabela 11. Udzielone świadczenia w ramach poradnictwa i pracy socjalnej

<i>Formy pomocy</i>	<i>Liczba rodzin</i>
Poradnictwo specjalistyczne w szczególności prawne i psychologiczne	22
Interwencja kryzysowa	0
Praca socjalna	354
Kontrakty socjalne	36

Źródło: dane GOPS Brodnica/ sprawozdanie MPiPS-03 za 2018 r.

Na mocy ustawy o Karcie Dużej Rodziny z dnia 5 grudnia 2014 r. oraz upoważnienia Wójta Gminy Brodnica, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej zajmuje się całokształtem zadań wynikających z obsługi Karty Dużej Rodziny. W roku sprawozdawczym do GOPS wpłynęło 20 wniosków o wydanie Karty Dużej Rodziny. Łącznie w 2018 roku wydano 91 kart w tym 38 kart dla rodziców/opiekunów oraz 59 kart dla dzieci. Program jest finansowany całkowicie z dotacji z budżetu państwa.

2. Realizowane zadania przez asystenta rodziny w 2018 roku.

Zgodnie z ustawą o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej z dnia 9.06.2011r. GOPS w Brodnicy zatrudnia pracownika asystenta rodziny, który ma na celu pomoc w przezwyciężeniu trudnej sytuacji rodzinnej. Praca asystenta opiera się na bezpośrednim kontakcie z klientami w ich miejscu zamieszkania. W związku z powyższym częste wyjazdy w teren są niezbędne dla prawidłowej realizacji zadań asystenta rodziny i stanowią około 50% całego czasu pracy. Pozostały czas pracy przeznaczony był na współpracę z instytucjami, urzędami, służbą zdrowia itp. oraz przygotowanie, usystematyzowanie i wypełnianie dokumentacji. Asystent rodziny zatrudniony jest w ramach zadaniowego trybu pracy, co pozwala na pracę z rodzinami w różnych godzinach, także poza godzinami pracy Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Brodnicy. Działania, które są podejmowane na rzecz wprowadzenia pozytywnych zmian w rodzinie są liczne i wielokierunkowe. Dla każdej rodziny, po wcześniejszej ocenie sytuacji, został stworzony indywidualny plan pracy, który jest realizowany w oparciu o odpowiednio dobrane działania. W 2018 r. asystenturą rodzinną objętych było 20 rodzin.

Tabela 12. Zadania realizowane w 2018r. przez asystenta rodziny

Liczba rodzin z którymi rozpoczęto współpracę	20
Ilość spotkań z rodzinami (w środowisku rodzinnym)	487
Rodziny pełne	9
Rodziny niepełne	11
Ilość osób w rodzinach, w tym:	71
Dorosłych	27

Dzieci	44
Liczba rodzin z dziećmi umieszczonymi w zastępczej formie opieki	6
Ilość osób dorosłych wykazujących dysfunkcje rozwojowe, zaburzenia zachowania lub niepełnosprawność	21
Ilość dzieci z dysfunkcjami rozwojowymi lub niepełnosprawnością	8
Ilość osób z problemem alkoholowym	7
Liczba rodzin, w których została wszczęta procedura niebieskiej karty	4
Liczba rodzin objęta nadzorem kuratora	14
Liczba rodzin, które skorzystały z pomocy wspierających (poradnie pedagogiczne, psychologiczne itp.)	20
Liczba rodzin, która odmówiła współpracy z asystentem	4
Ilość rodzin, w których zakończono współpracę	10

3. Usługi opiekuńcze

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Brodnicy świadczy usługi w formie usług opiekuńczych oraz specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi. W roku sprawozdawczym z pomocy w formie zwykłych usług opiekuńczych skorzystało 17 rodzin (głównie osoby starsze lub poważnie chore), ze specjalistycznych usług opiekuńczych skorzystało 12 rodzin.

4. Podsumowanie

Z prowadzonej przez GOPS statystyki wynika, że najwięcej rodzin skorzystało z pomocy z miejscowości: Gorzenica, Karbowo, Kruszynki, a najrzadziej mieszkańcy Podgórze, Bobrowisk, Tamy Brodzkiej, Bartnik, Gorzeniczki, Tywoli. W 2018 roku ze świadczeń pomocy społecznej skorzystały 294 rodziny tj. 440 osoby. Średnia wysokość zasiłku wynosiła:

- zasiłku stałego – 496,33 zł.
- zasiłku okresowego – 415,54 zł.

Największą grupę świadczeniobiorców GOPS stanowią osoby w wieku produkcyjnym, które zmuszone są do korzystania z pomocy społecznej ze względu na brak dochodów lub osiąganie zbyt niskich dochodów z pracy. Brak pracy, a co za tym idzie brak dochodu lub niski dochód, są jedną z najbardziej istotnych i najczęstszych przyczyn korzystania z pomocy społecznej. Liczną grupę stanowią również rodziny wielodzietne i niepełne oraz osoby niepełnosprawne.

5. Zadania w zakresie wspierania rodziny

W 2018r r. zadania z zakresu udzielania świadczeń rodzinnych, opiekuńczych, alimentacyjnych, świadczenia wychowawczego 500 plus, dodatku mieszkaniowego, dodatku energetycznego na okres zasiłkowy realizował Urząd Gminy Brodnica. W tym okresie wydano łącznie na wszystkie te świadczenia kwotę 9 594 016,83 zł.

Tabela 13. Wyplacone w 2018 roku świadczenia:

Rodzaj świadczenia	Liczba rodzin	Kwota świadczeń
Świadczenie wychowawcze 500 plus	901	6 915 210,00 zł
Świadczenia z funduszu alimentacyjnego	33	159 790,00 zł
Zasiłek rodzinny z dodatkami	329	1 448 312,83 zł
Świadczenia opiekuńcze	2 886	985 075,00 zł

Dodatek mieszkaniowy	61	83 764,00 zł
Dodatek energetyczny	12	1 865,00 zł

G. Zdrowie

Na terenie Gminy Brodnica nie funkcjonuje żadna przychodnia opieki zdrowotnej. Mieszkańcy gminy korzystają z przychodni i gabinetów oraz opieki zdrowotnej świadczonej w mieście Brodnicy, w tym także Szpitala Powiatowego w Brodnicy. Uczniowie korzystają z czterech gabinetów pomocy przedlekarskiej w szkołach Gminy Brodnica.

Mieszkańcy Gminy Brodnica mają także możliwość korzystania z:

- bezpłatnych programów zdrowotnych proponowanych przez Województwo Kujawsko – Pomorskie (w tym między innymi z bezpłatnych badań z zakresu profilaktyki raka piersi i szyjki macicy czy RTG płuc i spirometrii);
- Gminnego Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego, w ramach którego odbywają się np. warsztaty dla uczniów, nauczycieli oraz innych osób z zakresu zdrowia psychicznego, radzenia sobie w sytuacjach stresujących, zagrażających zdrowiu psychicznemu;
- każdego roku podczas gminnych imprez o charakterze kulturalnym i sportowym (np. Dożynek Gminnych, Biesiady Kulturalnej Seniorów) przeprowadzane są bezpłatne badania ciśnienia oraz pomiar cukru we krwi.

W zakresie przeciwdziałania alkoholizmowi i narkomanii działa Gminna Komisja ds. Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, która zajmuje się m.in. rozpatrywaniem wniosków w przedmiocie uzależnień, przeprowadza rozmowy z osobami uzależnionymi, motywuje ich do zastosowania leczenia odwykowego oraz kieruje na leczenie, opiniuje wnioski dotyczące wydania pozwoleń na sprzedaż i podawanie alkoholu, kontroluje punkty sprzedaży podawania napojów alkoholowych. Komisja współpracuje z instytucjami zajmującymi się problematyką choroby alkoholowej i przemocy;

W ramach Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii prowadzone są zajęcia z dziećmi i młodzieżą zorganizowane w grupach opiekuńczo-wychowawczych z programem profilaktycznym w Bartnikach, Szabdzie, Karbowie, Cielętach, Gortatowie, Szczuce i Gorczenicy oraz dla dzieci i młodzieży szkolnej organizowane są programy profilaktyczne w formie spektakli teatralnych, koncertów czy wycieczek szkolnych jako alternatywnych form spędzania wolnego czasu.

Mimo wieloletnich działań mających na celu ograniczanie skutków picia alkoholu, problem ten nadal istnieje. Występujące negatywne zdarzenia wymagają ciągłych działań profilaktycznych i zapobiegawczych. Niezwykle ważna jest profilaktyka oraz promocja zdrowia, szczególnie wśród dzieci i młodzieży szkolnej.

W związku z powyższym należałoby dalej kontynuować podjęte działania, ze szczególnym naciskiem w kierunku podnoszenia świadomości kierowców oraz szeroko pojętego bezpieczeństwa uczestników ruchu drogowego związanych z przeciwdziałaniem nietrzeźwości na drogach (w tym m.in. działania informacyjno-edukacyjne), przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz w zakresie profilaktyki i przeciwdziałania alkoholizmowi i narkomanii.

Gmina Brodnica udzielała także wsparcia dla Szpitala w Brodnicy przekazując w latach 2016-2018 dotacje na zakup sprzętu i wyposażenia dla szpitalnego. W roku 2016 przekazano na rzecz ZOZ w Brodnicy kwota 80.000 zł z czego zakupiono inkubator dla noworodków z pełnym wyposażeniem oraz pulsoksymetr stacjonarny w ilości sztuk 2. W roku 2017 przekazano dotacje w wysokości 10.000 zł z czego zakupiono kardiomonitor. W roku 2018

przekazano kwotę także 10.000 zł, która była częściowym wkładem finansowym na zakup wideo gastroskopu.

H. Oświata i wychowanie

1. Sieć szkół i oddziałów w gminie

Obecnie system oświaty w naszej gminie obejmuje szkoły podstawowe wraz z oddziałami przedszkolnymi. W Gminie Brodnica funkcjonują 3 szkoły podstawowe ośmioklasowe w tym jedna z oddziałami gimnazjalnymi: Szkoła Podstawowa w Szabdzie, Szkoła Podstawowa w Gorczenicy, Szkoła Podstawowa w Gortatowie z siedzibą w Szczuce oraz podporządkowana jej Szkoła Filialna w Cielętach. Budynek filii SP w Gortatowie znajdujący się w Cielętach jest zbyt mały, aby mogły w nim uczyć się dzieci w klasach I-III oraz mogła być realizowana opieka przedszkolna dzieci w wieku 3-6 lat. Uczniowie uczą się w klasach łączonych.

Tabela 14. Liczba dzieci w poszczególnych obwodach szkół gminnych

Rok urodzenia	Liczba urodzonych dzieci w obwodach szkół				
	SP Szabda		SP Gorczenica	SP Gortatowo wraz z Cielętami	Razem
	ogółem	w tym z Karbowa			
2011	46	27	17	29	92
2012	49	30	20	40	109
2013	47	29	16	31	94
2014	48	26	22	38	108
2015	47	20	17	33	97
2016	45	26	15	31	91
2017	52	29	29	27	108
Razem	334	187	136	229	699

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z ewidencji ludności Urzędu Gminy Brodnica.

W roku szkolnym 2018/2019 w szkołach Gminy Brodnica funkcjonuje 9 oddziałów przedszkolnych, w których wychowaniem przedszkolnym objętych jest 159 dzieci (wg stanu na dzień 30.09.2018r.). Na 216 wolnych miejsc uczęszcza obecnie 163 dzieci (wolnych miejsc 53). W 2018 roku Gmina Brodnica w ramach środków z funduszy europejskich, w ramach zawartej umowy z Urzędem Marszałkowskim Województwa Kujawsko-Pomorskiego, utworzyła dodatkowo 75 miejsc przedszkolnych w oddziałach w Karbowie, Gortatowie i Cielętach.

Tabela 15. Rzeczywiste liczby dzieci i uczniów w szkołach prowadzonych przez Gminę Brodnica.

Rok szkolny	Przedszkole (3-5 latki)	Liczba dzieci w oddziałach przedszkolnych w szkołach podstawowych	Liczba uczniów - Szkoła podstawowa	Liczba uczniów - Gimnazjum	Razem / w tym uczniów
2013/2014	0	128	340	160	628 / 500
2014/2015	0	113	388	158	659 / 546

2015/2016	0	117	443	166	726/609
2016/2017	0	125	420	166	711 / 586
2017/2018	0	133	462	117	712 / 579
2018/2019	0	159	505	59	723 / 564

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z SIO – stan na dzień 30.09.danego roku.

Tabela 46. Liczba miejsc w oddziałach przedszkolnych na dzień 30.09.2018r.

Placówka	Liczba miejsc w placówce			Liczba dzieci uczęszczających		
	Ogółem	Uruchomionych	Ogółem	5 i >5 godz. dziennie	do 5 godz. dziennie	Ogółem
Oddział przedszkolny SP Gorzenica	2	-	42	42	-	36
Oddział przedszkolny w Mszanie SP Szabda	1	-	23	23	-	20
Oddział przedszkolny w Karbowie SP Szabda	1	1	24	24	-	23
Oddział przedszkolny w Szabdzie SP Szabda	1	1	23	23	-	13
Oddział przedszkolny SP Gortatowo	2	-	50	50	-	41
Oddział przedszkolny w Cielętach SP Gortatowo	2	-	33	33	-	26
Łącznie w gminnych oddziałach przedszkolnych	9	2	195	195	-	159
Liczba dzieci z Gminy Brodnica uczęszczających 30.09.2018r. do przedszkoli w innych gminach	-	-	-	-	-	101

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z SIO.

Jak widać w powyższej tabeli znacząco duża grupa dzieci uczęszcza do przedszkoli znajdujących się w sąsiednich gminach, zwłaszcza w mieście Brodnica - łącznie we wrześniu 2018 r. wykazano aż 101 dzieci.

Tabela 17. Stopień zaspokojenia potrzeb na miejsca wychowania przedszkolnego na terenie Gminy Brodnica.

Lp.	Dzieci urodzone w latach	Liczba dzieci	Liczba miejsc w przedszkolach		% zaspokojenia potrzeb
			Publicznych	Niepublicznych	
1	2009-2011	338	0	0	0
2	2010-2012	310	0	15	4,84
3	2011-2013	285	0	15	5,27
4	2012-2014	299	0	40	13,38
5	2012-2015	318	0	40	12,58
6	2013-2016	310	0	40	12,90

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z ewidencji ludności UG Brodnica na dzień 31.12.2018r.

oraz z SIO.

2. Dowóz uczniów do szkół Gminy Brodnica.

Obowiązkiem gminy jest zapewnienie bezpłatnego dowozu i opieki w czasie przewozu dziecka (lub zwrot kosztów przejazdu dziecka i opiekuna środkami komunikacji publicznej, jeżeli dowożenie zapewniają rodzice) do najbliższego publicznego przedszkola, oddziału przedszkolnego w szkole podstawowej lub publicznej innej formy wychowania przedszkolnego w określonych ustawowo przypadkach. W Gminie Brodnica ponad połowa uczniów uczęszczających do szkół jest dowożona autobusami szkolnymi oraz kilkoro prywatnie przez rodziców. Pomimo złożonego systemu szkolnego w gminie istnieje sieć bezpiecznego, zgodnego z prawem dowożenia dzieci i uczniów do szkół w formie, która zabezpiecza potrzeby w tym zakresie, jednocześnie będąc niezbędnym i ważnym elementem funkcjonowania oświaty. Uczniowie dowożeni są kursami otwartymi wraz z opieką (w formie pokrywania kosztów zakupu biletów miesięcznych).

Odnotowujemy corocznie wzrost liczby rodziców deklarujących uczęszczanie ich dzieci do szkół gminnych co powoduje, że zwiększa się liczba dzieci uprawnionych do dowożenia oraz wzrastają koszty dowożenia.

Tabela 58. Organizacja transportu uczniów do szkół w roku szkolnym 2018/2019.

	Wychowankowie oddziałów przedszkolnych	Uczniowie w klasach I-IV w szkołach podstawowych	Uczniowie w wyższych klasach szkoły podstawowej oraz uczniowie w gimnazjach	Uczniowie niepełnosprawni	Razem
Liczba uczniów uprawnionych do bezpłatnego transportu do szkoły	28	125	178	16	347
Liczba uczniów przewożonych na koszt gminy	28	121	174	16	339
w tym:					
Zakontraktowany przewoźnik	26	121	173	10	330
Rodzice ze zwrotem kosztów	2	0	1	8	11
Bilety komunikacji publicznej zakupione przez gminę	26	125	177	16	344

I. Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego

Rozwój kultury i twórczości na terenie Gminy Brodnica jest niezbędnym elementem tworzenia wspólnoty samorządowej. W ramach środków z budżetu Gminy Brodnica przeznaczonych na kulturę co roku odbywa się wiele imprez lokalnych i ponadlokalnych organizowanych przez Urząd Gminy Brodnica i szkoły gminne. Na terenie gminy działa również Gminna Biblioteka Publiczna w Szczuce, będąca samorządową instytucją kultury. Biblioteka w Szczuce znajduje się na parterze budynku przy Szkole Podstawowej w

Gortatowie z siedzibą w Szczuce. Placówkę prowadzi kierownik biblioteki, który zarządza działalnością biblioteki macierzystej i filii w Szabdzie, mieszczącej się w dobudowanej części świetlicy wiejskiej. Najważniejsze imprezy organizowane przez GBP w Szczuce to:

- a) Gminny Przegląd Palm Wielkanocnych,
- b) Biesiada Kulturalna Seniorów.

Niżej wymieniono ważniejsze imprezy i zadania o charakterze kulturalnym i edukacyjnym prowadzone na terenie Gminy Brodnica:

- a) dożynki - gminna impreza coroczna,
- b) Gminny Konkurs pt. „Spotkania u Królowy Anny Wazówny”,
- c) Gminny Konkurs Recytatorski pt. „Poeci Dziecięcej Radości”,
- d) Gminny Festiwal Twórczości Przedszkolaków – Konkurs Recytatorski,
- e) Gminny Konkurs Ortograficzny „O Pióro Wójta Gminy Brodnica”,
- f) Gminny Konkurs Matematyczny klas I-III SP oraz Gminny Konkurs Matematyczny o Puchar Wójta dla klas V-VI szkół podstawowych,
- g) Gminny Konkurs z Języka Angielskiego (dla uczniów szkół podstawowych),
- h) Gminny konkurs historyczno – przyrodniczy dla uczniów szkół podstawowych.

Gmina wspiera finansowo funkcjonowanie zespołów śpiewaczych: „Karbowianie”, „Szczupanki” i „Czerwone Korale” oraz działalność KGW, w tym m.in. przygotowania pokazów kulinarnych i warsztatów rękodzielniczych, organizacji spotkań wigilijnych zorganizowanych przez KGW dla mieszkańców naszej gminy.

Na terenie Gminy Brodnica działają trzy ochotnicze straże pożarne nie będące w Krajowym Systemie Ratownictwa. Środki budżetowe przeznaczone są na popularyzację historii i tradycji ruchu strażackiego i wiedzy z zakresu ochrony przeciwpożarowej. W szczególności na organizację „Dnia Strażaka”, organizację dla dzieci i młodzieży Ogólnopolskiego turnieju wiedzy pożarniczej „Młodzież zapobiega pożarom” oraz na organizację dla dzieci i młodzieży Ogólnopolskiego konkursu plastycznego „Zapobiegajmy pożarom”.

Wartym podkreślenia jest fakt, że poprzez występujące różnorodne działania umożliwiające spełnianie różnych zainteresowań i pasji mieszkańców Gminy Brodnica, pogłębia się integracja różnych środowisk i pokoleń; również dzięki udziałowi w imprezach kulturalno-oświatowych, działalności kół gospodyń wiejskich i zespołów śpiewaczych.

J. Kultura fizyczna i sport

Działania w zakresie sportu prowadzone są na terenie Gminy Brodnica przez Urząd Gminy Brodnica, szkoły gminne, UKS-y działające przy szkołach (w tym UKS „MARATON”, UKS „PIAST” i UKS „KORCZAKI”), Ochotnicze Straże Pożarne oraz tzw. „podwórkowe” - aktywne grupy osób z Gminy Brodnica tworzące drużyny seniorów, młodzików oraz dzieci i młodzieży szkolnej grające w piłkę nożną oraz uprawiający różne dyscypliny sportu.

W ostatnich latach znaczna część środków budżetu gminy była przeznaczana na budowę różnego rodzaju obiektów sportowych (najczęściej przy szkołach) i rekreacyjnych, z wykorzystaniem także środków zewnętrznych, głównie z Unii Europejskiej.

Tabela 6. Obiekty sportowe w Gminie Brodnica

Lp.	Rodzaj obiektu	Rok oddania do użytkowania
1.	Boisko do piłki nożnej w Karbowie z nawierzchnią trawiastą	1999
2.	Hala sportowa w Gorzenicy o wymiarach 18 m x 37 m	2002
3.	Boisko do piłki nożnej w Gorzeniczce z nawierzchnią trawiastą	2005
4.	Boisko w Opalenicy	2006
5.	Sala sportowa w Szabdzie o wymiarach 12 m x 24 m	2007
6.	Boisko do piłki nożnej w Gorzenicy z nawierzchnią trawiastą	2007
7.	Boisko do piłki nożnej o wymiarach 30,0m x 62m w Szczuce z nawierzchnią ze sztucznej trawy (boisko Orlik)	2009
8.	Boisko uniwersalne wielozadaniowe o wymiarach 19,1 m x 32,1 m w Szczuce z nawierzchnią poliuretanową do koszykówki, piłki siatkowej, piłki ręcznej (boisko Orlik)	2009
9.	Sala sportowa w Szczuce o wymiarach 12 m x 24	2011
10.	Bieżnia sportowa okólna Gorzenicy z nawierzchnią z kortową z mączki ceglanej	2012
11.	Boisko uniwersalne wielozadaniowe o wymiarach 44 m x 26 m w Gortatowie z nawierzchnią poliuretanową (piłka nożna na zasadach piłki halowej, siatkówka, koszykówka)	2012
12.	Boisko uniwersalne wielozadaniowe o wymiarach 30,2 m x 17 m w Szabdzie z nawierzchnią poliuretanową (siatkówka, koszykówka, badminton)	2012
13.	Boisko uniwersalne wielozadaniowe o wymiarach 31 m x 17 m w Mszanie z nawierzchnią poliuretanową (siatkówka, koszykówka)	2012
14.	Boisko piłkarskie o wymiarach 31,0 m x 17,0 m w Mszanie z nawierzchnią trawiastą	2012
15.	Boisko do piłki nożnej o wymiarach 25,0 m x 38 ,0 m w Kruszynkach z nawierzchnią trawiastą	2012
16.	Boisko do piłki siatkowej w Gorzeniczce z nawierzchnią piaskową	2012
17.	Siłownia zewnętrzna w Karbowie (ul. Jaśminowa)	2014
18.	Siłownia zewnętrzna w Szczuce	2014
19.	Siłownia zewnętrzna w Podgórzu	2014

Jak widać z powyższej tabeli do rozwijania aktywności sportowej mieszkańcy Gminy Brodnica mogą korzystać z różnorodnej istniejącej na terenie gminy bazy sportowej. Szkoła Podstawowa w Gortatowie z siedzibą w Szczuce – lokalizacja w Gortatowie nie posiada własnej sali sportowej. Obecnie dzieci korzystają ze sali sportowej w Szczuce.

Do imprez sportowych organizowanych na terenie Gminy Brodnica należą:

- „Wiosenne Wyścigi” – jest to impreza sportowa odbywająca się w sali sportowej w Szabdzie dla najmłodszych uczniów gminnych szkół podstawowych,
- Gminna Spartakiada Lekkoatletyczna w Gortatowie dla uczniów klas VI-VIII szkół podstawowych,
- Gminny Trójbój Lekkoatletyczny na boisku w Gortatowie – w tych zawodach uczestniczą reprezentacje z gminnych szkół podstawowych z Gorzenicy, Gortatowa i Szabdy,
- Gminny Czwóróbój Lekkoatletyczny w Gorzenicy (w tym m.in. biegi, skok w dal, rzuty piłką),
- od 2010r. corocznie odbywa się „Bieg Napoleoński” – zawodnicy biegną drogami gminnymi w Szabdzie i Mszanie na dystansie 5 i 10 km, odbywają się również biegi towarzyszące dla dzieci i młodzieży szkolnej na krótszych dystansach,
- Gminny Turniej Tenisa Stołowego w hali sportowej w Gorzenicy,

- Halowy Turniej Piłki Nożnej o Puchar Wójta Gminy Brodnica z Okazji Święta Niepodległości w hali sportowej w Gorczenicy.

W gminnych obiektach sportowych prowadzone są także różnego rodzaju programy sportowe:

- a) w okresie od marca do listopada (począwszy od 2010r.) na boiskach „Orlik” w Szczuce odbywają się zajęcia sportowe prowadzone przez 2 animatorów sportu zatrudnianych przez Gminę Brodnica,
- b) od 2012r. zatrudniany jest na hali sportowej w Gorczenicy opiekun obiektu, który podczas gminnych imprez sportowych pełni także rolę animatora sportu oraz sezonowo (np. w okresie ferii zimowych) zatrudniani są także opiekunowie sal sportowych w Szabdzie i w Szczuce,
- c) w okresie ferii zimowych, na gminnych salach sportowych zatrudniani są animatorzy sportu, prowadzący zajęcia z osobami, które przybędą na sale,
- d) od roku 2013 zatrudniamy opiekunów gminnych boisk sportowych w: Karbowie, Mszanie, Szabdzie, Kruszynkach, Gorczenicy, Gorczenicze, Gortatowie i Opalenicy.

III. Informacje finansowe

A. Wykonanie budżetu Gminy Brodnica na 2018 rok

Tabela 20. Wskaźniki wykonania budżetu na 2018r.

	Plan po zmianach	Wykonanie	% wykonania
1. Dochody w tym:	37 799 108,21 zł	36 887 427,84 zł	97,59%
a) bieżące	35 395 897,21 zł	36 325 896,63 zł	102,63%
b) majątkowe w tym:	2 403 211,00 zł	561 531,21 zł	23,37%
- środki na inwestycje	2 363 211,00 zł	561 231,21 zł	23,75%
- sprzedaż majątku	40 000,00 zł	300,00 zł	0,75%
2. Wydatki w tym:	44 244 772,21 zł	40 892 253,40 zł	92,42%
a) bieżące	33 333 893,21 zł	30 980 131,63 zł	92,94%
b) majątkowe	10 910 879,00 zł	9 912 121,77 zł	90,85%
3. Nadwyżka/Deficyt	-6 445 664,00 zł	-4 004 825,56 zł	62,13%

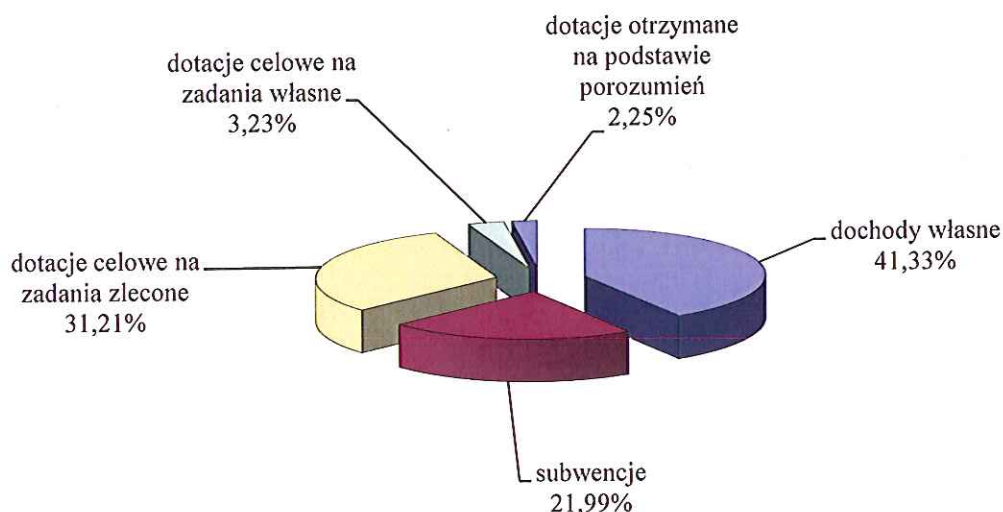
Tabela 21. Wykonanie dochodów budżetu:

Grupa	Plan	Wykonanie	% wykonania do planu rocznego
Dochody	37 799 108,21 zł	36 887 427,84 zł	97,59%
w tym:			

dochody własne	14 243 050,00 zł	15 243 848,07 zł	107,03%
w tym udziały w podatku dochodowym od osób fizycznych	6 393 879,00 zł	6 800 202,00 zł	106,35%
subwencje	8 112 952,00 zł	8 112 952,00 zł	100,00%
dotacje celowe na zadania zlecone	11 536 325,21 zł	11 512 154,56 zł	99,79%
dotacje celowe na zadania własne	1 212 645,00 zł	1 190 033,26 zł	98,14%
dotacje i środki otrzymane na podstawie porozumień i umów	2 694 136,00 zł	828 439,95 zł	30,75%

Udział procentowy wykonanych dochodów w poszczególnych grupach do kwoty ogółem dochodów budżetu przedstawia poniższy wykres.

Wykres 5. Wykonane dochody budżetu

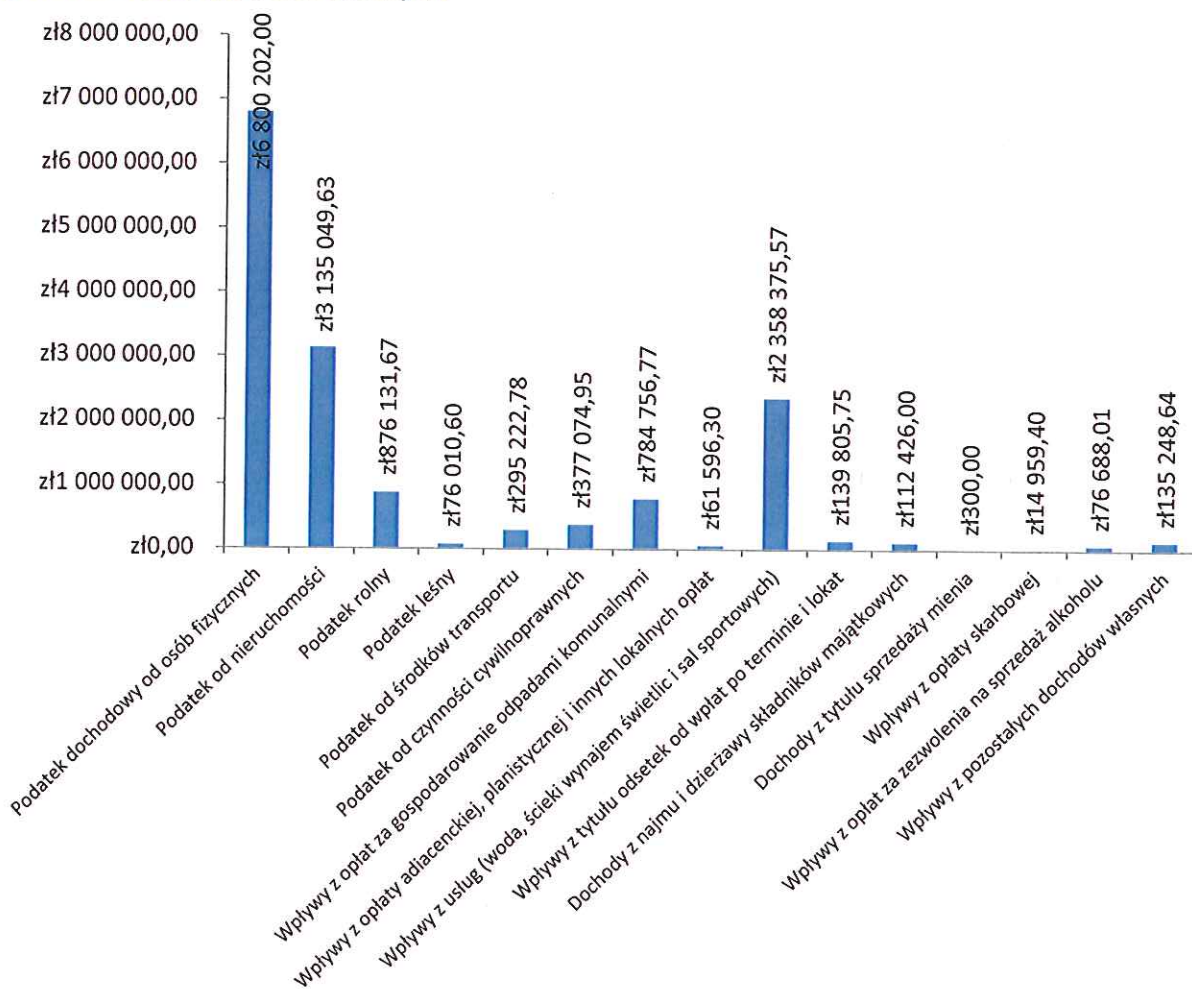
W tabeli poniżej przedstawiono wpływy z wybranych źródeł dochodów własnych oraz przedstawiono je graficznie na wykresie.

Tabela 22. Źródła dochodów własnych

Źródło dochodu	Kwota	Udział % w sumie dochodów własnych
Podatek dochodowy od osób fizycznych	6 800 202,00 zł	44,61%
Podatek od nieruchomości	3 135 049,63 zł	20,57%
Podatek rolny	876 131,67 zł	5,75%
Podatek leśny	76 010,60 zł	0,50%
Podatek od środków transportu	295 222,78 zł	1,94%

Podatek od czynności cywilnoprawnych	377 074,95 zł	2,47%
Wpływy z opłat za gospodarowanie odpadami komunalnymi	784 756,77 zł	5,15%
Wpływy z opłaty adiacenckiej, planistycznej i innych lokalnych opłat	61 596,30 zł	0,40%
Wpływy z usług (woda, ścieki wynajem świetlic i sal sportowych)	2 358 375,57 zł	15,47%
Wpływy z tytułu odsetek od wpłat po terminie i lokat	139 805,75 zł	0,92%
Dochody z najmu i dzierżawy składników majątkowych	112 426,00 zł	0,74%
Dochody z tytułu sprzedaży mienia	300,00 zł	0,00%
Wpływy z opłaty skarbowej	14 959,40 zł	0,10%
Wpływy z opłat za zezwolenia na sprzedaż alkoholu	76 688,01 zł	0,50%
Wpływy z pozostałych dochodów własnych	135 248,64 zł	0,89%
Razem dochody własne	15 243 848,07 zł	100,00%

Wykres 6. Źródła dochodów własnych

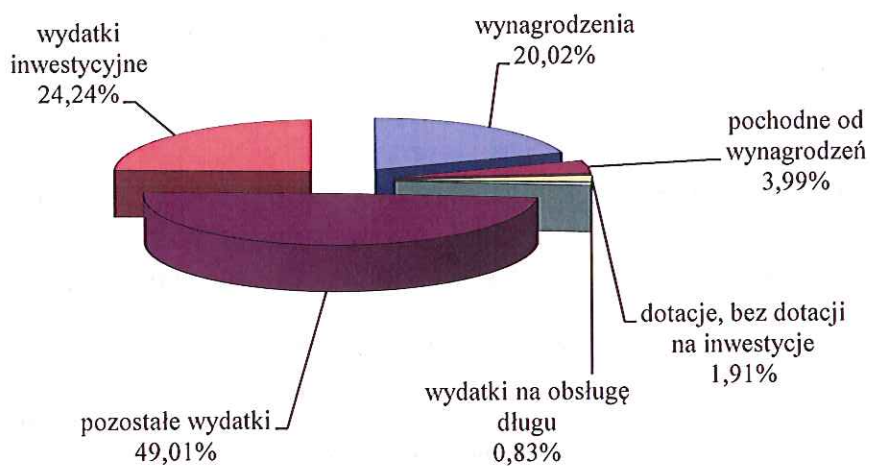
Wykonanie wydatków budżetu przedstawia się następująco:

Tabela 23. Wydatki budżetu w 2018r.

Wydatki	Plan	Wykonanie	% wykonania do planu rocznego
Wydatki w tym:	44 244 772,21 zł	40 892 253,40 zł	92,42%
wynagrodzenia	8 618 599,01 zł	8 186 359,58 zł	94,98%
pochodne od wynagrodzeń	1 770 074,60 zł	1 629 840,01 zł	92,08%
dotacje, bez dotacji na inwestycje	845 500,00 zł	779 757,08 zł	92,22%
wydatki na obsługę długu	422 381,00 zł	341 219,79 zł	80,78%
pozostałe wydatki	21 677 338,60 zł	20 042 955,17 zł	92,46%
wydatki inwestycyjne	10 910 879,00 zł	9 912 121,77 zł	90,85%
w tym dotacje na inwestycje	1 060 000,00 zł	801 152,75 zł	75,58%

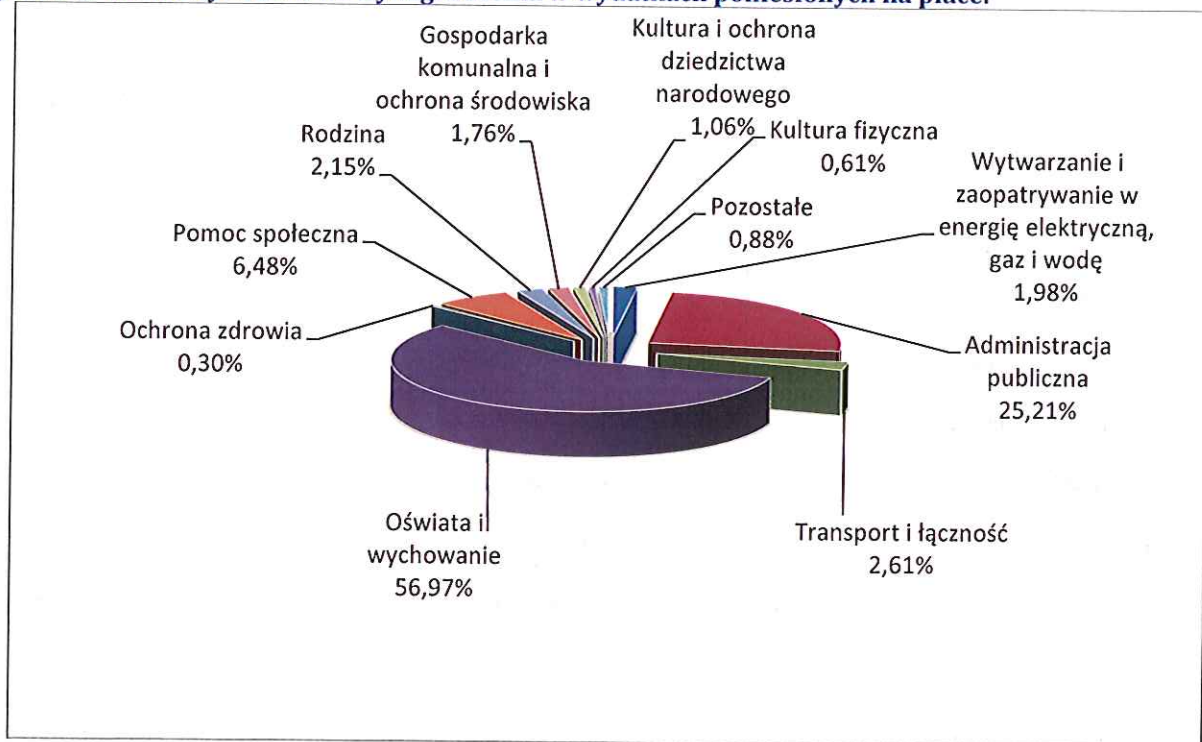
Udział procentowy wykonanych wydatków w poszczególnych grupach do kwoty ogółem wydatków budżetu przedstawia poniższy wykres.

Wykres 7. Wydatki budżetu w 2018r. w poszczególnych grupach

Struktura wynagrodzeń - w 2018r na wynagrodzenia planowano kwotę 8 618 599,01 zł, z czego do 31 grudnia wydano 8 186 359,58 zł, co stanowi 94,98% planu rocznego.

Na poniższym wykresie przedstawiono udział procentowy wykonanych wydatków na wynagrodzenia w poszczególnych grupach do kwoty ogółem wydatków poniesionych na place.
Wykres 8. Udział wydatków na wynagrodzenia w wydatkach poniesionych na place.

Zadłużenie gminy na koniec 2018 roku wyniosło 12 585 000 zł, co stanowiło 34,12% zrealizowanych dochodów ogółem. Zobowiązania zaciągnięte do roku 2018 zostaną spłacone do roku 2026. W poszczególnych latach będą spłacane następujące kwoty:

Tabela 27. Spłata zobowiązań budżetu w latach 2019-2026

Rok	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026
Kwota	1 517 000	1 517 000	1 567 000	1 847 000	1 847 000	1 430 000	1 430 000	1 430 000

B. Realizacja Funduszu sołeckiego

W Gminie Brodnica środki na fundusz sołecki wyodrębniane są w budżecie gminy od 2014 roku. W tych latach corocznie zwiększała się ilość sołectw zgłaszających wnioski do realizacji w ramach tego funduszu i od 2017 roku wszystkie sołectwa Gminy Brodnica korzystają z tej możliwości.

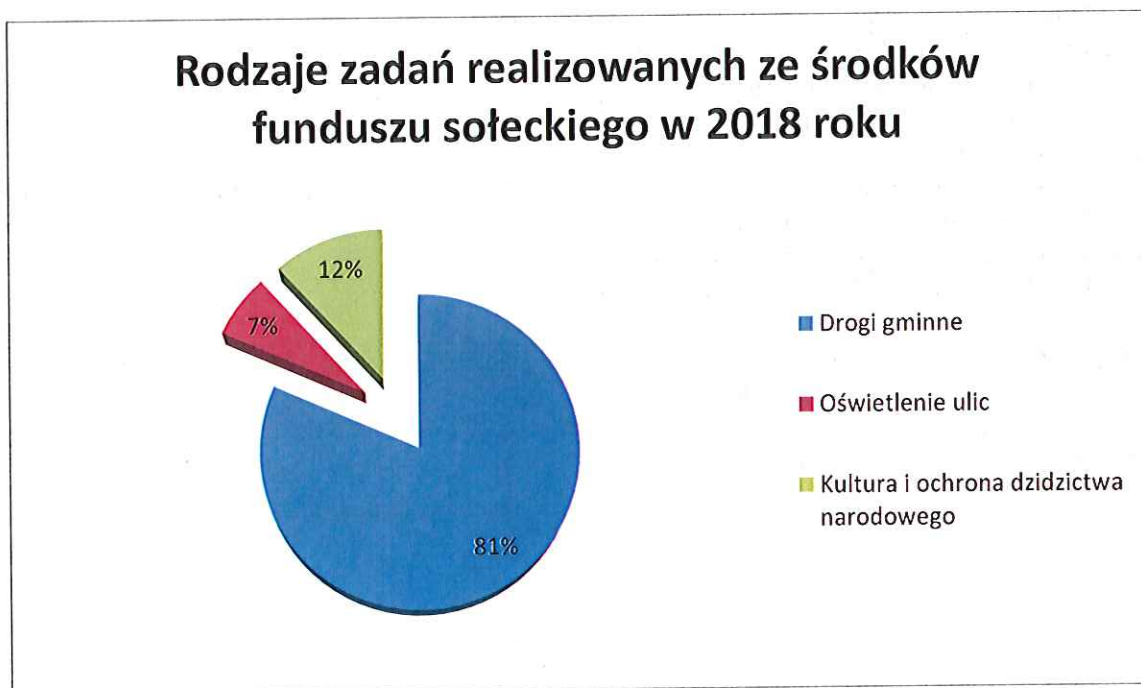
Tabela 25. Wysokość funduszu sołeckiego w latach 2014 - 2018.

Nazwa sołectwa	Kwota rozdysponowana w 2014 r.	Kwota rozdysponowana w 2015 r.	Kwota rozdysponowana w 2016 r.	Kwota rozdysponowana w 2017 r.	Kwota rozdysponowana w 2018 r.
Cielęta	19 951,00	22 578,48	24 694,88	24 826,10	29 202,80
Dzierżno	8 722,00	9 583,67	10 292,07	10 366,29	13 226,25
Gorzenica			23 143,68	23 707,01	31 097,55
Gorzeniczka			8 110,62	8 275,37	10 874,60

Gortatowo	10 565,00	11 668,26	11 930,44	12 722,27	16 201,22
Karbowo		27 072,52	28 366,44	29 449,70	37 643,01
Kominy	8 526,00	9 529,00	10 251,45	10 866,94	14 194,22
Kozi Róg		8 581,99		9 659,50	12 744,27
Kruszynki			19 453,70	19 849,10	25 792,57
Mocadła			17 601,06	18 847,81	23 690,03
Mszano	12 555,00	13 888,20	14 692,32	15 254,94	20 032,16
Niewierz		13 400,90	14 366,82	14 600,05	17 725,08
Nowy Dwór			9 125,63	10 101,25	13 049,52
Opalenica		9 150,51	9 886,82	9 836,20	12 973,21
Podgórz		14 781,59	15 760,02	16 256,23	20 957,33
Sobieszyno		9 529,53	10 147,50	10 189,60	12 553,90
Szabda	20 344,00	23 038,71	23 942,00	25 503,44	33 768,50
Szczuka		18 761,25	14 275,13	20 585,34	22 612,08
Szymkowo	8 968,00	9 800,25	10 469,76	10 572,44	13 545,56
Wybudowanie Michałowo			18 213,02	19 731,30	25 694,78
RAZEM	89 631,00	201 364,86	294 723,36	321 200,88	407 578,64

Na 2018 rok zaplanowana wysokość wydatków na zadania realizowane w ramach funduszu sołeckiego wyniosła ogółem 419 255,48 zł, natomiast wykonanie wyniosło 407 578,64 zł. Rodzaje zadań wykonanych z funduszu sołeckiego na 2018 rok oraz ich udział w całości wydatków przedstawia poniższy wykres.

Wykres 9. Zadania realizowane w 2018 r. z funduszu sołeckiego

C. Środki pozabudżetowe (dofinansowania z funduszy europejskich) w 2018 roku

Tabela 26. Projekty realizowane z udziałem środków z UE

Tytuł projektu / Źródło finansowania	Wartość projektu (w złotych)	Wartość dofinansowania (w złotych)	Wkład własny (w złotych)
„Budowa sieci wodociągowych w miejscowości Nowy Dwór, Sobieszyno i Niewierz oraz budowa kanalizacji sanitarnej w miejscowości Kominy, Gorzenica i Karbowo, PROW na lata 2014 – 2020, poddziałanie „Wsparcie inwestycji związanych z tworzeniem, ulepszaniem lub rozbudową wszystkich rodzajów małej infrastruktury, w tym inwestycji w energię odnawialną i w oszczędzanie energii” w ramach działania „Podstawowe usługi i odnowa wsi na obszarach wiejskich	1 013 500,00	560 000,00 zł	453 500,00 zł
Budowa placów zabaw we wsi Nowy Dwór i Kominy oraz boiska sportowego we wsi Kominy”, PROW na lata 2014 – 2020, poddziałanie 19.2 „Wsparcie na wdrażanie operacji w ramach strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność”	287.337,00 zł	162 337,00 zł	125 000,00 zł
„Inteligentne zarządzanie energią w budynkach mieszkańców Gminy Brodnica poprzez budowę instalacji fotowoltaicznych” EFRR Działanie 3.1. Wspieranie wytwarzania i dystrybucji energii pochodzącej ze źródeł odnawialnych, Schemat: Mikroinstalacje: Schemat 1: Budynki mieszkalne i publiczne	981 277,80 zł	489 408,90 zł	491 869,90 zł
Zwiększenie liczby miejsc w przedszkolach poprzez ich rozbudowę oraz adaptację istniejących pomieszczeń wraz z budową placów zabaw EFRR Poddziałanie 6.3.1 Inwestycje w infrastrukturę przedszkolną	773 688,91 zł	580 266,68 zł	193 422,23 zł
„Zdobywanie przez uczniów kompetencji kluczowych z przedmiotów matematyczno-przyrodniczych i języka obcego w szkołach Gminy Brodnica” EFS Poddziałanie 10.2.2 Kształcenie ogólne	313 499,50 zł	297 817,90 zł	15 681,60 zł
Zdobycie przez uczniów Szkoły Podstawowej w Gortatowie z siedzibą w Szczuce kompetencji kluczowych i umiejętności uniwersalnych niezbędnych na rynku pracy EFS Poddziałanie 10.2.2 Kształcenie ogólne	198 713,75 zł	168 902,19 zł	29 811,56 zł

IV. Informacja o stanie mienia komunalnego

A. Dane dotyczące przysługujących gminie praw własności:

1. Ogólny stan gruntów

W prowadzonej ewidencji gruntów na 31.12.2017r. wynosił 250,1587 ha o wartości 3 867 397,59 zł. W 2018r. nabyto grunty o powierzchni 0,6879 ha i wartości 189 863,35 zł i nie przeprowadzono transakcji zbycia. W związku z tym stan gruntów gminnych na 31.12.2018r. wynosił 250,8466 ha o wartości 4 057 260,94 zł.

2. Stan nieruchomości zabudowanych gminy Brodnica:

Gmina posiada 9 budynków mieszkalnych, w tym 1 budynek socjalny z 12 mieszkaniami socjalnymi i 3 lokale mieszkalne znajdujące się w 2 budynkach szkolnych. Łącznie Gmina posiada 52 lokale mieszkalne. Ponadto w zasobie gminy znajduje się: 9 świetlic, 1 salka wiejska, 3 remizy, garaże w Szczuce, budynek gospodarczy w Karbowie, była baza SKR w Gorzenicy, 5 szkół, 2 hydroformie, 41 przepompowni ścieków, 1 pompownia wody, 7 studni głębinowych, 8 boisk sportowych, 17 placów zabaw, 4 siłownie, udział w budynku przy ul. Zamkowej 13 w Brodnicy oraz budynek przy ulicy Mazurskiej 13 w Brodnicy, w którym mieści się siedziba Urzędu Gminy Brodnica i GOPS. Większość budynków stanowiących mienie komunalne zostało wyremontowanych. Wszystkie budynki mają aktualne przeglądy techniczne, elektryczne i kominiarskie. Stan techniczny budynków jest w większości dobry.

W świetlicach i remizach OSP, z wyjątkiem świetlic we wsiach Karbowo i Szczuka odczuwalny jest brak wentylacji. W małych świetlicach brak jest ogrzewania. Wadą są też stropodachy, które są w średnim stanie i wymagają w przyszłości gruntownych remontów. Potrzeby remontowe zasobu mieszkalnego zostały określone w uchwale nr XVII/89/16 Rady Gminy Brodnica z dnia 29.03.2016r. w sprawie wieloletniego programu gospodarowania mieszkaniowym zasobem Gminy Brodnica w latach 2016 – 2020.

3. Opis stanu posiadanych nieruchomości oraz działań wykonanych w 2018 roku związanych z ich utrzymaniem:

1) w mieście Brodnicy:

- udział w nieruchomości przy ul. Zamkowej 13 A, budynek położony na działce nr 150/3 o pow. 0,1765 ha, powierzchnia biurowa wynosi 303,30 m², pozostałe (garaż, piwnice) 69,60 m². Udział Gminy w całej nieruchomości wynosi 38,52%. Stan techniczny budynku jest średni. Nieruchomość przeznaczona do zbycia lub dzierżawy.

- budynek przy ul. Mazurskiej 13, położony na działce nr 643/1 o pow. 0,2869ha (działka w użytkowaniu wieczystym). W skład nieruchomości wchodzi murowany budynek biurowy o trzech kondygnacji nadziemnych i jednej podziemnej o łącznej pow. użytkowej 1913,32 m², garaż murowany o pow. 60,60 m². W budynku wykonano obowiązkowe przeglądy. Dokonano wymiany urządzeń sanitarnych, wymieniono 1 okno oraz wykonano naprawy oświetlenia. Dodatkowo wykonano bieżące prace konserwatorskie oraz zakupiono niezbędne środki czystości. Stan techniczny budynku jest bardzo dobry.

2) w Gorzenicy:

- budynek mieszkalny nr 41 jedenastorodzinny. Przeprowadzono remont opróżnionego lokalu oraz zakupiono nową westfalkę - zgodnie z zaleceniami pokontrolnymi po przeprowadzonych przeglądach. Stan techniczny budynku jest dobry.

- budynek mieszkalny nr 52 pięciorodzinny. W budynku znajduje się pomieszczenie przeznaczone na salkę wiejską. W roku 2018 r. wybudowano przydomową oczyszczalnię ścieków dla tego budynku. Ponadto zakupiono nowy śmietnik do odpadów komunalnych. Stan techniczny budynku mieszkalnego jest dobry.

- budynek mieszkalny nr 24 pięciorodzinny i budynek gospodarczy. Jeden lokal wykupiony na własność. Stan techniczny budynków jest dobry.

- budynek remizy OSP - wymagana jest wymiana dachu z eternitu na blachodachówkę. Stan techniczny jest dobry.
- budynki po bazie SKR. Część nieruchomości zaadaptowano na PSZOK, część nieruchomości wydzierżawiona na prowadzenie działalności gospodarczej. Stan techniczny jest dobry.
- budynek szkoły podstawowej z halą sportową. Stan techniczny budynku SP jest bardzo dobry, dach szkoły dwuspadowy kryty papą. Hala sportowa przy szkole podstawowej z bloczków, dach kryty blachą. Stan techniczny budynku jest dobry.

3) Gortatowo:

- szkoła podstawowa z dwoma lokalami mieszkalnymi. Dach - stropodach, kryty papą termozgrzewalną. Stan budynku jest dobry.
- świetlica wiejska. Wykonano obowiązkowe przeglądy oraz przeglądy gaśnic i kuchenek. Dokonano naprawy agregatu chłodniczego oraz wymiany wentylatora. Z funduszu sołeckiego zakupiono taboret grzewczy oraz kuchenkę mikrofalową. Stan techniczny budynku jest dobry.

4) Karbowo:

- ul. Małgorzatka 8 - budynek mieszkalny czterorodzinny. Stan techniczny budynku jest dobry.
- ul. Klubowa - świetlica wiejska w Karbowie. Częściowo wymieniono pokrycie dachu, zmieniono oświetlenie na małej sali, dokonano naprawy instalacji elektrycznej, dokonano modernizacji systemu alarmowego, wymieniono kasetony sufitowe na dużej sali świetlicy oraz wykonano konserwację pieca olejowego. Ponadto zakupiono wyparzarkę oraz olej opałowy. Z funduszu sołeckiego doposażono świetlicę w stół bilardowy, cymbergaj oraz kuchnię gazową. W 2018r. przeprowadzono też prace związane z rozbudową tego budynku o pomieszczenia na cele przedszkolne. Stan techniczny budynku jest bardzo dobry.
- ul. Olsztyńska - budynek po byłej hydroforni. Planowane jest ponowne uruchomienie hydroforni. Stan techniczny budynku jest średni.

5) Kominy:

- budynek mieszkalny nr 1, trzyrodzinny. Dokonano naprawy oświetlenia oraz przeprowadzono bieżące przeglądy. Stan techniczny budynku jest dobry.
- budynek socjalny nr 1A, dwunastorodzinny (9 lokali zamieszkałych). Dokonywano napraw oświetlenia klatki schodowej, zlecono konserwację instalacji CO oraz usunięto owady z pomieszczenia gospodarczego. Stan techniczny jest bardzo dobry.
- budynek remizy OSP. Budynek wymaga kapitalnego remontu - w dobrym stanie jest jedynie częściowa stolarka okiennie - drzwiowa. Stan techniczny budynku jest zły. Nieruchomość przeznaczona do zbycia.

6) Kozi Róg - budynek świetlicy wiejskiej. Zakupiono niezbędne środki czystości oraz naczynia z funduszu sołeckiego. Stan techniczny budynku jest dobry.

7) Kruszynki - budynek świetlicy wiejskiej. Zakupiono środki czystości, drabinę oraz butle gazowe. Z funduszu sołeckiego zakupiono szafkę na puchary. Dokonano naprawy urządzenia gazowego. Stan techniczny budynku jest dobry.

8) Moczadła - budynek mieszkalny nr 13 ósmiorodzinny. Dwa lokale są wykupione na własność. Wykonano modernizację wadliwej, istniejącej oczyszczalni biologicznej oraz wykonano jej ogrodzenie celem zabezpieczenia przed zniszczeniami. Ponadto wymieniono w 1 lokalu westfalkę - zgodnie z zaleceniami pokontrolnymi, po przeprowadzonych przeglądach. Stan techniczny budynku jest dobry.

9) Mszano:

- budynek przedszkolny. W obiekcie znajduje się jeden lokal mieszkalny wykupiony na własność. Dach dwuspadowy kryty eternitem. Stan techniczny budynku jest dobry.
- budynek świetlicy wiejskiej. Dokonano naprawy instalacji wod-kan, zakupiono nowe żarówki i włączniki oraz butle gazowe. Stan techniczny budynku jest dobry.
- budynek hydroforni. Należy zaplanować jego modernizację, w tym wymianę stolarki. Stan techniczny budynku jest dobry.

10) Niewierz - budynek świetlicy wiejskiej. Wykonano wiatę pod śmietniki oraz zakupiono sprzęt nagłaśniający. Stan techniczny budynku jest dobry.

11) Podgórz - budynek świetlicy wiejskiej. Z funduszu sołeckiego docieplono i pomalowano świetlicę oraz odmalowano urządzenia na placu zabaw. Stan techniczny budynku jest dobry.

12) Szabda:

- szkoła podstawowa z salą gimnastyczną i jednym lokalem mieszkalnym. Dach na budynku szkolnym kryty papą, na sali blachą. Ogrzewanie olejowe. Wykonano malowanie klatki schodowej. Stan techniczny jest dobry.

- budynek biblioteki wiejskiej z salką dla OSP Szabda. Dach kryty papą. Wymieniono poszycie dachu oraz zamontowano nową bramę wjazdową nad garażem OSP. Stan techniczny budynku jest dobry.

- budynek mieszkalny nr 63. Dach dwuspadowy kryty eternitem. Przewidywany jest do zbycia. Stan techniczny budynku jest dostateczny.

13) Szczuka:

- budynek szkoły podstawowej - dach dwuspadowy kryty blachodachówką. Stan techniczny jest dobry.

- budynek świetlicy wiejskiej. Dokonano naprawy uszkodzonych drzwi wejściowych, wymiany zlewozmywaków oraz podgrzewaczy, naprawy bojlera oraz urządzenia gazowego oraz zakupiono firany. Ponadto zakupiono opał oraz środki czystości. Stan techniczny budynku jest dobry.

- budynek remizy OSP. Stan techniczny budynku jest dobry.

- budynki garażowe. Stan techniczny budynków jest dobry.

14) Szymkowo:

- budynek mieszkalny nr 13 czterorodzinny. Wykonano bieżące przeglądy oraz wykonano prace dezynsekcji i deratyzacji w budynku oraz przeprowadzono prace asenizacyjne. Stan techniczny budynku jest dobry.

- budynek hydroforni. Wymaga wymiany stolarki, remontu dachu oraz docieplenia. Stan techniczny budynku jest średni.

15) Cielęta - szkoła filialna. W 2018 r. została rozbudowana. Stan techniczny budynku jest dobry.

4. Szczegółowe dane o zmianach w stanie mienia komunalnego w 2018r.:

1) W roku 2018 nie było transakcji zbycia.

2) W trybie art. 98 ustawy o gospodarce nieruchomościami nabyto 2 działki (wydzielone pod drogi publiczne) o powierzchni 0,0897 ha i wartości 56 780,00 zł.

3) Na podstawie ustawy o szczególnych zasadach przygotowania i realizacji inwestycji w zakresie dróg publicznych, ustawy o gospodarce nieruchomościami, ustawy o drogach publicznych i ustawy o finansowaniu infrastruktury transportu lądowego, nabyto 26 działek o pow. 0,5153 ha o wartości 87 843,00 zł.

4) Na podstawie aktu notarialnego nabyto 6 działek o pow. 0,0829 ha o łącznej wartości 18 055,00 zł.

5) W związku z dyspozycją zapłaty odszkodowania za nieruchomości przejęte pod przebudowę ul. Jęczmiennej w Karbowie została zaktualizowana (podwyższona) cena nieruchomości na faktycznie wypłacone odszkodowanie za działki nr 125/12 i 127/1 w Karbowie.

6) Umowy dzierżawy na cele rolne - na dzień 31.12.2018r. na cele rolne było zawartych 25 umów dzierżawnych na grunty o łącznej pow. 8,2784 ha z tego 8 umów dotyczyło dzierżawy gruntów na podstawie ustawy „Karta Nauczyciela” o powierzchni łącznej 1,9650 ha oraz 17 umów zawartych z rolnikami na grunty o powierzchni łącznej 6,4708 ha.

W zakresie dzierżawy gruntów naliczono nowe czynsze dzierżawne dla wydzierżawionych nieruchomości na cele rolne. Czynsz dzierżawny na cele rolne naliczany jest jednorazowo, stawka zgodnie z obowiązującym zarządzeniem Wójta Gminy Brodnica jest przeliczana według obowiązującej średniej krajowej ceny skupu pszenicy opublikowanej przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego za I półrocze danego roku. Osobom, które użytkują grunty z Karty

Nauczyciela obecnie czynszu dzierżawnego się nie nalicza. Z uwagi na to, że z dniem 1 stycznia 2018r. nastąpiła zmiana przepisów ustawy Karty Nauczyciela likwidująca te uprawnienia, to z zastrzeżeniem zachowania uprawnień do końca okresu, na jaki umowy zostały zawarte - po tych okresach zostaną naliczone czynsze dzierżawne. Wszyscy dzierżawcy są obciążeni podatkiem rolnym. W 2018r. przedłużono dotychczasowym dzierżawcom zgodnie z obowiązującą uchwałą RG Brodnica 12 umów na okres do 3 lat.

5. Umowy na inne cele obowiązujące w 2018 roku:

- 1) Na cele publiczne (pętle autobusowe i chodniki) są zawarte 3 umowy długoterminowe w formie aktu notarialnego.
 - 2) Umowa dzierżawy na baner reklamowy w Cielętach z Firmą Holand-Meble Sprzedaż Detaliczna Artykułów w Sklepach.
 - 3) Umowa dzierżawy z Firmą ECO-SPEED, (była baza SKR Gorczenica).
 - 4) Umowa użyczenia świetlicy w Karbowie zawarta ze Stowarzyszeniem Społeczno-Kulturalnym Przyjaciół wsi Karbowo.
 - 5) Umowa użyczenia świetlicy wiejskiej w Szczuce zawarta z KGW Szczuka.
 - 6) Umowa użyczenia remizy OSP Gorczenica zawarta z OSP Gorczenica.
 - 7) Umowa użyczenia remizy OSP Szczuka zawarta z OSP Szczuka.
- Umowy użyczenia są nieodpłatne.

B. Użytkowanie wieczyste

Na dzień 31 grudnia 2018r. powierzchnia gruntów stanowiących własność Gminy Brodnica oddanych w użytkowanie wieczyste wynosiła 0,6775 ha. Obecnie jest 11 użytkowników wieczystych na 7 działkach gminnych. Są to działki przekazane osobom fizycznym w użytkowanie wieczyste z tego: 4 działki pod zabudowę budynkami mieszkalnymi i 3 działki pod działalność gospodarczą (1 ubojnia i 2 sklepy). W bieżącym roku w związku ze zmianą przepisów nieruchomości będące w użytkowaniu wieczystym, przeznaczone na cele mieszkaniowe zostaną przekształcone w prawo własności.

C. Dochody uzyskane z tytułu wykonywania prawa własności i innych praw majątkowych oraz z wykonywania posiadania

Do końca grudnia 2018 r. wpłynęły następujące kwoty z tytułu gospodarowania mieniem komunalnym:

- czynsze za lokale mieszkalne – 95 514,96 zł,
- czynsze dzierżawne za grunty – 3 481,05 zł,
- czynsze za lokale – 13 429,99 zł,
- opłata za wieczyste użytkowanie gruntów – 2 860,30zł.

D. Urządzenia wodociągowe i kanalizacyjne

Zadania własne w zakresie gospodarki wodociągowej Gmina Brodnica realizuje na podstawie Uchwały Nr XIX/117/12 Rady Gminy Brodnica z dnia 29 października 2012r. w sprawie uchwalenia Regulaminu dostarczania wody i odprowadzania ścieków na terenie Gminy Brodnica. Gmina zarządza dwoma stacjami uzdatniania wody zlokalizowanymi we wsiach Szymkowo i Mszano, jedną pompownią wody znajdującą się we wsi Szczuka podnoszącą ciśnienie dla odbiorców we wsiach:

Ciełeta, Wyb. Michałowo, Bobrowiska i Nowy Dwór oraz rozdzielczą siecią wodociągową o łącznej długości 181,2 km, z czego w roku 2018 przybyło 2,7 km we wsiach: Nowy Dwór, Sobieszyno, Karbowo i Niewierz. Sieć wodociągowa uzbrojona jest w ponad 650 naziemnych hydrantów pożarowych. Od sieci tej wykonane są 2441 przyłącza o łącznej długości 70,1 km, z czego w roku 2018 przybyło 103 szt. o długości 1,8 km. Hydrofornia w Szymkowie uzdatnia wodę z czterech studni głębinowych, z których dwie znajdują się we wsi Szymkowo a kolejne dwie we wsi Szczuka. Hydrofornia w Mszanie uzdatnia wodę z trzech studni głębinowych, z których dwie znajdują się we wsi Mszano a jedna we wsi Szabda.

W zakresie gospodarki kanalizacyjnej gmina zarządza 41 przepompowniami ścieków dzięki którym możliwy jest sprawny odbiór i przesył ścieków do oczyszczalni miejskiej oraz 10szt. przepływomierzy zliczających ilość odprowadzanych ścieków i siecią kanalizacji sanitarnej, której łączna długość bez przykanalików wynosi 60,9 km z czego w roku 2018 przybyło 3,0 km, we wsiach: Karbowo, Kominy i Podgórz. Od sieci tej prowadzi do odbiorców usług 660 szt. przykanalików o długości 12,25 km, z czego w roku 2018 przybyło 20 szt. o długości 0,2 km.

E. Drogi gminne oraz zadania wykonane w 2018 roku w celu poprawy ich stanu

Ogólna długość dróg będących własnością Gminy Brodnica wynosi 226,182 km, z tego 128,286 km zaliczanych jest do kategorii dróg gminnych, pozostałe są drogami wewnętrznymi.

W ramach budowy, remontów i utrzymania dróg w 2018r. wykonano niżej wymienione prace:

1) budowy, remonty/modernizacje chodników i dróg gminnych:

- remont drogi gminnej 080523C Kominy - Gorczenica w miejscowości Gorczenica dz. nr 126/2 - obręb Gorczenica, gm. Brodnica w km 0+464 - do km 1+ 973. W ramach prac położono nową nawierzchnię mineralno - bitumiczną, warstwa wiążąca - grubość po zagęszczeniu 4 cm, warstwa ścieralna - grubość po zagęszczeniu 3 cm. Wykonano też profilowanie i zagęszczenie poboczy oraz uzupełnienie poboczy mieszanką kruszywa naturalnego frakcji 0 - 31,5 mm. Koszt zadania - 900 888,15 zł. Droga zrealizowana w części ze środków FOGR z dofinansowaniem w wysokości 76 800,00 zł.

- remont drogi gminnej 080518C w Mszanie działka nr 75 - obręb Mszano oraz działka nr 184 w obrębie Niewierz. Położono nową nawierzchnię mineralno - bitumiczną, warstwę ścieralną asfaltową o grubości po zagęszczeniu 4 cm na odcinku o łącznej długości 1500 m. Wykonano też profilowanie i zagęszczenie poboczy oraz uzupełnienie poboczy mieszanką kruszywa naturalnego frakcji 0 - 31,5 mm. I część zadania wykonana została na odcinku o długości 500 mb. Wartość wykonanych robót to 121 116,56 zł. Ponadto wykonano roboty dodatkowe polegające na odprowadzeniu wód opadowych z korony drogi ich koszt wyniósł 37 875,78 zł. II część zadania na odcinku o długości 1000 mb. Wartość wykonanych robót to 186 265,05 zł.

- przebudowa ul. Jęczmiennej i Wąwozowej Karbowie. W ramach inwestycji powstała jezdnia o szerokości 5 metrów z kostki betonowej grubości 8 cm w ul. Wąwozowej na odcinku od km 0+000 od skrzyżowania z ul. Jęczmienną w stronę WDK oraz w ul. Jęczmiennej na odcinku od km 0+000 do km 0+222 (od skrzyżowania z ul. Wąwozową). Na odcinku od km 0+222 do km 0+374 w ul. Jęczmiennej wykonano jezdnię o szerokości 5m z betonu asfaltowego o grubości 8 cm, ograniczoną krawężnikiem betonowym. Wykonano również zjazdy i dojścia do posesji z kostki betonowej grubości 8 cm. W ul. Jęczmiennej od skrzyżowania z ul. Klubową do skrzyżowania z ul. Pszeniczną wykonano chodnik o szerokości 2 m. Wartość robót wyniosła 822 705,84 zł.

- budowa drogi gminnej w Gorzeniczce. W ramach zadania wykonano drogę o długości 550 m i szerokości jezdni 5 – 6 metrów z nawierzchnią asfaltową, zjazdy, pobocza a także przebudowę linii telekomunikacyjnej, kolidującej z inwestycją. Wartość wykonanych robót wyniosła 458 252,43 zł.

- ulepszenie nawierzchni drogi gminnej w miejscowości Karbowo ul. Małgorzatka, gdzie na odcinku w km 0+250 do 0+450 wykonano jezdnię o szerokości 5,5 metra z kruszywa łamanego niezwiązanego, następnie ułożono masę asfaltową na odcinku 400 m od istniejącej kostki brukowej (km 0+050 do 0+450). Wykonano również pobocza i zjazdy. Wartość wykonanych robót wyniosła 337 403,51 zł. Zadanie zostało dofinansowane ze środków Lasów Państwowych w wysokości 70 000,00 zł.

- przebudowa drogi gminnej Szczuka - Cielęta. Wykonano przebudowę drogi na odcinku 667 m w miejscowości Szczuka. W ramach zadania wykonano jezdnię o szerokości 5 metrów, zjazdy, pobocza z kruszywa, odwodnienie w postaci odcinka kanalizacji deszczowej z osadnikiem i separatorem oraz ściekiem korytkowym. Wartość wykonanych robót wyniosła 860 370,55 zł.

- przebudowa drogi gminnej nr 080512C Kruszyńki - Bartniki. Wykonano przebudowę drogi na odcinku 170 metrów. Powstała jezdnia o szerokości 5 metrów oraz zjazdy z betonu asfaltowego oraz pobocza z kruszywa. Wartość robót wyniosła 176 841,92 zł.

- budowa chodnika przy drodze powiatowej Szabda - Mszano. W ramach zadania wykonano III etap chodnika, tj. odcinek w km 0+753 do 1+378 o długości 627 metrów i szerokości 2 metrów. Wartość robót wyniosła 408 465,94 zł.

2) utwardzenie betonem kruszonym i klinowanie żwirem zaglinionym gruntowych dróg gminnych we wsiach: Dzierżno – 330 mb, Gortatowo – 350 mb, Szczuka – 600 mb, Szymkowo – 250 mb, Mszano – 350 mb, Karbowo – 520 mb, Gorzeniczka – 220 mb, Niewierz – 380 mb, Cielęta – 300 mb, Gorzenica -180 mb, Wybudowanie Michałowo – 650 mb, Moczadła – 600 mb, Kruszyńki – 600 mb, Kominy – 100 mb, Szabda – 880 mb, Sobieszyno – 200 mb. Razem wykonano - 5 650 metrów bieżących dróg. W zakresie zadania wykonano: profilowanie, podbudowę z betonu kruszonego o grubości około 10 - 25cm i wałowanie.

3) naprawa i utwardzenie ulic na osiedlu w Kominach (1500 mb) oraz we wsi Opalenica (250 mb). W zakresie zadania wykonano: profilowanie, podbudowę z kamienia kłosa o grubości około 10 cm i wałowanie.

4) wykonano roczne przeglądy dróg, mostów i wiaduktów gminnych,

5) uzupełniono brakujące oznakowanie,

6) zapewniono utrzymanie dróg zimą w stanie ciągłej przejezdności poprzez odśnieżanie oraz posypywanie mieszanką piasku i soli,

7) systematycznie profilowano wszystkie drogi gruntowe równiarką,

8) naprawiono nawierzchnię na drogach gminnych o nawierzchni bitumicznej – suchą masą asfaltową na zimno,

9) wykoszono pobocza z chwastów przy drogach gminnych,

10) usuwano drzewa i zakrzewienia zagrażające ruchowi drogowemu,

11) wykonano prace porządkowe na chodnikach,

12) wyczyszczono rynienki odwodnieniowe przy drogach gminnych we wsiach: Karbowo, Niewierz i Szabda,

13) wykonanie przeglądów i napraw pogwarancyjnych dróg objętych gwarancją.

Stan dróg gminnych o nawierzchni bitumicznej jest średni lub dobry - z wyjątkiem odcinka o długości ok. 800 metrów drogi gminnej Brodnica - Przydatki, który jest zły. Planowany jest jego

remont w 2019r. Wymagana też jest poprawa stanu nawierzchni bitumicznej drogi Szymkowo – Świerczyny oraz drogi Opalenica - Kozi Róg. Stan dróg o nawierzchni gruntowej oraz miejscowo utwardzonych kamieniem kruszonym, betonem kruszonym, szlaką lub żwirem zaglinionym – w zależności od pory roku jest dobry.

F. Urządzenia melioracji wodnych szczegółowych

Ogólna powierzchnia rowów gminnych wynosi 19,40 ha.

W ramach ich utrzymania i konserwacji w 2018 r. wykonano niżej wymienione prace:

- a) dwukrotnie oczyszczono studnie kanalizacji deszczowej w ciągach dróg: Karbowo ul. Klubowa, Wąwozowa i ul. Żmijewska,
- b) przeprowadzono konserwację i oczyszczenie rowów przy drodze gminnej z Gorczenicy do Komin oraz we wsi Kominy, przy drodze z Mszana do Niewierza, w Szabdzie przy ul. Na Belfort i dalej do granicy z miastem Brodnica,
- c) przeprowadzono konserwację przepustów pod drogą we wsi Kominy i Gorczenica
- d) przeprowadzono roboty ziemne oczyszczające oczko wodne we wsi Szczuka.

G. Oświetlenie drogowe

Drogi na terenie Gminy Brodnica oświetlane są przez 746 lamp z czego 329 opraw znajduje się na słupach stanowiących własność ENERGA-Oświetlenie a 417 stanowi własność komunalną gminy. W tej liczbie znajdują się 32 lampy, które przybyły w roku 2018, z czego gmina wybudowała 29 we wsiach: Karbowo, Gorczeniczka i Kominy i trzy lampy zainstalowano na słupach Energa-Oświetlenie we wsi Moczadła i Szczuka.

V. Informacja o realizacji polityk, programów i strategii

A. Strategia Rozwoju Gminy Brodnica na lata 2016-2025

Uchwalona została przez Radę Gminy Brodnica uchwałą nr XX/106/16 z dnia 11 lipca 2016 r. w sprawie przyjęcia Strategii Rozwoju Gminy Brodnica na lata 2016-2025. Celem strategicznym w niej określonym jest: Solidarne społeczeństwo korzystające z dobrej infrastruktury społecznej i technicznej.

1. Cele strategiczne

W strategii wyróżniono następującą hierarchię celów:

- cel strategiczny stanowiący cel nadrzędny, do którego dąży gmina projektując działania rozwojowe,
- cele operacyjne, wskazują najważniejsze obszary, których wsparcie jest konieczne dla przyspieszenia rozwoju gminy,
- kierunki działań, uszczegółwiają cele operacyjne i zawierają propozycje działań, koniecznych dla osiągnięcia poszczególnych celów operacyjnych.

Tabela 27. Cele operacyjne i kierunki działań na lata 2016-2025.

Cele operacyjne

Nr celu	Nazwa celu
1.	Rozwinięta infrastruktura wodna i kanalizacyjna w gminie
2.	Rozwinięta i bezpieczna infrastruktura drogowa
3.	Dobrze funkcjonujący publiczny transport zbiorowy
4.	Poprawa bezpieczeństwa pieszych i rowerzystów poprzez budowę energooszczędnego oświetlenia ulicznego
5.	Poprawa stanu gospodarki mieszkaniowej i komunalnej
6.	Poprawa jakości i efektywności funkcjonowania administracji
7.	Nowoczesna oświata i wychowanie przedszkolne
8.	Rozwinięta baza sportowa i rekreacyjna
9.	Większa dbałość o zachowanie i ochronę dziedzictwa kulturowego
10.	Aktywne i solidarne społeczeństwo
11.	Rewitalizacja obszarów zdegradowanych

2. Stan realizacji Strategii:

Po upływie każdego roku realizacji strategii przygotowywane są sprawozdania z jej wykonania, przedstawiane Radzie Gminy Brodnica oraz publikowane na stronie internetowej w celu udostępnienia mieszkańcom. Coroczna ocena wdrożenia strategii sporządzana w formie raportu zawiera dane w terminie do 31 marca za rok poprzedni oraz w terminie do 30 czerwca obejmująca cały okres funkcjonowania strategii. Poniżej zawarto wyciąg zawierający informacje o najważniejszych zrealizowanych celach strategii:

Tabela 28. Zrealizowane w 2018 r. cele strategiczne

Lp.	Cele strategiczne	Zrealizowane działania
1.	Cel operacyjny: Rozwinięta infrastruktura wodna i kanalizacyjna w gminie	<ol style="list-style-type: none"> Wykonano projekty dla 10 odcinków sieci wodociągowych w Gorczenicy, Karbowie, Wybudowaniu Michałowo, Nowym Dworze, Kominach i Gortatowie oraz dokumentacje projektowe dla remontu budynku hydroforni w Szymkowie i rozbudowy zbiorników retencyjnych w Szymkowie. Wybudowano łącznie 2 813 metrów sieci wodociągowych o średnicy 90 mm oraz 1 298 metrów o średnicy 160 mm wraz z niezbędnymi urządzeniami we wsiach: Karbowo, Kominy, Moczadła, Nowy Dwór, Niewierz, Sobieszyno i spinkę wodociągową z Opalenicy do Koziego Rogu. Zaprojektowano sieć kanalizacji deszczowej dla osiedla w Kruszynkach oraz kanalizacji sanitarnej w Gorczenicy. Wybudowano łącznie 3 024 metry kanalizacji sanitarnej w Podgórzu, Kominach, Gorczenicy i Karbowie oraz wykonano modernizację trzech przepompowni ścieków w Karbowie, Kominach i Cielećtach.
2.	Rozwinięta i bezpieczna infrastruktura drogowa	<ol style="list-style-type: none"> Udzielono 600 000 zł dotacji dla Powiatu Brodnickiego na zadanie pod nazwą "Przebudowa drogi powiatowej nr 1827C Brodnica-Świedziebnia-Okalewko na odcinku Szczuka - Gortatowo". Wybudowano zatokę autobusową przy drodze powiatowej przy ul. Wczasowej w Karbowie. Pozyskano dofinansowanie ze środków RPO WKP

		<p>"Zrównoważona mobilność miejska i promowanie strategii niskoemisyjnych" Europejskiego Funduszu Rozwoju na inwestycję pn. „Rozbudowa drogi wojewódzkiej nr 560 poprzez budowę ścieżki pieszo-rowerowej z miejscowości Osiek przez wieś Gorczenica (Gm. Brodnica) do miasta Brodnicy”</p> <p>4. Wybudowano ostatni odcinek chodnika przy drodze powiatowej Szabda – Mszano.</p> <p>5. Wybudowano, przebudowano, zmodernizowano lub wyremontowano różnymi technologiami łącznie 5 118 metrów asfaltowych dróg gminnych, 522 metry z kostki betonowej i 12 690 metrów dróg gruntowych.</p>
3.	Dobrze funkcjonujący publiczny transport zbiorowy	<p>1. Wykonano nową wiatę przystankową w Szczuce.</p> <p>2. Objęto dowozem dzieci i uczniów oraz osoby uprawnione do placówek oświatowych - w roku szkolnym 2017/2018 – 481 osób i w roku szkolnym 2018/2019 – 421 osób.</p>
4.	Poprawa bezpieczeństwa pieszych i rowerzystów poprzez budowę energooszczędnego oświetlenia ulicznego	<p>1. Wybudowano łącznie 29 nowych lamp oświetlenia drogowego w miejscowościach: Karbowo, Gorczeniczka i Kominy.</p> <p>2. Zlecono wykonanie usługi oświetleniowej na słupach Energi-Oświetlenie – montaż 3 opraw oświetleniowych w Szczuce i Moczadłach.</p>
5.	Poprawa stanu gospodarki mieszkaniowej i komunalnej	<p>Wykonano remonty w 3 mieszkalnych budynkach komunalnych:</p> <p>1) budowę przydomowej oczyszczalni w Gorczenicy 52,</p> <p>2) malowanie klatki schodowej w Szabdzie 59a,</p> <p>3) modernizację i rozbudowę przydomowej oczyszczalni ścieków oraz jej ogrodzenie w Moczadłach 13.</p>
6.	Poprawa jakości i efektywności funkcjonowania administracji	<p>1. Pracownicy Urzędu Gminy Brodnica brali udział łącznie w 66 szkoleniach dotyczących min. gospodarki nieruchomościami, prawa oświatowego, zamówień publicznych, świadczeń rodzinnych i wychowawczych, pomocy publicznej i podatków.</p> <p>2. Wzięto udział w projekcie konkursowym „Rozwijanie kompetencji kluczowych uczniów - szkolenia i doradztwo dla JST w województwie kujawsko-pomorskim”, realizowanym przez Fundację Rozwoju Demokracji Lokalnej – Kujawsko-Pomorskie Biuro FRDL.</p>
7.	Nowoczesna oświata i wychowanie przedszkolne	<p>1. Zrealizowano projekt pn. „Zwiększenie liczby miejsc w przedszkolach poprzez ich rozbudowę oraz adaptację istniejących pomieszczeń wraz z budową placów zabaw” z udziałem środków z EFRR, dzięki któremu powstało 75 nowych miejsc w gminnych oddziałach przedszkolnych.</p> <p>2. W roku szkolnym 2018/2019 w szkołach podstawowych w Szabdzie i w Gorczenicy realizowano projekt pn. „Zdobywanie przez uczniów kompetencji kluczowych z przedmiotów matematyczno-przyrodniczych i języka obcego w szkołach Gminy Brodnica” dofinansowany ze środków EFS.</p> <p>3. Złożono wniosek o dofinansowanie ze środków EFS projektu pt. „Zdobywanie przez uczniów Szkoły Podstawowej w Gortatowie z siedzibą w Szczuce kompetencji kluczowych i umiejętności uniwersalnych niezbędnych na rynku pracy”.</p> <p>4. Przeprowadzono cztery gminne konkursy dla uczniów szkół: ortograficzny, matematyczny, historyczno – przyrodniczy oraz</p>

		z języka angielskiego, w których udział wzięło łącznie 92 uczniów.
8.	Rozwinięta baza sportowa i rekreacyjna	Wykonano projekt i przygotowano teren pod budowę oraz pozyskano dofinansowanie dla projektu pn. „Budowa placów zabaw we wsi Nowy dwór i Kominy oraz boiska sportowego we wsi Kominy” ze środków Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich 2014-2020. Ze względu na wysokie koszty wykonawstwa w 2018 r. unieważniono przetarg i przesunięto realizację projektu na rok 2019.
9.	Większa dbałość o zachowanie i ochronę dziedzictwa kulturowego	<ol style="list-style-type: none"> 1. Udzielono Parafii w Gorczenicy dotacji na wykonanie prac konserwatorskich polegające na renowacji i konserwacji ołtarza lewego bocznego kościoła pw. Podwyższenia Krzyża Świętego w Gorczenicy, wpisano do rejestru zabytków. 2. Przygotowano i przeprowadzono trzy szkolne konkursy: recytatorskie dla przedszkolaków w Cielętach oraz dla uczniów w Gorczenicy i spotkania teatralne dla uczniów także w Gorczenicy. 3. Przygotowano i przeprowadzono imprezy gminne kultywujące tradycje i kulturę: Przegląd Palm Wielkanocnych w Szczuce, Dożynki Gminne w Gorczenicy oraz Biesiadę Kulturalną także w Gorczenicy.
10.	Aktywne i solidarne społeczeństwo	<ol style="list-style-type: none"> 1. W Urzędzie Gminy Brodnica odbył się sześciomiesięczny staż zawodowy dla 1 osoby z dofinansowaniem z PUP w Brodnicy. Po okresie stażu osoba ta została zgodnie z umową z PUP zatrudniona na okres trzech miesięcy. 2. Utrzymywano trwałość projektu „Likwidacja barier wykluczenia cyfrowego na obszarze gminy Brodnica”, poprzez zapewnienie dostępu do Internetu dla 120 gospodarstw domowych z terenu gminy Brodnica oraz serwis i ubezpieczenie 230 zestawów komputerowych zakupionych w ramach projektu (także dla szkół gminnej Biblioteki Publicznej w Szczuce i świetlicy w Karbowie). 3. Zrealizowano trzy projekty w ramach programu profilaktycznego (wycieczki dla uczniów, udział w ogólnopolskich kampaniach profilaktycznych), z których skorzystało łącznie 140 uczniów. 4. Prowadzono zajęcia sportowe na boiskach Orlik w Szczuce oraz w salach sportowych w Gorczenicy, Szabdzie i Szczuce. 5. Przygotowano i przeprowadzono trzy gminne imprezy sportowe: Bieg Napoleoński w Szabdzie wraz z biegami dla dzieci i młodzieży, Halowy Turniej Piłki Nożnej o Puchar Wójta Gminy Brodnica z okazji Święta Niepodległości oraz Gminny Turniej Tenisa Stołowego. 6. W ramach środków funduszu sołectkiego współorganizowano z sołectwami siedem imprez o różnym charakterze: dla seniorów, rodzinne pikniki sportowo-rekreacyjne, rozgrywki w scrabble oraz spotkania dla dzieci ze Świętym Mikołajem. 7. W ramach Programu współpracy Gminy Brodnica z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego w 2018r. wsparcie otrzymało łącznie 20 projektów zadań złożonych przez 15 organizacji. Wysokość wykorzystanej przez organizacje dotacji na zadania publiczne w zakresie: kultury, sztuki, ochrony dóbr kultury i dziedzictwa narodowego, upowszechniania kultury fizycznej

		oraz organizacji wypoczynku dzieci i młodzieży wyniosła w 2018 r. łącznie 89.307,27 złotych.
11.	Rewitalizacja obszarów zdegradowanych	Przygotowany w 2017 roku i przyjęty uchwałą nr XXXI/190/17 Rady Gminy Brodnica z dnia 24 października 2017 r. w sprawie przyjęcia Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Brodnica na lata 2017 -2023 Program w 2018 roku otrzymał pozytywną opinię Instytucji Zarządzającej RPO WK-PW. Na jego podstawie przygotowano projekty budowlane oraz dokumentację związaną z remontami świetlic w Bartnikach i Gortatowie niezbędną do ubiegania się o dofinansowanie ze środków unijnych.

B. Planowanie przestrzenne i rozwój budownictwa

1. Studium uwarunkowań i plany miejscowe

Podstawowym aktem prawnym do wszelkich działań w zakresie prowadzenia lokalnej polityki przestrzennej na terenie Gminy Brodnica jest ustawa z dnia 27 marca 2003r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym. Ustawa ta przewiduje istnienie dwóch dokumentów, na podstawie których gmina prowadzi politykę i gospodarkę przestrzenną. Jest to studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy oraz miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego. Ze względu na fakt, że obowiązujące w 2018 roku Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Brodnica przyjęte uchwałą Rady Gminy Brodnica nr XLI/247/2010 w dniu 27 września 2010 roku wymagało nowelizacji w Rada Gminy Brodnica zdecydowała (uchwałą nr III/31/18 z dnia 28 grudnia 2018 r.) o przystąpieniu do sporządzenia nowego studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Brodnica.

Na terenie Gminy Brodnica w 2018 roku obowiązywało 25 miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, w miejscowościach: Cielęta, Karbowo, Kominy, Szabda, Gorczenica, Gortatowo, Niewierz oraz Wybudowanie Michałowo. W 2018 roku prowadzona była procedura sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla części wsi Karbowo oraz w rozpoczęto procedurę przygotowania planu dla części wsi Kominy. Przeznaczenie terenów objętych projektem planu sprowadza się do zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej, usług oraz zabudowy przemysłowej.

2. Decyzje o warunkach zabudowy

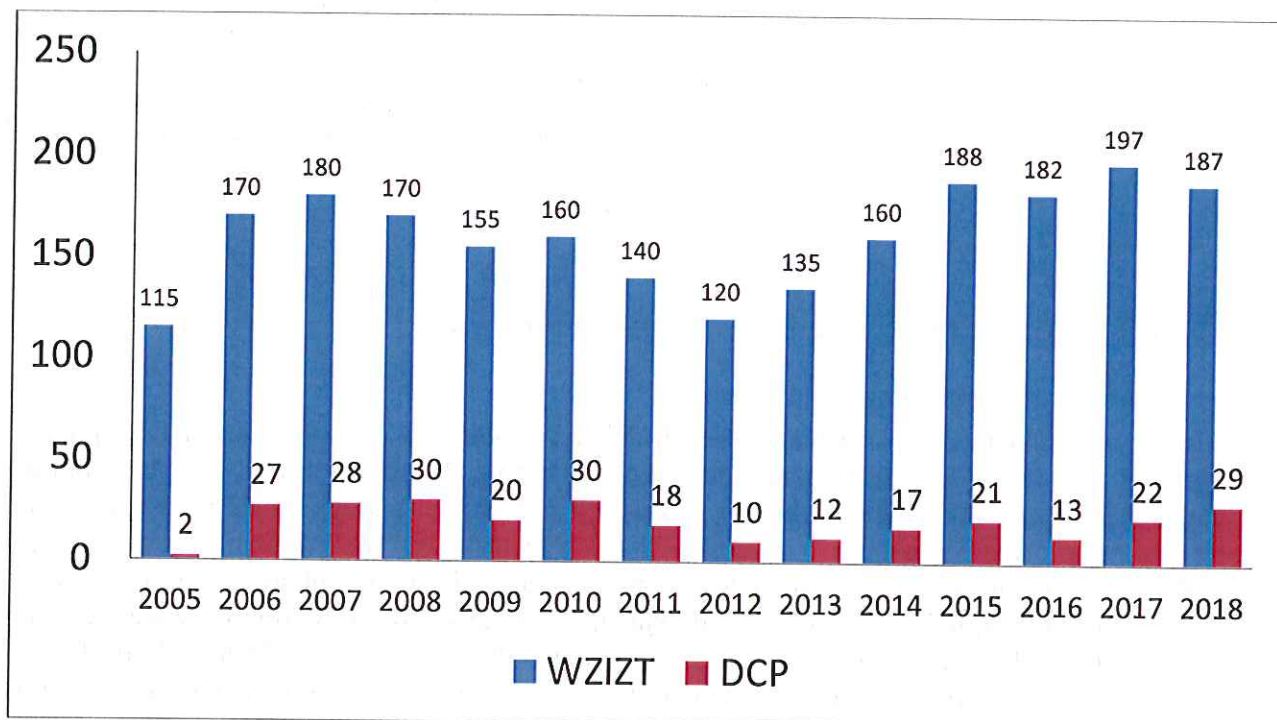
Gospodarowanie przestrzenią na obszarach pozbawionych miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego następuje na podstawie decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu oraz decyzji o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego. W 2018 r. wydano 187 decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu oraz 29 decyzji o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego. Decyzje te wydaje Wójt dla konkretnego inwestora na określoną inwestycję. Procedura wydania decyzji o warunkach zabudowy jest bardzo rozbudowana i w niektórych przypadkach uniemożliwia wprowadzenie nowej zabudowy.

Czynnikiem determinującym rozwój gminy jest miasto Brodnica leżące w centrum granic administracyjnych Gminy Brodnica. W ostatnich latach, w obszarach bezpośrednio przylegających do granic miasta Brodnicy, zaznacza się wyraźny rozwój budownictwa mieszkaniowego jednorodzinne. Wiąże się to ze zmianą dotychczasowego rolniczego wykorzystania terenów. Można to w szczególności zaobserwować na przykładzie miejscowości Cielęta, Wybudowanie Michałowo, Szabda, Kruszynki, Podgórz, Moczadła oraz Karbowo, które stanowią strefę podmiejską. W miejscowościach tych silnie rozwinęła się funkcja mieszkaniowa, a wraz z nią poprawił się stan infrastruktury technicznej. Z uwagi na bliskość miasta miejscowości te mają szansę

stać się znaczącymi ośrodkami podmiejskimi o funkcjach komplementarnych w stosunku do miasta np. zaplecza mieszkaniowego, zaplecza gospodarczego, rekreacyjno-rozrywkowego.

Wykres 10. Decyzje o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu oraz decyzje celu publicznego w latach 2005-2018.

3. Numeracja porządkowa nieruchomości

Intensywny rozwój budownictwa wiąże się także z koniecznością nadawania nazw ulicom. Istniejący szkielet numeracji oraz intensywny rozwój powoduje trudności techniczne przy nadawaniu numerów porządkowych (konieczność nadawania numerów z oznaczeniami literowymi). Dodatkowo komplikują sprawę dokonywane wtórne podziały nieruchomości, które powodują konieczność nadawania numerów przy nieruchomościach, które miały już nadany numer oznaczony przez cyfrę oraz literę alfabetu. W 2018 roku nadano 78 nowych numerów nieruchomościom i nie podejmowano uchwał w sprawie nadania nazwy ulicy.

C. Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Brodnica na lata 2017-2023

Został przyjęty uchwałą nr XXXI/190/17 Rady Gminy Brodnica z dnia 24 października 2017 r. w sprawie przyjęcia Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Brodnica na lata 2017 - 2023 i otrzymał pozytywną opinię Instytucji Zarządzającej RPO WK-P ocenę pozytywną warunkową (ze względu na kwestie kwalifikowalności projektów oraz ich społeczne oddziaływanie, które będą weryfikowane na etapie oceny wniosków o dofinansowanie, a następnie w ramach monitoringu będzie badana efektywność podjętych działań rewitalizacyjnych w zakresie niwelacji stanu kryzysowego) oraz został wpisany do Wykazu Programów Rewitalizacji Województwa Kujawsko – Pomorskiego a podstawie uchwały Nr 18/816/18 Zarządu Województwa Kujawsko- Pomorskiego z dnia 9 maja 2018r.

Gmina Brodnica planuje prowadzenie działań rewitalizacyjnych i chce pozyskać na ten cel środki unijne. W związku z tym konieczne stało się opracowanie Lokalnego Programu Rewitalizacji, zawierającego w szczególności: szczegółową diagnozę obszaru zdegradowanego, cele rewitalizacji

oraz odpowiadające im kierunki działań służące eliminacji lub ograniczeniu negatywnych zjawisk, opis przedsięwzięć rewitalizacyjnych oraz szacunkowe ramy finansowe programu rewitalizacji.

W wyniku przeprowadzonej szczegółowej diagnozy Do **obszaru zdegradowanego** na terenie gminy Brodnica zaliczono sołectwa: **Dzierżno, Gortatowo, Kruszyнки, Sobiesierzno i Szymkowo**, gdyż jako jedyne spełniają zarówno kryterium 1 – na ich terenie identyfikuje się co najmniej 2 problemy społeczne mierzone wskaźnikami oraz kryterium 2 – na terenie sołectw występują problemy w sferze przestrzenno-funkcjonalnej w zakresie niewystarczającego wyposażenia w infrastrukturę aktywizacji społecznej. Obszar rewitalizacji stanowi 15,84% powierzchni gminy i jest zamieszkiwany przez 14,22% jej mieszkańców.

Tabela 29. Powierzchnia i ludność obszaru rewitalizacji na terenie gminy Brodnica

Obszar	Ludność	Udział w całkowitej liczbie mieszkańców gminy	Powierzchnia (ha)	Udział w całkowitej powierzchni gminy
Dzierżno	151	1,86%	396	3,12%
Gortatowo	229	2,82%	331	2,61%
Szymkowo	158	1,95%	386	3,04%
Kruszyнки	476	5,87%	543	4,28%
Sobiesierzno	140	1,73%	353	2,78%
Obszar rewitalizacji	1 154	14,22%	2009	15,84%
Gmina	8 113	-	12687	-

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy Brodnica

Obszar rewitalizacji spełnia jeden z celów rewitalizacyjnych wskazane w „Zasadach programowania przedsięwzięć rewitalizacyjnych”. Wybór celów został podyktowany stanem kryzysowym występującym na obszarze sołectw Dzierżno, Gortatowo, Kruszyнки, Sobiesierzno i Szymkowo. Dla wszystkich sołectw objętych rewitalizacją wybrano jeden **cel rewitalizacji**: „**Zwiększenie partycypacji w życiu społecznym dla społeczności w rejonach o wysokim uzależnieniu od świadczeń pomocy społecznej**”.

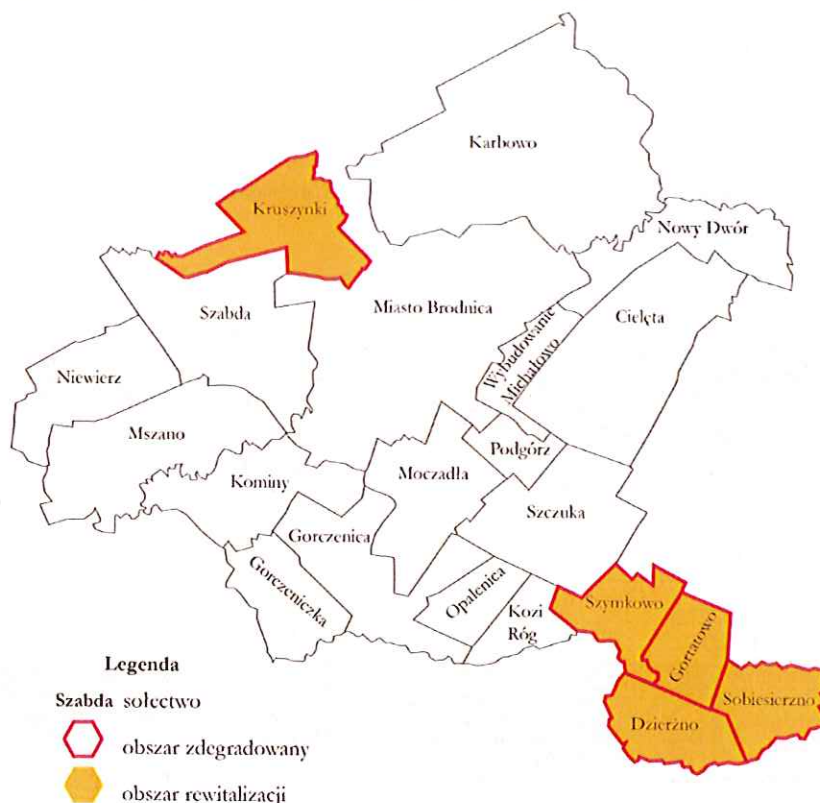
Tabela 30. Cel rewitalizacji: zwiększenie partycypacji w życiu społecznym dla społeczności w rejonach o wysokim uzależnieniu od świadczeń pomocy społecznej

Obszar rewitalizacji	Miejscowość wykazuje wyższy od przeciętnej w gminie wskaźnik osób w rodzinach korzystających z pomocy społecznej - średnia dla gminy 11,93%	Lokalny samorząd może wykazać udokumentowane zainteresowanie prowadzeniem zajęć aktywizujących
Dzierżno	21,85%	Lokalny samorząd posiada listy intencyjne od Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej oraz organizacji pozarządowych, wykazujące zainteresowanie prowadzeniem zajęć aktywizujących, mających na celu zwiększenie partycypacji w życiu społecznym oraz zmniejszenie stopnia uzależnienia od świadczeń pomocy społecznej.
Gortatowo	13,97%	
Kruszyнки	13,45%	
Sobiesierzno	14,29%	
Szymkowo	23,42%	

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy Brodnica

Zasięg obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na tle gminy przedstawia poniższa mapa.

Mapa 3. Obszar zdegradowany i obszar rewitalizacji w gminie Brodnica

Źródło: Opracowanie własne

W odpowiedzi na problemy zidentyfikowane na etapie diagnozy i konsultacji społecznych wyznaczono odpowiadające im wspólny cel rewitalizacji odnoszący się przede wszystkim do sfery społecznej oraz przestrzenno-funkcjonalnej. Poniżej sformułowany cel jest pochodną wizji określającej stan końcowy procesu rewitalizacji w roku 2023 i jest ukierunkowany na osiągnięcie efektów procesów rewitalizacji w województwie kujawsko-pomorskim, tj.: wzrost aktywności społecznej, ożywienie społeczne, zmniejszenie poziomu ubóstwa i wykluczenia społecznego, w tym poprzez poprawę warunków uczestnictwa osób w trudnej sytuacji w życiu społecznym i gospodarczym. Do celu przypisano konkretne kierunki działań, stanowią one zestawienie najważniejszych grup działań pozwalających na osiągnięcie założonego celu. Zaś każdy z kierunków będzie realizowany za pomocą określonych przedsięwzięć.

Tabela 31. Problemy, cel, kierunki działań i przedsięwzięcia

Problemy	Cel	Kierunki działań	Przedsięwzięcia
Starzenie się społeczeństwa (Dzierżno, Gortatowo, Sobieszyno, Szymkowo)	Zwiększenie partycypacji w życiu społecznym oraz podniesienie aktywności społecznej i zawodowej dla społeczności w rejonach o wysokim uzależnieniu od świadczeń pomocy społecznej, nasilonym	Aktywizacja społeczna i zawodowa osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym	Działania aktywizujące i animacyjne skierowane do mieszkańców obszaru rewitalizacji sołectwa Kruszyński
Bezrobocie (Dzierżno, Kruszyński, Sobieszyno)			Działania aktywizujące i animacyjne skierowane do mieszkańców obszaru
Nasilone korzystanie z pomocy społecznej (Dzierżno, Gortatowo, Kruszyński, Sobieszyno,			

Szymkowo)	zjawisku bezrobocia i starzenia się społeczeństwa,		rewitalizacji sołectwa Dzierżno, Gortatowo, Sobieszyno, Szymkowo
Niewystarczające wyposażenie w infrastrukturę aktywizacji społecznej (Dzierżno, Gortatowo, Kruszynki, Sobieszyno, Szymkowo)	w połączeniu z rozwojem infrastruktury aktywizacji społecznej	Rozwój infrastruktury aktywizacji społecznej	Remonty świetlic wiejskich

Źródło: Opracowanie własne

W odpowiedzi na problemy społeczne które były podstawą wyznaczenia obszaru rewitalizacji przygotowano **2 projekty społeczne (wiodące) - osobny dla sołectwa Kruszynki i osobny dla sołectw Gortatowo, Dzierżno, Sobieszyno i Szymkowo**. W uzupełnieniu do tych projektów społecznych zaplanowano realizację dwóch projektów infrastrukturalnych (uzupełniających), które pełnią funkcję pomocniczą wobec projektów społecznych, a ich realizacja jest niezbędna dla późniejszej realizacji projektów społecznych (1 projekt w sołectwie Kruszynki i 1 projekt w sołectwie Gortatowo):

1. **Projekt wiodący:** Aktywizacja społeczno-zawodowa mieszkańców sołectwa Kruszynki

Projekt uzupełniający: Remont świetlicy wiejskiej w Bartnikach (soł. Kruszynki)

2. **Projekt wiodący:** Integracja, animacja i aktywizacja mieszkańców sołectw Dzierżno, Gortatowo, Sobieszyno, Szymkowo

Projekt uzupełniający: Remont świetlicy wiejskiej w Gortatowie.

Projekty rewitalizacyjnej zawarte w programie będą finansowane w oparciu o uzupełniające się środki z Europejskiego Funduszu Społecznego (EFS) i Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego (EFRR) oraz środki własne Gminy Brodnica. Będzie to polegać na realizacji projektów o charakterze zintegrowanym, czyli projektów społecznych i infrastrukturalnych służących osiągnięciu wspólnego celu.

W roku 2018 na terenie Gminy Brodnica i obecnie wyznaczonym obszarze rewitalizacji nie podejmowano działań rewitalizacyjnych. Jednakże w tym okresie przygotowano projekty budowlane oraz dokumentację związaną z remontami niezbędną do ubiegania się o dofinansowanie ze środków unijnych w perspektywie 2014-2020. Uchwała wykonywana będzie w latach 2017- 2023. Sprawozdania z jej realizacji, zgodnie z zapisami w Programie sporządzane będą co dwa lata i przedkładane m.in. do instytucji wdrażającej (Urząd Marszałkowski).

D. Wieloletni Program Gospodarowania Mieszkaniowym Zasobem Gminy Brodnica na lata 2016-2020

Zgodnie z Uchwałą nr XVII/89/16 Rady Gminy Brodnica z dnia 29.03.2016r. w sprawie uchwalenia Wieloletniego Programu Gospodarowania Mieszkaniowym Zasobem Gminy Brodnica na lata 2016 – 2020 zmienioną uchwałą nr XXV/153/17 Rady Gminy Brodnica z dnia 22 marca 2017 r. zmieniająca uchwałę w sprawie uchwalenia Wieloletniego Programu Gospodarowania Mieszkaniowym Zasobem Gminy Brodnica na lata 2016-2020 gmina posiada: 9 budynków mieszkalnych, w tym 1 budynek przeznaczony pod najem socjalny z 12 mieszkaniami, 3 lokale mieszkalne znajdujące się w 2 budynkach szkolnych. Łącznie Gmina posiada 52 lokale mieszkalne. Większość budynków stanowiących mienie komunalne zostało wyremontowanych. Wszystkie budynki mają aktualne przeglądy techniczne, elektryczne i kominiarskie. Stan techniczny budynków jest dobry. Jeden z budynków komunalnych posiada pokrycie z eternitu, budynek ten przeznaczony jest pod sprzedaż.

Wybudowany w 2016 roku wielorodzinny budynek socjalny (12 mieszkań) pozwala na zabezpieczenie potrzeb lokalowych mieszkańców Gminy Brodnica mających prawo do lokalu socjalnego, w tym na wykonanie wyroków sądu.

Zgodnie z Wieloletnim Programem Gospodarowania Mieszkaniowym Zasobem Gminy Brodnica zasady polityki czynszowej ustala Wójt w drodze zarządzenia tj. stawki czynszu za 1 m² powierzchni użytkowej lokali mieszkalnych oraz lokali socjalnych. Stawki czynszu podlegają podwyższeniu lub obniżeniu zgodnie z tabelą czynników podwyższających lub obniżających stawkę bazową czynszu za lokale mieszkalne określoną w uchwale. Podwyżki stawek czynszu następują w rocznych odstępach czasu w oparciu o art. 9 ust. 1b ustawy o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy i zmianie Kodeksu cywilnego. Zmiany stawki czynszu dokonywane są z jednostronnym, pisemnym, 3-miesięcznym okresem wypowiedzenia. W 2018 roku obowiązywała stawka ustalona zarządzeniem Nr 82/2017 Wójta Gminy Brodnica z dnia 08 listopada 2017 r. w sprawie stawki czynszu obowiązującego w mieszkaniowym zasobie Gminy Brodnica w wysokości 2,50 zł za metr kwadratowy powierzchni użytkowej lokalu mieszkalnego.

E. Plan wykorzystania zasobu nieruchomości Gminy Brodnica na lata 2017-2019

1. Dokument ten sporządzony został na podstawie art. 25 ust. 1, 2, 2a ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami i przyjęty zarządzeniem Wójta Gminy Brodnica nr 3/2017 w dniu 10 stycznia 2017r. Określa jedynie główne kierunki działań. W stosunku do każdej nieruchomości rozstrzygnięcia o sposobie i formie gospodarowania zapadają indywidualnie. Przyjmując plan wykorzystania zasobu nieruchomości nie wykluczono wystąpienia doraźnych potrzeb innego sposobu gospodarowania niż określony w planie.
2. Zasób nieruchomości Gminy Brodnica zgodnie z art. 24 ust. 1 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami obejmuje nieruchomości, które stanowią przedmiot własności Gminy Brodnica i nie zostały oddane w użytkowanie wieczyste, oraz nieruchomości będące przedmiotem użytkowania wieczystego Gminy Brodnica. Na dzień 31 grudnia 2016 r. w zasobie nieruchomości Gminy Brodnica znajdowały się grunty o pow. 250,8466 ha o wartości 4 057 260,94 zł w tym: grunty w użytkowaniu wieczystym o łącznej powierzchni 0,6775 ha. Na gruntach tych znajduje się: 9 budynków mieszkalnych, w tym 1 budynek socjalny (12 lokali socjalnych), 9 świetlic, 1 salka wiejska, 3 remizy, garaże w Szczuce, budynek gospodarczy w Karbowie, była baza SKR w Gorzenicy, 5 szkół, 8 boisk sportowych, 17 placów zabaw, 4 siłownie, udział w budynku przy ul. Zamkowej 13 w Brodnicy oraz nieruchomość przy ul. Mazurskiej 13 w Brodnicy, w którym mieści się siedziba Urzędu Gminy Brodnica i GOPS. Większość budynków stanowiących mienie komunalne zostało wyremontowanych. Wszystkie budynki mają aktualne przeglądy techniczne, elektryczne i kominiarskie. Stan techniczny budynków jest dobry. Ponadto Gmina Brodnica jest użytkownikiem wieczystym działek położonych na terenie Miasta Brodnica: nr 150/3 udział 37/100 w działce o pow. 0,2293 ha przy ul. Zamkowej 13 oraz nr 641/3 o pow. 0,2869 ha przy ul. Mazurskiej 13. Szczegółowy opis zasobu nieruchomości Gminy Brodnica i działań podejmowanych w 2018 roku w stosunku do zasobu znajduje się w rozdziale IV tj. w Informacji o stanie mienia komunalnego.
3. Sposób zarządzania nieruchomościami gminy - nieruchomości wchodzące w skład zasobu wykorzystywane są zgodnie z przeznaczeniem określonym w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego i według ustaleń w nich zawartych. Nieruchomości nie służące realizacji zadań własnych oraz celów publicznych będą udostępniane nabywcom do trwałego zagospodarowania z uwzględnieniem przeznaczenia wynikającego z planu miejscowego lub ustaleń decyzji o warunkach zabudowy. Przewiduje się sprzedaż nieruchomości przeznaczonych pod

zabudowę jednorodziną, mieszkaniowo – usługową, usługową oraz przeznaczone pod aktywność gospodarczą obejmujące m.in.: tereny obiektów produkcyjnych, składów i magazynów. Nieruchomości, które nie mogą być zagospodarowane w sposób trwały będą zagospodarowane w sposób tymczasowy, dotyczy to przede wszystkim gruntów oddanych i przeznaczonych pod dzierżawę.

Do gminnego zasobu nieruchomości będą nabywane nieruchomości służące realizacji zadań własnych. Zakłada się kontynuację procesu wydzielania i przejęcia działek na planowanych ciągach komunikacyjnych w celu realizacji obowiązujących miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, oraz przeznaczonych na poszerzenie istniejących dróg gminnych.

F. Program opieki nad zabytkami dla Gminy Brodnica na lata 2015 – 2018

Przyjęty został uchwałą nr XIII/67/15 Rady Gminy Brodnica z dnia 30 listopada 2015 r. w sprawie przyjęcia Programu opieki nad zabytkami dla Gminy Brodnica na lata 2015 – 2018.

Zgodnie z zapisami ustawy o ochronie i opiece nad zabytkami Program opieki nad zabytkami ma na celu m. in.:

- uwzględnianie uwarunkowań ochrony zabytków, w tym krajobrazu kulturowego i dziedzictwa archeologicznego, łącznie z uwarunkowaniami ochrony przyrody i równowagi ekologicznej,
- zahamowanie procesów degradacji zabytków i doprowadzenie do poprawy stanu ich zachowania,
- wyeksponowanie poszczególnych zabytków oraz walorów krajobrazu kulturowego,
- podejmowanie działań zwiększających atrakcyjność zabytków dla potrzeb społecznych, turystycznych i edukacyjnych oraz wspieranie inicjatyw sprzyjających wzrostowi środków finansowych na opiekę nad zabytkami,
- określenie warunków współpracy z właścicielami zabytków, eliminujących sytuacje konfliktowe związane z wykorzystaniem tych zabytków,
- podejmowanie przedsięwzięć umożliwiających tworzenie miejsc pracy związanych z opieką nad zabytkami.

Na terenie Gminy Brodnica występują liczne zabytki architektury i budownictwa. Są to m.in.: kościoły, budynki mieszkalne i gospodarcze, parki a także cmentarze. Według stanu na koniec 2018r. na terenie gminy jest 207 obiektów objętych wojewódzką ewidencją zabytków, z czego 14 budowli, park, zespół cmentarny figurują w rejestrze zabytków. Ponadto w rejestrze zabytków znajdują się dwa grodziska i dwa stanowiska archeologiczne, zaś w wojewódzkiej ewidencji zabytków 290 zabytków archeologicznych.

Rejestr zabytków województwa kujawsko-pomorskiego jest prowadzony przez Kujawsko-Pomorskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków w Toruniu. W rejestrze zabytków nieruchomych województwa kujawsko-pomorskiego, prowadzonym przez Kujawsko-Pomorskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków w Toruniu, na terenie gminy Brodnica znajduje się jedenaście obiektów. Ich zestawienie przedstawia poniższa tabela.

Tabela 32. Wykaz zabytków nieruchomych w Gminie Brodnica

Miejsowość	Adres	Obiekt	Data decyzji	Nr Rejestru	Typ własności	Stan zachowania
Cieleća	Nr ewid. dz. 97/1 87-301 Cieleća	Kościół p.w. Św. Mikołaja	04.11.1931 r.	A/371	Wyznaniowa	Dobry

Miejscowość	Adres	Obiekt	Data decyzji	Nr Rejestru	Typ własności	Stan zachowania
	Nr ewid. dz. 97/1, 97/2 87-301 Cieleća	Cmentarz przykościelny z kapliczką, krzyżem, studnią i ogrodzeniem	01.06.1987 r.	A/228	Wyznaniowa	Dobry
Gorzenica	Nr ewid. dz. 22/1 87-301 Gorzenica	Kościół p.w. Podwyższenia Krzyża Świętego	13.07.1936 r.	A/368	Wyznaniowa	Dobry
Karbowo	Nr ewid. dz. 94/5 87-300 Karbowo	Zespół dworski: dwór, chlewnia, gołębnik, gorzelnia, kuźnia, obora, stodoła, park dworski, spichlerz ze stodołą, spichlerz	02.02.1988 r.	A/941	Prywatna	Ruina Zaniedbany Dobry Dobry Zaniedbany Zaniedbany Zaniedbany Zły Zaniedbany
Mszano	Nr ewid. dz. 266/2 87-301 Mszano	Kościół par. p.w. Św. Bartłomieja Apostoła	28.11.2013 r.	A/1650	Wyznaniowa	Dobry
Mszano	Nr ewid. dz. 94 87-301 Mszano	Kapliczka	24.11.2006 r.	C/91	Wyznaniowa	Dobry
Przydatki	Nr ewid. dz. 81/2 87-300 Przydatki	Pałac	29.01.1988 r.	A/541	Prywatna	Bardzo dobry
Przydatki	Nr ewid. dz. 81/2 87-300 Przydatki	Park przypałacowy	14.12.1989 r.	A/943	Prywatna	Bardzo dobry
Szabda	Nr ewid. dz. 32 87-300 Szabda	Most blachownicowy na rzece Drwęcy – na granicy z miastem Brodnica	22.11.1988 r.	A/1351	Skarbu Państwa	Zaniedbany
Szczuka	Nr ewid. dz. 75 87-300 Szczuka	Chata podcieniowa	04.06.1955 r.	A/1279	Prywatna	Dobry
Szczuka	Nr ewid. dz. 341 87-300 Szczuka	Kościół p.w. Św. Fabiana i Sebastiana	13.07.1936 r.	A/364	Wyznaniowa	Dobry

Źródło: opracowanie własne, na podstawie Wykazu zabytków architektury i budownictwa ujętych w wojewódzkiej ewidencji zabytków

Realizacja Programu odbywa się poprzez udzielanie dotacji na prace konserwatorskie przy zabytkach, zgodnie z uchwałą nr XIII/68/07 Rady Gminy Brodnica z dnia 03.12.2007r. w sprawie określenia zasad udzielania dotacji na prace konserwatorskie, restauratorskie lub roboty budowlane przy zabytku wpisanym do rejestru zabytków w 2018 roku na ten cel przeznaczono kwotę 35 000 zł. Dotacji w tej kwocie udzielono Parafii w Gorzenicy na wykonanie prac konserwatorskich polegające na renowacji i konserwacji ołtarza lewego bocznego kościoła pw. Podwyższenia Krzyża Świętego w Gorzenicy, wpisanego do rejestru zabytków Kujawsko-Pomorskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków pod numerem B/367/1-4”. Całkowity koszt prac renowacyjnych i konserwatorskich kościoła w Gorzenicy w 2018 roku wyniósł 63 700 zł.

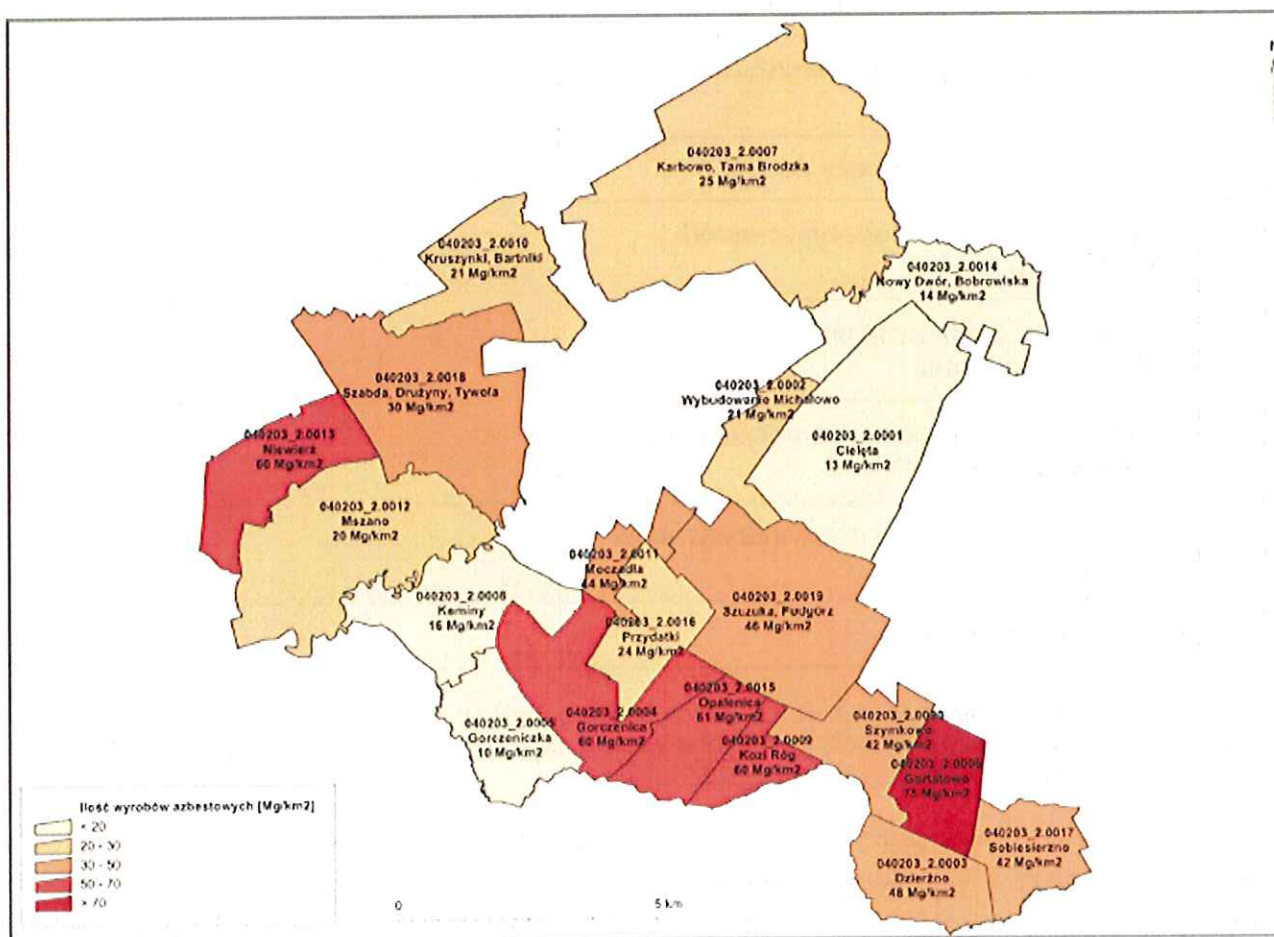
G. Gminny Program Usuwania Azbestu z terenu Gminy Brodnica

Uchwałą Nr XII/74/11 Rady Gminy Brodnicy z dnia 28 grudnia 2011 r. w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Usuwania Azbestu z terenu Gminy Brodnica rozpoczęto w Gminie Brodnica

realizację zapisów zawartych w Programie Oczyszczania Kraju z Azbestu na lata 2009-2032. Przygotowanie Gminnego Programu Usuwania Azbestu z terenu Gminy Brodnica poprzedzone zostało wykonaniem inwentaryzacji pokryć dachowych i okładzin elewacyjnych wykonanych z płyt azbestowo-cementowych, a także innych wyrobów azbestowych. Wyniki inwentaryzacji zostały zebrane w bazie danych. Zgromadzone dane umożliwiły przygotowanie mapy rozmieszczenia wyrobów zawierających azbest wraz z analizą stanu płyt azbestowo-cementowych (stopnia pilności usunięcia azbestu ocenione wizualnie).

Z przeprowadzonej inwentaryzacji wynikało, iż na terenie Gminy Brodnica znajduje się 4 062 Mg płyt azbestowo-cementowych, co w przeliczeniu na 1 km² powierzchni gminy daje 32 Mg/km². Najwięcej obiektów budowlanych, w których wykorzystywane są wyroby zawierające azbest znajduje się w miejscowości Karbowo (211). Stanowią one niemal 14% łącznej liczby zinwentaryzowanych obiektów. W miejscowościach Gorczenica, Szabda i Szczuka znajduje się 387 obiektów. Łącznie zinwentaryzowane obiekty na terenie miejscowości Karbowo, Gorczenica, Szabda i Szczuka stanowią ok. 40% wszystkich budynków z płytami azbestowo-cementowymi na terenie Gminy Brodnica.

Mapa nr 4. Rozmieszczenie wyrobów zawierających azbest na terenie Gminy Brodnica

Na mocy polskiego prawa wykorzystywanie azbestu lub wyrobów zawierających azbest zostało dopuszczone w użytkowanych instalacjach lub urządzeniach nie dłużej niż do dnia 31 grudnia 2032 r. Zgodnie z założeniami Programu Oczyszczania Kraju z Azbestu na lata 2009-2032 proces

usuwania wyrobów zawierających azbest powinien być zakończony do 2032 roku. W związku z tym przygotowano Harmonogram realizacji Gminnego Programu Usuwania Azbestu z terenu Gminy Brodnica, który podzielono na 3 etapy, tj.:

I etap: lata 2011-2012,

II etap: lata 2013-2022,

III etap: lata 2023-2032.

Podział ten jest zbieżny z harmonogramem Programu Oczyszczania Kraju z Azbestu na lata 2009-2032. Zdecydowano o przyjęciu analogicznych etapów realizacji zadania w kontekście możliwości monitorowania jego realizacji w porównaniu z programami nadrzędnymi.

Tabela nr 33. Harmonogram realizacji Programu w podziale na 3 etapy

Lp.	Zadania	Etap I	Etap II	Etap III
		2011-2012	2013-2022	2023-2032
1	Przeprowadzenie inwentaryzacji wyrobów zawierających azbest			
2	Opracowanie <i>Gminnego Programu Usuwania Azbestu z terenu Gminy Brodnica</i>			
3	Opracowanie bazy danych wyrobów zawierających azbest			
4	Cykliczna aktualizacja bazy danych *			
5	Akcje informacyjno-edukacyjne wśród mieszkańców			
6	Zapewnienie środków finansowych na realizację <i>Programu</i>			
7	Bezpieczne usunięcie zinwentaryzowanych wyrobów azbestowych	5%	45%	50%
8	Monitorowanie procesu usuwania wyrobów azbestowych			
9	Aktualizacja <i>Programu</i>			

* W przypadku braku informacji od właścicieli obiektów pokrytych azbestem, konieczna wydaje się aktualizacja inwentaryzacji w terenie ze względu na fakt, iż ponad 99% budynków pokrytych płytami azbestowymi wymaga ponownej oceny w ciągu 5 lat.

W związku z możliwością uzyskania przez gminę dotacji ze środków Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Toruniu na zadanie z zakresu usuwania azbestu corocznie od 2012 roku ogłaszane są nabory wniosków dotyczących usuwania azbestu i wyrobów azbestowych od zainteresowanych mieszkańców planujących wymianę pokryć dachowych azbestowych. W 2018 roku na terenie gminy Brodnica zdemontowano, przetransportowano i przekazano do unieszkodliwienia łącznie 87,58 Mg azbestu. Koszt tego zadania wyniósł 31 805,14 zł

z czego 22 263,60 zł stanowiła dotacja z Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Toruniu (70%).

H. Wieloletni plan rozwoju i modernizacji urządzeń wodociągowych i kanalizacyjnych

1. Zadania własne w zakresie gospodarki wodociągowej Gmina Brodnica realizuje na podstawie Uchwały Nr XIX/117/12 Rady Gminy Brodnica z dnia 29 października 2012 r. w sprawie uchwalenia Regulaminu dostarczania wody i odprowadzenia ścieków na terenie Gminy Brodnica. Rozwój sieci wodociągowych i urządzeń kanalizacyjnych zaplanowano w wieloletnim programie rozwoju i modernizacji urządzeń wodociągowych i urządzeń kanalizacyjnych będących w posiadaniu gminy Brodnica na lata 2017 - 2021 zatwierdzonym uchwałą Nr XX/110/16 Rady Gminy Brodnica z dnia 11 lipca 2016 r., zmienioną uchwałą nr XXXIII/206/17 z dnia 29 listopada 2017 r. zmieniająca uchwałę w sprawie uchwalenia wieloletniego planu rozwoju i modernizacji urządzeń wodociągowych i urządzeń kanalizacyjnych będących w posiadaniu gminy Brodnica oraz uchwałą nr III/20/18 Rady Gminy Brodnica z dnia 28 grudnia 2018r. zmieniająca uchwałę w sprawie uchwalenia wieloletniego planu rozwoju i modernizacji urządzeń wodociągowych i urządzeń kanalizacyjnych będących w posiadaniu gminy Brodnica.

Wieloletni program rozwoju i modernizacji urządzeń wodociągowych i urządzeń kanalizacyjnych obejmuje następujące zagadnienia: planowany zakres usług wodociągowo – kanalizacyjnych, przedsięwzięcia rozwojowo-modernizacyjne w poszczególnych latach wraz z nakładami inwestycyjnymi i sposobami finansowania inwestycji oraz przedsięwzięcia racjonalizujące zużycie wody oraz odprowadzanie ścieków. W dokumencie tym określono rzeczowy, czasowy i kosztowy zakres przedsięwzięć rozwojowo-modernizacyjnych urządzeń wodociągowych w latach 2017 - 2021. W 2018 roku w ramach realizacji przedmiotowego programu wykonano następujące zadania:

- 1) Budowa spinki wodociągowej Opalenica – Kozi Róg – w wyniku, którego powstała sieć wodociągowa z rur PVC i PE o średnicy 160 mm i długości 1298 metrów,
- 2) Budowa sieci wodociągowych w miejscowości Nowy Dwór, Sobieszyno i Niewierz oraz budowa kanalizacji sanitarnej w miejscowości Kominy, Gorczenica i Karbowo. Wykonano 1.966 m sieci wodociągowej, 1.286 m kanalizacji grawitacyjnej (DN 200, 160), 825 m kanalizacji tłocznej (DN 90) oraz jedna przepompownia ścieków.
- 3) Budowa sieci wodociągowych na obszarach obowiązywania miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego i decyzji w sprawie zagospodarowania - wykonano łącznie 853 metrów sieci wodociągowej w miejscowościach Karbowo (ul. Sezamkowa i Parcelowa), Kominy i Moczadła.
- 4) Rozbudowa zbiorników retencyjnych w Szymkowie - opracowano dokumentację projektową, obejmującą posadowienie dwóch stalowych zbiorników retencyjnych o pojemności użytkowej 700 m³ każdy na terenie stacji uzdatniania wody w miejscowości Szymkowo.
- 5) Remont budynku hydroforni w Szymkowie - opracowano dokumentację projektową, obejmującą docieplenie ścian zewnętrznych i stropodachu, wymianę stolarki okiennej, drzwi wejściowych zewnętrznych i wewnętrznych oraz wrót wjazdowych, wymianę komina zewnętrznego a także wymianę instalacji elektrycznej.

- 6) Budowa sieci kanalizacyjnej poza obszarami obowiązywania miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego. W ramach przewidzianych środków wykonano następujące zadania:
 - a) budowa sieci kanalizacyjnej w Podgórzu systemu grawitacyjnego DN 200 o długości 275m,
 - b) modernizacja przepompowni ścieków w Kominach przy ul. Kruczej, w tym wymiana istniejących pomp wraz ze sterowaniem, orurowania i armatury pomp, włączenie do istniejącego przewodu tłoczego,
 - c) modernizacja przepompowni ścieków w Cielętach poprzez montaż rezerwowej przepompowni cieków wraz ze sterowaniem, połączenie rurociągiem grawitacyjnym komór przepompowni, włączenie do istniejącego przewodu tłoczego, przelokalizowanie ogrodzenia wraz z uzupełnieniem, remont istniejącego ogrodzenia, wykonanie utwardzenia terenu kostką betonową, modernizację układu elektrycznego zasilającego pompy wraz ze sterowaniem.
- 7) Modernizacja przepompowni ścieków w Karbowie ul. Liliowa - wykonano modernizację przepompowni poprzez wymianę istniejących pomp wraz ze sterowaniem, orurowania i armatury pomp, włączeniem do istniejącego przewodu tłoczego, remont komory pompowni i ogrodzenia.

I. Plan gospodarki niskoemisyjnej

Plan gospodarki niskoemisyjnej Gminy Brodnica przyjęty został uchwałą nr XIX/103/16 Rady Gminy Brodnica z dnia 15 czerwca 2016r. w sprawie przyjęcia „Planu gospodarki nisko emisyjnej Gminy Brodnica” opracowanego w ramach projektu pn. „Plan gospodarki niskoemisyjnej Gminy Brodnica”, nr POIS.09.03.00-00-390/13, współfinansowanego ze środków Unii Europejskiej w ramach programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko 2007 – 2013. Celem opracowania „Planu gospodarki niskoemisyjnej Gminy Brodnica” było wsparcie działań na rzecz realizacji pakietu klimatyczno-energetycznego do roku 2020, tj.

1. redukcji emisji gazów cieplarnianych,
2. zwiększenia udziału energii pochodzącej ze źródeł odnawialnych,
3. redukcji zużycia energii finalnej poprzez podniesienie efektywności energetycznej.

Trzon „Planu gospodarki niskoemisyjnej Gminy Brodnica” stanowi bazowa inwentaryzacja emisji dwutlenku węgla w Gminie Brodnica, w wyniku której określono ilość zużytej energii i emisji CO₂ w roku 2009. Inwentaryzacja została przeprowadzona zgodnie z metodyką, zawartą w poradniku „Jak opracować plan działań na rzecz zrównoważonej energii (SEAP)”. Wyniki inwentaryzacji bazowej stanowią punkt wyjścia dla władz Gminy do podjęcia działań zmierzających do osiągnięcia celów określonych w pakiecie klimatyczno-energetycznym (3x20) i Protokole z Kioto.

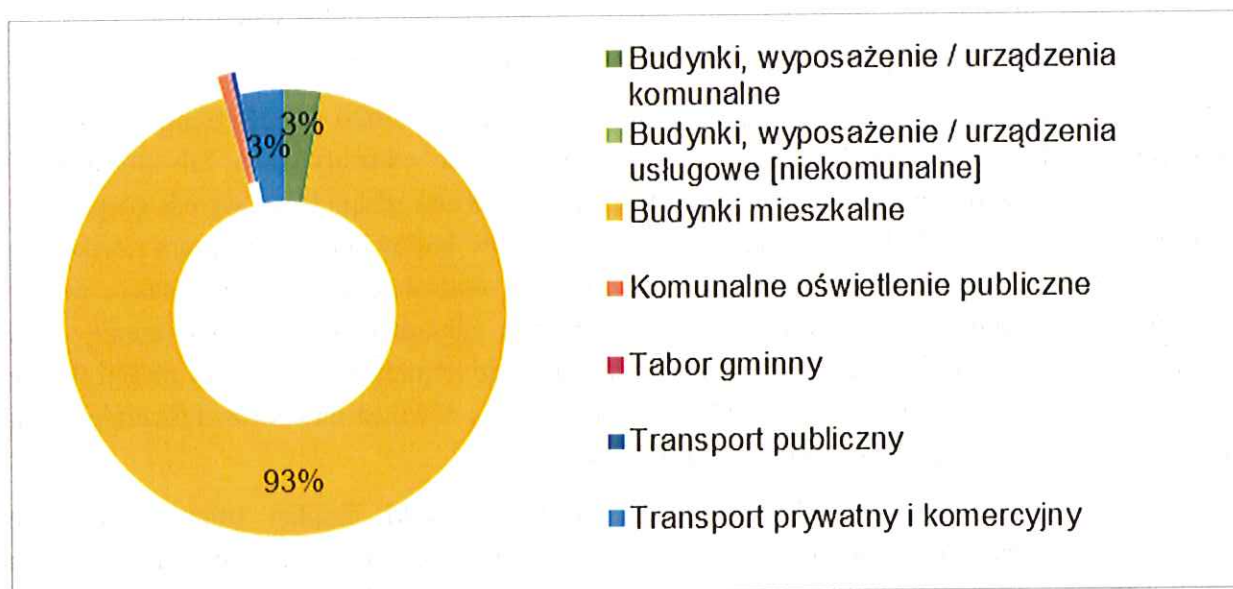
W wyniku inwentaryzacji bazowej stwierdzono, że łącznie w sektorze publicznym i prywatnym w roku bazowym (2009) finalne zużycie energii wynosiło **63.834 MWh**, z czego ok. 94% przypadło na podsektor budynki, wyposażenie i urządzenia, a ok. 6% na transport. Łączna oszacowana wielkość emisji dwutlenku węgla na terenie Gminy Brodnica w roku 2009 wyniosła **24.364 Mg CO₂**.

Dla roku 2013 sporządzona została inwentaryzacja kontrolna, mająca na celu monitorowanie osiągniętych rezultatów i porównywanie ich z założonym celem redukcji emisji dwutlenku węgla. W 2013 r. łączne zużycie energii finalnej w Gminie Brodnica w sektorze publicznym i prywatnym

wyniosło **67.013 MWh**, z czego 2.478 MWh przypada na sektor publiczny, a pozostałe 64.535 MWh to zużycie energii w sektorze prywatnym. Łączna oszacowana wielkość emisji dwutlenku węgla na terenie Gminy Brodnica w roku 2013 wyniosła **25.389 Mg CO₂**.

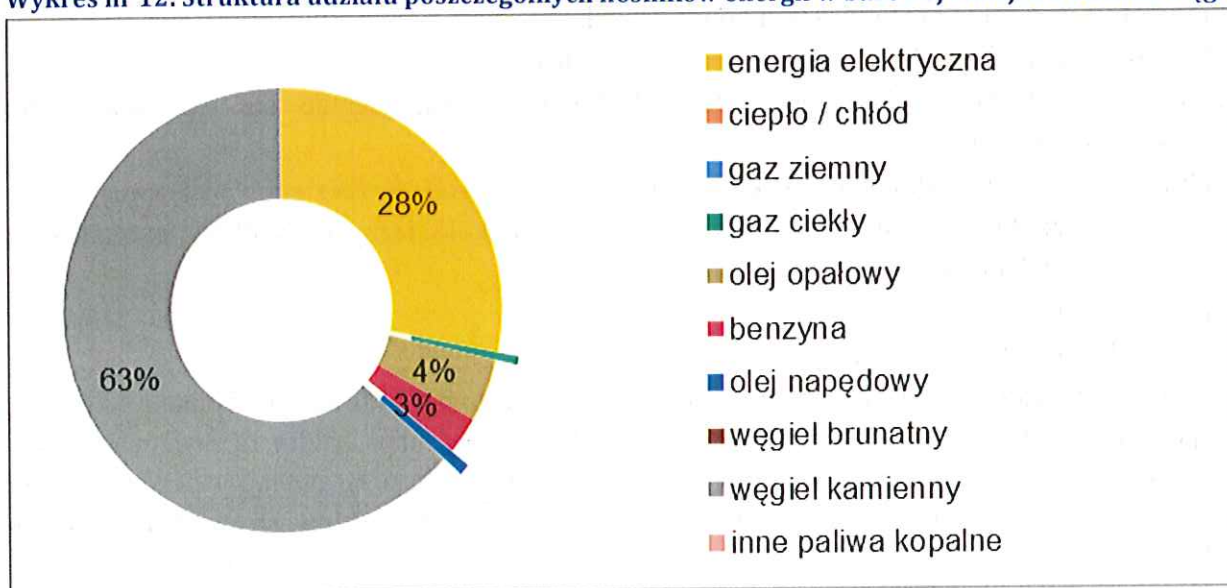
W związku z powyższym, finalne zużycie energii w roku kontrolnym zwiększyło się o 5,0%, a szacowana emisja dwutlenku węgla w wyniku finalnego zużycia energii na terenie Gminy Brodnica w roku kontrolnym zwiększyła się o 4,2% w porównaniu z rokiem bazowym.

Wykres nr 11. Struktura sektorowa inwentaryzacji bazowej emisji dwutlenku węgla [%]

Z powyższego wykresu wynika, że 93% emisji dwutlenku węgla pochodzi z sektora publicznego i prywatnego z podsektora budynków mieszkalnych, co związane jest z wykorzystywaniem węgla kamiennego na cele ogrzewania budynków, a także ze zużyciem energii elektrycznej na cele bytowe przez mieszkańców Gminy. Po 3% stanowią podsektory budynki, wyposażenie i urządzenia komunalne, natomiast 3% przypada na emisję dwutlenku węgla w transporcie prywatnym i komercyjnym.

Wykres nr 12: Struktura udziału poszczególnych nośników energii w bazowej emisji dwutlenku węgla [%]

W strukturze emisji dwutlenku węgla w Gminie Brodnica w roku bazowym dominuje węgiel kamienny (63%). Zużycie energii elektrycznej przez odbiorców finalnych stanowi 28% łącznej emisji CO₂ na terenie Gminy Brodnica, natomiast benzyna wykorzystana w transporcie stanowi 3% emisji. 4% udziału w bazowej emisji dwutlenku węgla stanowi olej opałowy. Około 1% łącznej emisji stanowią olej napędowy oraz gaz ciekły.

W wyniku inwentaryzacji bazowej określono cel redukcyjny, do osiągnięcia którego w 2020 r. Gmina Brodnica powinna dążyć, w następujących wielkościach: 52.533 MWh - dla zużycia energii finalnej, 20.296 Mg CO₂/rok - dla wielkości emisji dwutlenku węgla oraz 15% - dla poziomu zużycia energii wyprodukowanej z OZE w stosunku do łącznego zużycia energii.

Rzeczywiste wartości wskaźników, które zostaną osiągnięte w 2020 r. uzależnione są od wielu czynników, na które samorząd lokalny nie ma możliwości oddziaływania lub posiada taką możliwość jedynie w ograniczonym zakresie, takich jak: struktura gospodarki, wzrost gospodarczy, liczba ludności, gęstość zaludnienia, charakterystyka zasobów budowlanych, struktura użytkowania terenu, możliwości pozyskania środków zewnętrznych na realizację inwestycji, a także postawy mieszkańców i innych interesariuszy. W celu osiągnięcia zakładanych celów na terenie Gminy Brodnica powinny być podejmowane działania zmierzające do zmniejszenia zużycia energii finalnej, a co za tym idzie zmniejszenia emisji CO₂. Działania te mają również na celu zwiększenie udziału odnawialnych źródeł energii w zużyciu energii finalnej.

W *Programie* wyznaczone zostały cele ekologiczne, kierunki działań oraz poszczególne, skonkretyzowane zadania ekologiczne. Szereg zapisów ma bezpośredni wpływ na wdrażanie gospodarki niskoemisyjnej w Gminie. W ramach celu 1 **Racjonalizacja zużycia energii, surowców i materiałów oraz wzrost udziału zasobów odnawialnych** zaplanowano realizację następujących zadań:

- wprowadzenie bodźców ekonomicznych dla przedsięwzięć proekologicznych,
- promowanie nowych, małoodpadowych technologii,
- wsparcie finansowe dla mieszkańców zmieniających system ogrzewania z węglowego na bardziej ekologiczny,
- modernizacja kotłowni w obiektach komunalnych,
- budowa instalacji umożliwiającej wykorzystanie OZE.

W ramach celu 2 **Zapewnienie wysokiej jakości powietrza** planuje się wdrażanie niżej wymienionych rozwiązań:

- eliminowanie węgla jako paliwa w kotłowniach komunalnych na rzecz paliw niskoemisyjnych,
- edukacja ekologiczna na temat wykorzystania proekologicznych środków energii oraz szkodliwości spalania odpadów,
- przebudowa i budowa dróg,
- przebudowa i budowa ścieżek pieszo-rowerowych.

W 2018 roku zrealizowano następujące zadania w zakresie gospodarki niskoemisyjnej:

- 1) na podstawie uchwały nr XXXVIII/233/18 Rady Gminy Brodnica z dnia 12 kwietnia 2018 r. w sprawie określenia zasad, trybu udzielania i sposobu rozliczania dotacji celowej osobom fizycznym i wspólnotom mieszkaniowym na dofinansowanie kosztów inwestycji z zakresu ochrony powietrza z budżetu Gminy Brodnicy od 15 maja 2018 roku uruchomiono nowy program proekologiczny na terenie Gminy Brodnica - udzielanie dotacji na dofinansowanie inwestycji polegającej na modernizacji źródła ciepła opalanego paliwem stałym. W 2018 roku z

dotacji skorzystało 24 właściciele nieruchomości położonych na terenie gminy. Łączna kwota udzielonych dotacji to 68 000 zł, w tym 14 dotacji udzielono w kwocie 2 000 zł i 10 w kwocie 4 000 zł. W kwocie udzielonej mieszkańcom dotacji mieści się 20 000 zł dofinansowania pozyskanego przez gminę z Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Toruniu, stanowiące 2 000 zł do wymiany jednego źródła ciepła.

- 2) Inteligentne zarządzanie energią w budynkach mieszkańców Gminy Brodnica poprzez budowę instalacji fotowoltaicznych ramach, którego wykonano 34 mikroinstalacje fotowoltaiczne o mocy od 2 do 10 kWp. Zadanie było realizowane w ramach Projektu „Inteligentne zarządzanie energią w budynkach mieszkańców Gminy Brodnica poprzez budowę instalacji fotowoltaicznych” nr RPLP.03.01.00-04-0029/17 współfinansowanego z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach Osi priorytetowej 3. Efektywność energetyczna i gospodarka niskoemisyjna w regionie Działania 3.1 Wspieranie wytwarzania i dystrybucji energii pochodzących ze źródeł odnawialnych Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Kujawsko – Pomorskiego na lata 2014 – 2020.
- 3) Przygotowano wniosek i pozyskano dofinansowanie zadania pn. „Przebudowa drogi wojewódzkiej nr 560 poprzez budowę ścieżki pieszo – rowerowej z miejscowości Osiek przez wieś Gorczenica (Gm. Brodnica) do miasta Brodnicy” ze środków Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2014-2020 w ramach PI 4e - Działanie 3.4 Zrównoważona mobilność miejska i promowanie strategii niskoemisyjnej - ścieżki rowerowe. Wartość całkowita projektu to 5 633 306,73 zł, a dofinansowanie ze środków europejskich wyniesie 1 983 982,27 zł.

J. Program ochrony środowiska

1. W dniu 11.03.2014r. Rada Gminy Brodnica przyjęła uchwałę nr XXX/193/14w sprawie przyjęcia Aktualizacji Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Brodnica na lata 2013 – 2016 z perspektywą na lata 2017-2020. W 2018 roku przygotowano i wyłożono do publicznego wglądu „Program Ochrony Środowiska dla Gminy Brodnica na lata 2019-2022 z perspektywą do roku 2026”. Zgodnie z ustawą Prawo ochrony środowiska, niniejszy dokument zawiera cele ekologiczne, rodzaj i harmonogram działań proekologicznych oraz środki i mechanizmy niezbędne do osiągnięcia wyznaczonych celów. Program Ochrony Środowiska definiuje cele i zadania dla najbliższych 4 lat (2019-2022), opisuje monitoring realizacji Programu oraz prognozuje nakłady finansowe potrzebne na wdrożenie założeń Programu.

2. Jako nadrzędny cel programu określono „Zrównoważony rozwój Gminy Brodnica wpływający na wysoką jakość życia mieszkańców oraz zachowanie walorów przyrodniczych na terenie gminy”. Na podstawie diagnozy stanu istniejącego oraz zagrożeń środowiska przyrodniczego Gminy, zachowując spójność z dokumentami strategicznymi i planistycznymi na szczeblu krajowym, wojewódzkim oraz powiatowym, dla każdego z obszarów interwencji określono kierunki interwencji oraz wyznaczono cele i zadania do realizacji.

Tabela 34. Kierunki interwencji dla poszczególnych obszarów interwencji

L.P.	OBSZAR INTERWENCJI	KIERUNKI INTERWENCJI
1.	OCHRONA KLIMATU I JAKOŚCI POWIETRZA	<ul style="list-style-type: none"> • Poprawa jakości powietrza na terenie Gminy; • Ograniczanie emisji zanieczyszczeń pochodzących ze źródeł niskiej emisji, zwłaszcza benzo(a)pirenu; • Poprawa efektywności energetycznej budynków; • Termomodernizacja budynków mieszkalnych oraz użyteczności publicznej; • Zwiększenie wykorzystania odnawialnych źródeł energii;
2.	ZAGROŻENIA HAŁASEM	<ul style="list-style-type: none"> • Ograniczenie natężenia hałasu wzdłuż ciągów komunikacyjnych;
3.	POLA ELEKTROMAGNETYCZNE	<ul style="list-style-type: none"> • Ograniczanie zagrożenia polami elektromagnetycznymi;
4.	GOSPODAROWANIE WODAMI	<ul style="list-style-type: none"> • Poprawa jakości wód powierzchniowych i podziemnych; • Ochrona i zrównoważone gospodarowanie zasobami wodnymi;
5.	GOSPODARKA WODNO-ŚCIEKOWA	<ul style="list-style-type: none"> • Ochrona i zrównoważone gospodarowanie zasobami wodnymi; • Zapewnienie dostępu do czystej wody dla społeczeństwa i gospodarki;
6.	ZASOBY GEOLOGICZNE	<ul style="list-style-type: none"> • Ograniczanie presji na wykorzystanie zasobów geologicznych złóż kopalin; • Zabezpieczenie przestrzenne obszarów pod kątem ochrony zasobów geologicznych złóż kopalin;
7.	GLEBY	<ul style="list-style-type: none"> • Ochrona powierzchni ziemi i gleb przed degradacją rolniczą;
L.P.	OBSZAR INTERWENCJI	KIERUNKI INTERWENCJI
8.	GOSPODARKA ODPADAMI I ZAPOBIEGANIE POWSTAWANIU ODPADÓW	<ul style="list-style-type: none"> • Ograniczenie ilości odpadów trafiających bezpośrednio na składowisko oraz zmniejszenie uciążliwości odpadów; • Zapewnienie mieszkańcom możliwości segregowania odpadów komunalnych; • Likwidacja azbestu;
9.	ZASOBY PRZYRODNICZE	<ul style="list-style-type: none"> • Wzmocnienie systemu obszarów chronionych; • Promocja walorów przyrodniczych i zrównoważony rozwój turystyki; • Rozwój obszarów zieleni oraz utrzymanie terenów już istniejących, • Ochrona lasów
10.	ZAGROŻENIA POWAŻNYMI AWARIAMI	<ul style="list-style-type: none"> • Minimalizacja możliwości wystąpienia poważnych awarii; • Zwiększenie wsparcia dla jednostek straży pożarnych.

3. W ramach poszczególnych obszarów interwencji wyznaczono cele operacyjne i działania ekologiczne, które zostały zaprezentowane w formie tabelarycznej. Harmonogram zaplanowanych w przedmiotowym dokumencie zadań został przedstawiony głównie dla zadań własnych samorządu

gminnego. Do zadań monitorowanych samorządu gminnego należy przede wszystkim nadzór nad wdrażaniem postanowień przedmiotowego dokumentu.

4. W ramach realizacji Programu w 2018 roku wykonano następujące zadania:

- przygotowano dokumentację do projektu pn. „Inteligentne zarządzanie energią w budynku użyteczności publicznej Gminy Brodnica” w celu ubiegania się o dofinansowanie w konkursie w ramach Działania 3.3 Efektywność energetyczna w sektorze publicznym i mieszkaniowym, Schemat: modernizacja energetyczna budynków publicznych w ramach polityki terytorialnej;
- w maju 2018 roku ogłoszono nabór wniosków o dotacje do wymiany starego pieca niespełniającego wymagań. W ramach dotacji musi nastąpić trwałe zastąpienie dotychczasowego źródła ciepła przez nowe źródło ciepła w postaci: ogrzewania gazowego; ogrzewania olejowego; ogrzewania paliwem stałym tj. kotłem na paliwo stałe, w tym biomasę, spełniającym wymagania określone w rozporządzeniu w sprawie wymagań dla kotłów na paliwo stałe. Łącznie w 2018 roku z dotacji skorzystało 24 mieszkańców gminy, którym udzielono łącznie 68.000,00 zł dotacji (w tym dotacja 20.000,00 z WFOŚiGW w Toruniu),
- zrealizowano projekt „Inteligentne zarządzanie energią w budynkach mieszkańców Gminy Brodnica poprzez budowę instalacji fotowoltaicznych”, w ramach którego wykonano 34 szt. mikroinstalacji fotowoltaicznych o mocy od 2 do 10 kWp. Zadanie było realizowane w ramach Projektu „Inteligentne zarządzanie energią w budynkach mieszkańców Gminy Brodnica poprzez budowę instalacji fotowoltaicznych” nr RPLP.03.01.00-04-0029/17 współfinansowanego z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach Osi priorytetowej 3. Efektywność energetyczna i gospodarka niskoemisyjna w regionie Działania 3.1 Wspieranie wytwarzania i dystrybucji energii pochodzących ze źródeł odnawialnych Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Kujawsko – Pomorskiego na lata 2014 – 2020,
- Pozyskano dofinansowanie ze środków RPO WKP "Zrównoważona mobilność miejska i promowanie strategii niskoemisyjnych" Europejskiego Funduszu Rozwoju na inwestycję pn. „Rozbudowa drogi wojewódzkiej nr 560 poprzez budowę ścieżki pieszo-rowerowej z miejscowości Osiek przez wieś Gorczenica (Gm. Brodnica) do miasta Brodnicy”,
- Wybudowano ostatni odcinek chodnika przy drodze powiatowej Szabda – Mszano,
- Wybudowano, przebudowano, zmodernizowano lub wyremontowano różnymi technologiami łącznie 5 118 metrów asfaltowych dróg gminnych, 522 metry z kostki betonowej i 12 690 metrów dróg gruntowych.
- Na podstawie uchwały z 1 lutego 2017r. Rady Gminy Brodnica nr XXIV/145/17 w sprawie określenia zasad, trybu udzielania i sposobu rozliczania dotacji celowej osobom fizycznym i wspólnotom mieszkaniowym na dofinansowanie realizacji przydomowych oczyszczalni ścieków z budżetu Gminy Brodnica w 2018 roku dotacje na dofinansowanie budowy przydomowej oczyszczalni ścieków otrzymało 31 mieszkańców gminy na łączną kwotę 123 152,75 zł. Nabór wniosków odbywa się w trybie ciągłym. Maksymalna dotacja wynosi do 4 000 zł, nie więcej niż 80 % poniesionych wydatków związanych z budową oczyszczalni.
- W ramach organizowania selektywnej zbiórki odpadów w 2018 roku oraz prowadzenia gminnego systemu gospodarowania odpadami komunalnymi odebrano następujące rodzaje i ilości odpadów z terenu gminy:

Tabela 35. Informacja o zebranych w 2018 r. odpadach komunalnych

I. INFORMACJA O ODEBRANYCH ODPADACH KOMUNALNYCH⁵⁾			
Kod odpadów ⁶⁾	Rodzaj odpadów ⁶⁾	Masa odebranych odpadów komunalnych ⁷⁾ [Mg]	
20 03 01	Niesegregowane (zmieszane) odpady komunalne	1199,860	
15 01 02	Opakowania z tworzyw sztucznych	28,640	
15 01 06	Zmieszane odpady opakowaniowe	266,520	
15 01 07	Opakowania ze szkła	12,760	
20 03 07	Odpady wielkogabartowe	28,160	
20 01 36	Zużyte urządzenia elektryczne i elektroniczne inne niż wymienione w 20 01 21, 20 01 23 i 20 01 35	1,920	
16 01 03	Zużyte opony	2,680	
20 02 01	Odpady ulegające biodegradacji	105,920	
ex 20 03 99	Odpady komunalne niewymienione w innych podgrupach - gruz	0,500	
17 01 01	Odpady betonu i gruz betonowy z rozbiórki i remontów	11,360	
SUMA		1658,320	
Łączna masa odebranych odpadów komunalnych z wyłączeniem odpadów budowlanych i rozbiórkowych		1646,460	
Łączna masa odebranych odpadów budowlanych i rozbiórkowych		11,86	
INFORMACJA O DZIAŁAJĄCYCH NA TERENIE GMINY/ZWIĄZKU MIĘDZYGMINNEGO PUNKTACH SELEKTYWNEGO ZBIERANIA ODPADÓW KOMUNALNYCH¹⁵⁾			
Liczba punktów selektywnego zbierania odpadów komunalnych, funkcjonujących na terenie gminy/związku międzygminnego			
utworzonych samodzielnie przez gminę		utworzonych wspólnie z inną gminą lub gminami	
1		0	
a) informacja o zebranych odpadach komunalnych¹⁶⁾			
Adres punktu	Kod odpadów ⁶⁾	Rodzaj odpadów ⁶⁾	Masa zebranych odpadów komunalnych ⁷⁾ [Mg]
PSZOK Gorzenica	15 01 06	Zmieszane odpady opakowaniowe	0,720
	17 01 01	Odpady betonu i gruz betonowy z rozbiórki i remontów	7,200
	20 01 36	Zużyte urządzenia elektryczne i elektroniczne inne niż wymienione w 20 01 21, 20 01 23 i 20 01 35	1,080
	20 03 07	Odpady wielkogabarytowe	5,220
	15 01 02	Opakowania z tworzyw sztucznych	2,020
	16 01 03	Zużyte opony	0,480
	ex 20 03 99	Odpady komunalne niewymienione w innych podgrupach - gruz	0,360
SUMA			17,080

W ramach działań o charakterze pozainwestycyjnym przeprowadzono wspólnie ze szkołami akcję „Sprzątanie świata” (zakupiono worki oraz rękawice dla uczestników akcji) oraz wzięto udział w „Wiosennym Sprzątaniu Doliny Drwęcy” - społecznej akcji oczyszczania rzeki i Doliny Drwęcy;

K. Gminny program wspierania rodziny

1. Cele Programu

Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2016-2018 został ustanowiony uchwałą Nr XIV/72/15 Rady Gminy Brodnica z dnia 30 grudnia 2015r. Koordynatorem programu jest Wójt Gminy Brodnica. Realizatorami programu są gminne jednostki organizacyjne w szczególności

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej oraz stowarzyszenia realizujące zadania na rzecz wspierania rodziny, samorządy terytorialne, którym gmina może udzielić dotacji celowej lub współpracować na zasadzie wzajemnej korzyści. Program adresowany jest do rodzin z dziećmi, które borykają się z problemami opiekuńczo - wychowawczymi. Celem Programu jest tworzenie warunków sprzyjających wspieraniu rodziny i jej prawidłowego funkcjonowania.

2. Realizacja Programu w 2018 roku przedstawiona jest w poniższej tabeli zawierającej omówienie sposobu realizacji zadań służących do osiągnięcia celu głównego nastąpi na podstawie mierników określonych w Programie.

Tabela 36. Realizacja Programu

Cel szczegółowy 1: Wspieranie rodziny w wychowywaniu dziecka oraz pełnieniu funkcji opiekuńczej	
Ad.1.1.Stwarzanie warunków do powstawania rodzin wspierających	Pracownicy GOPS w ramach pracy socjalnej przeprowadzili rozmowy z 10 rodzinami w celu wspierania innych rodzin między innymi w zakresie prowadzenia gospodarstwa domowego i pomocy edukacyjnej.
Ad.1.2.Wspieranie rodzin niezaradnych przez asystenta rodziny lub pracowników socjalnych	Pomocą asystenta rodziny objętych było 20 najbardziej potrzebujących rodzin.
Ad.1.3. Realizowanie programów profilaktycznych z zakresu rozwiązywania problemów alkoholowych i narkomanii	Zrealizowano następujące programy profilaktyczne: 1) z zakresu rozwiązywania problemów alkoholowych: - Ogólnopolska Kampania „Zachowaj Trzeźwy Umysł” oraz kampanie „Stop pijanym kierowcom” i „Przemoc boli” dla uczniów szkół podstawowych i oddziałów gimnazjalnych – ok. 120 osób, - program profilaktyczno-wychowawczy dla dzieci i młodzieży szkolnej zrealizowano w 7 grupach opiekuńczo-wychowawczych (Szabda, Karbowo, Gorzenica, Szczuka, Gortatowo, Cielęta i Bartniki), liczebność 1 grupy wynosiła średnio do 20 osób, - alternatywne formy spędzania wolnego czasu podczas wycieczki do Torunia i Bydgoszczy dla młodzieży gimnazjalnej – 50 osób, - alternatywne formy spędzania wolnego czasu podczas wycieczki do Gaju-Grzmięcy dla uczniów SP Gorzenica – 26 osób, - w ramach „Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Programu Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Brodnica” skierowano do Sądu 10 wniosków o zastosowanie przymusowego leczenia odwykowego, 8 osób wyraziło chęć podjęcia dobrowolnego leczenia, 2 postępowania są w toku oraz 1 sprawę przekazano zgodnie z właściwością – nastąpiła zmiana miejsca zamieszkania; 2) z zakresu narkomanii: - alternatywne formy spędzania wolnego czasu podczas wyjazdu w Tatry z grupą młodzieży gimnazjalnej – 46 osób, - spektakl teatralny w BDK Brodnica „Czarodziejska Kraina - Żyj i baw się po trzeźwemu bez przemocy w rodzinie” dla uczniów szkół podstawowych – 52 osoby, - spektakl teatralny w BDK Brodnica „Magiczny świat bajek - Żyj i baw się po trzeźwemu bez przemocy w rodzinie” dla uczniów szkół podstawowych – 40 osób.
Ad.1.4. Organizowanie szkoleń, prelekcji, porad, warsztatów dla rodziców	Działania zrealizowane przez pracowników GOPS: - na bieżąco informowano rodziny o możliwości skorzystania z nieodpłatnych porad prawnych udzielanych w Starostwie Powiatowym w Brodnicy, - podczas rozmów z około 120 rodzinami zwracano szczególną uwagę na konieczność racjonalnego gospodarowania budżetem domowym, - w 12 rodzinach przeprowadzono treningi umiejętności społecznych i sposobu prowadzenia gospodarstwa domowego, - 2 rodziny wzięły udział w projekcie „ Szkoła dla Rodziców”, celem nabycia umiejętności w zakresie kompetencji wychowawczych.
Ad.1.5. Indywidualne poradnictwo zawodowe,	Zadanie realizowano w ramach „Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Programu Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie

psychologiczne i pedagogiczne dla rodzin wymagających wsparcia przez Poradnictwo Rodzinne	Brodnica” i zawartego porozumienia z Miastem Brodnica realizowanego przez Dział Poradnictwa Rodzinnego Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Brodnicy. W zakresie poradnictwa rodzinnego udzielono 84 porad.
Ad.1.6. Promowanie rodzinnej integracji	W ramach pracy socjalnej z około 125 rodzinami prowadzone były rozmowy zachęcające do wzięcia udziału w uroczystościach gminnych (dożynki, biegi, biesiada, spotkania opłatkowe itp.) celem integracji ze środowiskiem.
Ad.1.7. Organizowanie szkoleń, kursów i warsztatów dla pracowników instytucji wspierających rodziny	Dwaj członkowie Zespołu Interdyscyplinarnego, grup roboczych oraz Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych byli uczestnikami szkolenia, pt. „Dialog międzyinstytucjonalny na rzecz przeciwdziałania problemom społecznym w środowisku lokalnym”. W szkoleniu z zakresu przeciwdziałania alkoholizmowi, przepisów ustawy z dnia 26 października 1982 r. w sprawie przeciwdziałania alkoholizmowi dla członków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Zespołu Interdyscyplinarnego uczestniczyło 15 osób. Uczestniczono także w szkoleniu z zakresu przeciwdziałania narkomanii, przepisy Ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii dla członków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Zespołu Interdyscyplinarnego.
Cel szczegółowy 2: Rozpoznawanie i profesjonalna ocena zagrożeń dobra rodziny w celu zapobiegania sytuacjom kryzysowym	
Ad.2.1. Analiza sytuacji rodzin (przez GOPS), w których dzieci zagrożone są umieszczeniem w pieczy zastępczej	20 rodzin, w których występowały problemy opiekuńczo -wychowawcze było objętych pracą z asystentem rodziny. Z tego 13 rodzin współpracowało s pracownikami GOPS zgodnie z postanowieniem Sądu. 15 rodzin przejawiało chęć zmiany i poprawy sytuacji, pozostałych 5 nie chciało realizować zadań wynikających ze wspólnie ustalonego planu pracy. W 2018 roku w pieczy zastępczej umieszczono 6 dzieci w jednej z rodzin. W dwóch rodzinach wystąpiło zagrożenie umieszczenia dzieci, które zostały objęte szczególnym monitoringiem w ramach asystentury i pracy socjalnej we współpracy z kadrą szkół, kuratelą sądową oraz pozostałymi instytucjami pomocowymi.
Ad.2.2. Prowadzenie monitoringu rodzin zagrożonych kryzysem przez GOPS	Rodziny zagrożone kryzysem, w których występowały problemy opiekuńczo-wychowawcze były częściej monitorowane, m.in. poprzez zwiększenie ilości wizyt w środowisku. Objęto je pracą socjalną oraz wsparciem asystenta rodziny. Częstotliwość wizyt i kontaktów z daną rodziną była uzależniona od potrzeb.
Ad.2.3. Konsultacje i poradnictwo specjalistyczne dla rodzin wymagających wsparcia przez poradnie specjalistyczne	Konsultacje i poradnictwo rodzinne udzielane było rodzinom przez Poradnictwo Rodzinne MOPS w ramach zawartego porozumienia z Miastem Brodnica. Mieszkańcy skorzystali z 335 wizyt między innymi w zakresie uzależnień od alkoholu, narkotyków, hazardu i przemocy w rodzinie.
Ad.2.4. Terapie i mediacje przeprowadzane przez Poradnictwo Rodzinne i GOPS	Poradnictwo Rodzinne objęło terapią 110 osób oraz rozmową wspierającą 118 osób. GOPS przeprowadził 115 rozmów wspierających.
Cel szczegółowy 3: Zapewnienie bezpieczeństwa dziecku i rodzinie	
Ad.3.1. Rozpoznawanie i monitoring w zakresie zapewnienia pomocy finansowej i rzeczowej rodzinom zagrożonym kryzysem	Rozpoznano na podstawie złożonych wniosków, bazy danych w GOPS z lat poprzednich oraz informacji od radnych i sołtysów 354 rodziny zagrożone kryzysem. Po przeprowadzeniu wywiadów środowiskowych powyższe rodziny zostały objęte pomocą finansową i rzeczową w formie zasiłków stałych, okresowych, celowych i pomocy w formie dożywiania, natomiast 60 rodzin zostało objętych wyłącznie pracą socjalną. Ponadto w ramach zawartego porozumienia o współpracy z Brodnickim Centrum Caritas i na podstawie bazy danych w GOPS, 268 najbardziej potrzebujących rodzin otrzymało nieodpłatną pomoc żywnościową w ramach Programu Operacyjnego „FEAD” na lata 2014-2020. Monitoring otrzymanej pomocy odbywał się wrywkowo poprzez wizyty pracowników socjalnych w rodzinach i sprawdzenie celowości przyznanej pomocy.
Ad.3.2. Monitorowanie sytuacji zdrowotnej członków rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu	Podczas wywiadów środowiskowych i współpracy z placówkami opieki zdrowotnej zmonitorowano w 32 rodzinach konieczność podjęcia działań w celu zapewnienia prawidłowej opieki zdrowotnej.

funkcji opiekuńczo-wychowawczych	
Ad.3.3. Organizowanie wypoczynku letniego dla dzieci z rodzin dysfunkcyjnych w ramach współpracy z organizacjami pozarządowymi	Czworo dzieci z rodzin dysfunkcyjnych brało udział w wypoczynku letnim w Zakopanym oraz w Białej k. Tucholi zorganizowanym przez Stowarzyszenie „Skauci Króla” z dofinansowaniem z budżetu gminy.
Ad.3.4. Organizowanie różnorodnych zajęć i imprez okolicznościowych dla dzieci z rodzin przejawiających trudności w funkcjonowaniu	Zorganizowano następujące imprezy oraz spotkania: 1) Urząd Gminy Brodnica we współpracy z GOPS oraz GKRPA był organizatorem grudniowego spotkania opłatkowego dla 122 dzieci z rodzin wielodzietnych oraz dysfunkcyjnych, 2) w ramach funduszu sołeckiego w sołectwach: Karbowo, Gortatowo, Niewierz, Podgórz, Wybudowanie Michałowo i Bartniki zorganizowano: - spotkanie noworoczne w Gortatowie, w lutym, w którym uczestniczyło 58 osób, - festyn rodzinny w Niewierzu, w czerwcu, w którym uczestniczyło 65 osób, - festyn rodzinny w Bartnikach, w czerwcu, w którym uczestniczyło około 80 osób, - sportowo-rekreacyjny piknik rodzinny w Podgórzu sołectw Wybudowanie Michałowo i Podgórz w lipcu, w którym uczestniczyło około 90 osób, - spotkanie ze Świętym Mikołajem w Karbowie, w grudniu, w którym uczestniczyło około 150 osób, - rozgrywki w SCRABBLE w Karbowie, w listopadzie i grudniu, w których uczestniczyło około 20 osób. Nie przeprowadzono rozeznania co do ilości dzieci biorących udział w imprezach z rodzin z trudnościami w funkcjonowaniu.
Ad.3.5. Finansowanie pobytu dzieci i rodzin w sytuacjach kryzysowych w placówkach opiekuńczo-wychowawczych	Wsparciem objęto 4 rodziny poprzez umieszczenie i finansowanie pobytu: 2 dzieci w Domu Dziecka, 7 dzieci w Rodzinnym Domu Dziecka oraz 2 dzieci w rodzinie zastępczej.

L. Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Program Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Brodnica na rok 2018

1. Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Program Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Brodnica na rok 2018 przyjęty został uchwałą nr XXXIV/211/17 Rady Gminy Brodnica w dniu 20 grudnia 2017 r. w sprawie przyjęcia Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Programu Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Brodnica na rok 2018. Program został opracowany na podstawie diagnozy występujących problemów na terenie Gminy Brodnica i jest kontynuacją zadań realizowanych w naszej gminie od kilku już lat.

2. Mimo wieloletnich działań mających na celu ograniczanie skutków picia alkoholu, problem ten nadal istnieje. Występujące negatywne zdarzenia wymagają ciągłych działań profilaktycznych i zapobiegawczych. Niezwykle ważna jest profilaktyka oraz promocja zdrowia wśród dzieci i młodzieży. W zakresie działań profilaktycznych na terenie naszej gminy zadania te realizują, podobnie jak w latach minionych, szkoły w oparciu o szkolne programy profilaktyki, które koncentrują się na eliminowaniu oraz redukowaniu wśród uczniów zachowań ryzykownych, rozwijaniu postaw prozdrowotnych, organizowaniu profilaktycznych zajęć w grupach opiekuńczo-wychowawczych z dziećmi i młodzieżą szkolną, organizowaniu m.in. imprez, konkursów, spektakli, obozów i wycieczek szkolnych o charakterze edukacyjnym i profilaktycznym - jako alternatywnych form spędzania wolnego czasu.

3. Ocena sytuacji przez Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

1) W 2018 roku komisja zaopiniowała pozytywnie 15 wniosków o wydanie zezwolenia na sprzedaż i podawanie napojów alkoholowych. Wydano 15 postanowień na sprzedaż napojów alkoholowych zawierających do 4,5% alkoholu oraz piwa, a także 11 postanowień na sprzedaż i podawanie alkoholu o zawartości od 4,5% do 18 % alkoholu (z wyjątkiem piwa) oraz 11 postanowień na sprzedaż i podawanie alkoholu o zawartości powyżej 18%.

W 2018 r. Komisja dokonała 3 kontroli. Skontrolowano 19 punktów sprzedaży i podawania napojów alkoholowych na terenie Gminy Brodnica. Zakres kontroli obejmował przestrzeganie zasad obrotu napojami alkoholowymi zawartych w ustawie o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi. Podczas kontroli Komisja badała przestrzeganie warunków i zasad korzystania z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych, przestrzegania zakazu sprzedaży napojów alkoholowych osobom nieletnim i nietrzeźwym oraz przestrzeganie zakazu reklamy i promocji napojów alkoholowych określonych w ustawie. Podczas dokonywanych kontroli nie stwierdzono żadnych odstępstw od zasad określonych prawem w powyższym zakresie. Podczas kontroli przypomniano o zachowywaniu nakazów wynikających z ustawy, zwłaszcza na nie sprzedawanie alkoholu osobom nieletnim.

2) W 2018 roku do Komisji wpłynęło 20 wniosków z prośbą o zastosowanie leczenia odwykowego oraz rozpatrzono 1 wniosek z 2017 roku, w tym sprawę 10 osób skierowano do Sądu Rejonowego w Brodnicy z prośbą o zastosowanie przymusowego leczenia odwykowego, 8 osób wyraziło chęć podjęcia dobrowolnego leczenia w Poradni Odwykowej w Brodnicy, 2 postępowania są w toku i 1 sprawę przekazano zgodnie z właściwością miejscową do gminy Osiek ze względu na zmianę miejsca zamieszkania.

3) W omawianym okresie Komisja ściśle współpracowała z Działem Poradnictwa Rodzinnego Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Brodnicy, Poradnią Psychologiczno-Pedagogiczną w Brodnicy, Poradnią Zdrowia Psychicznego, Sądem, Komendą Powiatową Policji, kuratorami sądowymi, Gminnym Ośrodkiem Pomocy Społecznej, Zespołem interdyscyplinarnym ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i innymi instytucjami zajmującymi się problematyką choroby alkoholowej i przemocy.

4. Część zadań gminy w zakresie przeciwdziałania alkoholizmowi na podstawie zawartego z Gminą Miasta Brodnicy porozumienia realizowała samodzielna jednostka - Dział Poradnictwa Rodzinnego Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Brodnicy. W okresie 2018 roku Dział Poradnictwa Rodzinnego MOPS w Brodnicy zanotował około 300 przyjęć mieszkańców z terenu Gminy Brodnica, korzystających z różnych form pomocy: rozmów wspierających, terapii, badań bądź diagnozy oraz porad. Liczba osób korzystająca z pomocy różnych specjalistów Działu Poradnictwa Rodzinnego w Brodnicy na przestrzeni kilku lat pokazuje, że mieszkańcy Gminy Brodnica umieją szukać pomocy dla siebie i członków swoich rodzin.

5. Ocena sytuacji przez GOPS w Brodnicy podczas realizacji zadania z zakresu pomocy społecznej.

Tabela 37 - Korzystający ze wsparcia finansowego wg danych GOPS w Brodnicy

Korzystający ze wsparcia GOPS w Brodnicy	Liczba rodzin/osób	
	2017r.	2018 r.
Rodziny, którym udzielono wsparcia finansowego	306	294
w tym z problemem alkoholowym	33	23
Osoby regularnie nadużywające alkoholu /w tym mężczyźni	16/14	15/12
Osoby podejrzane o zażywanie narkotyków / w tym mężczyźni	2/2	1/1

6. Informacje z Komendy Powiatowej Policji w Brodnicy.

KPP w Brodnicy ściśle współpracuje m.in. z Gminną Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, szkołami, Działem Poradnictwa Rodzinnego Miejskiego Ośrodka Pomocy

Spolecznej w Brodnicy, pedagogami, kuratorem sądowym oraz Polskim Towarzystwem Zapobiegania Narkomanii Oddział w Brodnicy.

Tabela 38. Informacja dot. zdarzeń po spożyciu alkoholu i zdarzeń związanych z narkotykami wg danych z Komendy Powiatowej Policji w Brodnicy

Rodzaje zdarzeń	Ilość zdarzeń		
	2016r.	2017r.	do 31.X. 2018
Odnotowane wypadki drogowe na terenie Gminy Brodnica	5	7	8
Odnotowane kolizje drogowe na terenie Gminy Brodnica	115	146	117
Odnotowani nietrzeźwi kierowcy pochodzący z Gminy Brodnica	11	9	10
Odnotowani kierowcy po użyciu alkoholu pochodzący z Gminy Brodnica	7	9	3
Wnioski skierowane do Gminnych i Miejskich Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych:			
Gmina Brodnica	3	6	2
Powiat Brodnicki	57	99	45
Przeprowadzone interwencje domowe:			
Gmina Brodnica	79	89	87
Powiat Brodnicki	1112	1109	1012
Sporządzone „Niebieskie Karty”:			
Gmina Brodnica	21	11	25
Powiat Brodnicki	116	99	137
Osoby zatrzymane z podejrzeniem o zażywanie narkotyków, uzależnione od narkotyków, podejrzane o ich rozprowadzanie (w powiecie).	49	37	41

KPP w Brodnicy nie prowadzi rejestru osób uzależnionych od narkotyków w związku z tym nie możliwe jest uzyskanie danych na ten temat dotyczących gminy.

7. Ocena zaspokojenia potrzeb z zakresu profilaktyki dotyczącej problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii z punktu widzenia edukacji gminnej.

Kolejny już rok na terenie Gminy Brodnica w ramach gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii działało 7 grup dla dzieci i młodzieży szkolnej. Zarówno w wyżej wskazanych grupach jak i w szkołach realizowano wiele programów profilaktycznych m.in.: „Spójrz inaczej”, „Spójrz inaczej na agresję”, "Narkotyki to mnie nie kręci", „ Narkotykom -NIE” i wiele innych. Dzieci i młodzież szkolna, wzorem lat minionych, brała udział w Kampanii „Zachowaj Trzeźwy Umysł”. Uczniowie, którzy uczęszczali do grup opiekuńczo-wychowawczych z programem profilaktycznym oraz biorący udział w programach szkolnych wzięli udział w licznych konkursach. W gminnych szkołach podstawowych nie odnotowano interwencji Policji, przypadków picia piwa, palenia papierosów czy zażywania narkotyków.

Analizując informacje z różnych środowisk i instytucji można stwierdzić, że:

1) w roku 2018 w stosunku do roku 2017 i 2016 – zwiększyła się liczba odnotowanych wypadków drogowych,

2) w roku 2018 w stosunku do roku 2017 i 2016 zwiększyła się liczba sporządzonych „Niebieskich Kart” na terenie Gminy Brodnica,

3) Gminnemu Ośrodkowi Pomocy Społecznej w Brodnicy znany jest 1 przypadek osoby pochodzącej z terenu Gminy Brodnica uzależnionej od narkotyków i dopalaczy.

Ł. Program współpracy Gminy Brodnica z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego w 2018r.

Program ten został przyjęty uchwałą nr XXXIII/204/17 Rady Gminy Brodnica z dnia 29 listopada 2017 r. w sprawie uchwalenia rocznego programu współpracy Gminy Brodnica z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego w 2018 r. Jako priorytet określono w programie realizację zadań w sferach zadań publicznych określonych w ustawie, tj. w zakresie kultury, sztuki, ochrony dóbr kultury i dziedzictwa narodowego, w zakresie upowszechniania kultury fizycznej w Gminie Brodnica, w zakresie organizacji wypoczynku dzieci i młodzieży oraz ekologii i ochrony zwierząt oraz ochrony dziedzictwa przyrodniczego.

W 2018r. ogólna kwota ujęta w budżecie gminy na realizację zadań przez organizacje pozarządowe wyniosła 90.000 zł. Współpraca o charakterze finansowym z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami pożytku publicznego polegała na zleceniu zadań w formie wsparcia takiego zadania wraz z udzieleniem dotacji na dofinansowanie jego realizacji. Zlecenie zadań odbywało się w drodze otwartych konkursów ofert ogłoszonych w trybie ustawy o działalności pożytku publicznego. Na ogłoszone konkursy wpłynęło 20 ofert od 15 organizacji pozarządowych. Łączna wysokość środków przekazanych organizacjom po przeprowadzeniu konkursów wyniosła 89.999,00 zł, z tego przekazano: na zadania z zakresu kultury fizycznej 27.000,00 zł, wypoczynek letni dzieci i młodzieży 42.999,00 zł oraz na kulturę, sztukę, ochronę dóbr kultury i dziedzictwa narodowego 20.000,00 zł.

Najwięcej beneficjentów wzięło udział w zadaniach (11 projektów) w zakresie upowszechniania kultury fizycznej, gdzie organizowane są różnorodne zajęcia rekreacyjno-sportowe w zakresie różnych dyscyplin sportowych oraz biegi w dalszej kolejności w wypoczynku letnim dzieci i młodzieży (4 zadania), a także w zadaniach z zakresu kultury, sztuki, ochrony dóbr kultury i dziedzictwa narodowego poprzez organizację konkursów i innych form służących rozwojowi działalności kulturalnej (5 zadań).

Poniższa tabela przedstawia wskaźnik ewaluacji programu współpracy Gminy Brodnica z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego w latach 2015-2018.

Tabela 39. Wskaźnik ewaluacji programu współpracy

Lp.	Wskaźnik ewaluacji	2015	2016	2017	2018
1	Liczba otwartych konkursów ofert	4	4	3	3
2	Liczba ofert złożonych w otwartych konkursach ofert	14	17	18	20
3	Liczba umów zawartych na realizację zadania publicznego w ramach otwartych konkursów ofert	14	17	18	20
4	Liczba ofert złożonych w trybie pozakonkursowym	1	1	0	0
5	Liczba umów zawartych na realizację zadania publicznego w ramach trybu pozakonkursowego	1	1	0	0
6	Wysokość wykorzystanej dotacji w złotych	74.033,91	75.037,66	71.861,00	89.307,27
7	Liczba beneficjentów realizowanych zadań ogółem	716	452	579	754

w tym:	w zakresie pomocy społecznej	21	21	0	0
	upowszechnianie kultury fizycznej	368	212	343	428
	wypoczynek dzieci i młodzieży	80	100	110	120
	w formie pozakonkursowej, kultura sztuka	47	brak danych	0	0
	zadania z zakresu kultury, sztuki, ochrony dóbr kultury i dziedzictwa narodowego	200	119	126	206

Na podstawie podanych powyżej danych zauważyć można, iż na przestrzeni ostatnich lat następuje wzrost liczby organizacji pozarządowych podejmujących zadania publiczne na rzecz lokalnej społeczności. Współpraca z organizacjami odbywała się na wielu płaszczyznach i dotyczyła różnych sfer pożytku publicznego. Gmina Brodnica wsparła zadania publiczne realizowane przez organizacje pozarządowe do wysokości 90% ich wartości. Organizacje pozarządowe natomiast wniosły wkład w realizację swoich projektów w postaci własnych środków finansowych, środków pozyskanych z innych źródeł, a także pracy członków organizacji. Podejmowane działania w znacznym stopniu przyczyniły się do nawiązania pozytywnej współpracy pomiędzy organizacjami pozarządowymi, a lokalnym samorządem. Pozwoliło to na aktywizację lokalnej społeczności oraz przyczyniło się do poprawy jakości życia mieszkańców naszej Gminy.

VI. Realizacja uchwał rady gminy/miasta

A. Omówienie ogólne

Rada Gminy Brodnica w roku 2018 podjęła 83 uchwały, z czego:

- 19 uchwał objętych było nadzorem Regionalnej Izby Obrachunkowej w Bydgoszczy;
- 33 uchwały podlegały publikacji w Dzienniku Urzędowym Województwa Kujawsko-Pomorskiego.

B. Stwierdzenia nieważności uchwał przez organy nadzoru lub sądy administracyjne

1. Organy nadzoru tj. Wojewoda i Regionalna Izba Obrachunkowa nie wszczęły żadnego postępowania nadzorczego wobec uchwał podjętych przez Radę Gminy Brodnica i nie stwierdziły nieważności żadnej uchwały.

2. Wyrokiem Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Bydgoszczy z dnia 20 czerwca 2018 r. (II SA/Bd 366/18) stwierdzono nieważność uchwały nr XXV/154/17 Rady Gminy Brodnica z dnia 22 marca 2017 r. w przedmiocie programu opieki nad zwierzętami bezdomnymi oraz zapobiegania bezdomności zwierząt na terenie gminy w wyniku skargi złożonej przez Prokuratora Okręgowego w Toruniu na przedmiotową uchwałę.

VII. Współpraca z innymi społecznościami samorządowymi

1. Porozumienia międzygminne

1) Dnia 18 maja 2018 roku na podstawie art. 10 ust. 1 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym przedstawiciele Gminy Brodnica, Gminy Miasta Brodnicy i Gminy Osiek zawarli porozumienie o partnerstwie, którego przedmiotem jest wspólna realizacja inwestycji pn. „Przebudowa drogi wojewódzkiej nr 560 poprzez budowę ścieżki pieszo – rowerowej z miejscowości Osiek przez wieś Gorczenica (Gm. Brodnica) do miasta Brodnicy”. 12 września 2018r. zawarta została umowa o dofinansowanie tego projektu w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2014-2020 w ramach PI 4e - Działanie 3.4 Zrównoważona mobilność miejska i promowanie strategii niskoemisyjnej - ścieżki rowerowe. Wartość całkowita projektu to 5 633 306,73 zł, a dofinansowanie ze środków europejskich wyniesie 1 983 982,27 zł. W listopadzie 2018 roku złożony został wniosek do Wojewody Kujawsko – Pomorskiego o wydanie decyzji w sprawie zezwolenia na realizację przedmiotowej inwestycji drogowej.

2) w dniu 26 października 2018 r. Wójt Gminy Brodnica i Burmistrz Brodnicy zawarli porozumienie w sprawie dofinansowania inwestycji drogowych oraz bieżącego utrzymania niektórych dróg miejskich. Zgodnie z porozumieniem Gmina Miasta Brodnicy oraz Gmina Brodnica zobowiązują się do współdziałania przy realizacji inwestycji polegających na modernizacji publicznych dróg nieutwardzonych będących własnością Miasta Brodnicy znajdujących się na terenach przy granicy z Gminą Brodnica i mających szczególne znaczenie komunikacyjne dla mieszkańców Gminy Brodnica. Do dróg, o których mowa zalicza się między innymi ulice Połną, Północną, Półwiejską, Rataja, Siewną czy Karkonoską. Porozumienie zawarte zostało na okres do końca 2023 roku i zgodnie z nim corocznie obydwie samorządy będą przeznaczały uzgodnioną kwotę - w tym roku po 200 a od 2019 roku po 500 tysięcy złotych, na modernizację dróg.

2. Stowarzyszenia i związki jednostek samorządu terytorialnego

W 2018 roku Gmina Brodnica była członkiem następujących związków i stowarzyszeń zrzeszających m.in. samorządy:

- 1) Związek Gmin Wiejskich Rzeczypospolitej Polskiej - to największa ogólnopolska organizacja skupiająca gminy wiejskie i miejsko-wiejskie. Związek jest bezpośrednim kontynuatorem tradycji przedwojennej organizacji o tej samej nazwie. Podstawowym celem Związku jest integracja samorządów wiejskich i rozwiązywanie typowych problemów tego środowiska. Wspólne działania za pośrednictwem Związku pomagają w sposób zorganizowany walczyć o interesy członków. Działania ZGW RP są prowadzone na wielu płaszczyznach. Dotyczą zarówno negocjacji z Rządem, konsultacji w Parlamencie, wymiany doświadczeń pomiędzy członkami, jak i działań w celu gospodarczego i kulturalnego rozwoju gmin wiejskich. Na dzień 29.05.2019r. członkami Związku Gmin Wiejskich RP jest 629 gmin z całego kraju.
- 2) Stowarzyszenie Miast, Gmin i Powiatów Dorzecza Drwęcy - obejmuje swoim działaniem obszar dorzecza rzeki Drwęcy oraz zlewni rzeki Drwęcy. Stowarzyszenie ma na celu m.in. wspieranie i inicjowanie działań gmin, miast i powiatów, leżących w dorzeczu rzeki Drwęcy i jej dopływów na rzecz rozwoju kulturalnego i gospodarczego tego obszaru, podejmowanie działań na rzecz

rozwoju demokracji lokalnej, pobudzania aktywności społecznej i dalszego upodmiotawiania społeczeństwa, działania na rzecz zmniejszenia ilości wytwarzanych zanieczyszczeń i odpadów na obszarze dorzecza rzeki Drwęcy oraz proekologicznego ich zagospodarowania, propagowanie rolnictwa ekologicznego oraz rozwoju eko- i agroturystyki, podejmowanie działań na rzecz ochrony środowiska lokalnego oraz wspieranie i prowadzenie wspólnych inicjatyw gospodarczych, mających wpływ na rozwój i bogacenie się gmin, miast i powiatów leżących nad rzeką Drwęcą (lub leżących w dorzeczu rzeki Drwęcy oraz jej zlewni). Obecnie do Stowarzyszenia należą: Miasto Brodnica, Gmina Brodnica, Powiat Brodnicki, Gmina Brzozie, Gmina Kurzętnik, Gmina Lubawa, Miasto Nowe Miasto Lubawskie, Powiat Nowomiejski, Gmina Ostróda, Miasto Toruń, Gmina Zbiczno, Gmina Grodziec i Powiat Golubsko-Dobrzyński.

- 3) Stowarzyszenie „Lokalna Grupa Działania Pojezierze Brodnickie” - powstało w celu zwiększenia konkurencyjności obszaru poprzez poprawę jakości życia mieszkańców w wyniku zróżnicowania działalności gospodarczej, poprawę infrastruktury technicznej, stworzeniu produktu sprzedawanego pod wspólną marką przez grupę ludzi i przedstawicieli gmin: Bartniczka, Bobrowo, Brodnica, Brzozie, Jabłonowo Pomorskie, Zbiczno, gorąco zainteresowanych wspólnym działaniem. W roku 2015 do Stowarzyszenia „Lokalna Grupa Działania Pojezierze Brodnickie” wpłynęły deklaracje o przystąpieniu w poczet członków z trzech kolejnych gmin: Górzno, Osiek i Świdziebnia, które decyzją Zarządu zostały przyjęte. Jednocześnie gminy te wyraziły wolę i chęć realizacji założeń nowej LSR na lata 2014-2020 razem z sześcioma pozostałymi gminami.

3. Udział wójta w różnych ciałach lokalnych (powiatowych) i regionalnych

1) Konwent Wójtów Gmin Wiejskich Województwa Kujawsko – Pomorskiego - został powołany do życia 31 sierpnia 2007 roku jako forum wymiany doświadczeń oraz wypracowania opinii i stanowisk w sprawach dotyczących gmin wiejskich. Jego członkami (ponad 100) są wójtowie gmin wiejskich i burmistrzowie gmin miejsko-wiejskich. Władze wybierane są na czteroletnią kadencję. Konwent pracuje na podstawie przyjętego regulaminu. Zgodnie z nim rolę sekretariatu Konwentu Wójtów pełni urząd gminy podległy Przewodniczącemu Konwentu. Konwent Wójtów to okazja do wymiany doświadczeń, ale i dyskusji na temat problemów na terenach gmin i powiatów. Celem jest lepsza współpraca i wspieranie lokalnych inicjatyw.

2) Obszar Rozwoju Społeczno-Gospodarczego Powiatu Brodnickiego - Zarząd Województwa Kujawsko-Pomorskiego w dniu 4 lutego 2015 roku przyjął założenia polityki terytorialnej województwa kujawsko-pomorskiego na lata 2014 – 2020, które są usystematyzowanym zestawieniem procesu planowania i wdrażania polityki terytorialnej na czterech poziomach:

- Poziom wojewódzki – obejmujący miasta Bydgoszcz i Toruń oraz obszar powiązany z nimi funkcjonalnie (ZIT wojewódzki),
- Poziom regionalny i subregionalny – obejmujący miasta Włocławek, Grudziądz i Inowrocław wraz z ich obszarami powiązanych z nimi funkcjonalnie (OSI miast regionalnych/subregionalnych),
- Poziom ponadlokalny – obejmujący obszar powiatu ziemskiego (Obszary Rozwoju Społeczno - Gospodarczego),
- Poziom lokalny – działający w ramach realizacji idei rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność (RLKS).

Obszar Rozwoju Społeczno-Gospodarczego swoim zasięgiem obejmuje jednorazowo jeden Powiat. Starosta Powiatowy jest inicjatorem i koordynatorem przedsięwzięć w ramach ORSG. Ponadto podejmuje działania na rzecz stworzenia warunków dla współpracy w zakresie rozwoju społeczno-gospodarczego. Współpraca Starostwa Powiatowego z pozostałymi jednostkami terytorialnymi z obszaru powiatu i partnerami społeczno-gospodarczymi odbywa się w ramach Porozumienia, którego sygnatariuszami są przedstawiciele Powiatu oraz poszczególnych miast i gmin.

VIII. Inne działania prowadzone w 2018 roku

A. Realizacja inwestycji

Budżet na rok 2018 zakładał wydatki inwestycyjne w wysokości 10 910 879 zł. W trakcie realizacji zadań inwestycyjnych wydano kwotę 9 912 121,77 zł. Wydatki były ponoszone między innymi na niżej wymienione zadania, których realizacja wygląda następująco:

1. Budowa sieci kanalizacyjnej poza obszarami obowiązywania miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego. Wartość zadania – 329 445,46 zł. W ramach przewidzianych środków wykonano następujące zadania:

- a) budowa sieci kanalizacyjnej w Podgórzu systemu grawitacyjnego DN 200 o długości 275m,
- b) modernizacja przepompowni ścieków w Kominach przy ul. Kruczej, w tym wymiana istniejących pomp wraz ze sterowaniem, orurowania i armatury pomp, włączenie do istniejącego przewodu tłocznego,
- c) modernizacja przepompowni ścieków w Cielętach poprzez montaż rezerwowej przepompowni ścieków wraz ze sterowaniem, połączenie rurociągiem grawitacyjnym komór przepompowni, włączenie do istniejącego przewodu tłocznego, przelokalizowanie ogrodzenia wraz z uzupełnieniem, remont istniejącego ogrodzenia, wykonanie utwardzenia terenu kostką betonową, modernizację układu elektrycznego zasilającego pompy wraz ze sterowaniem.

2. Remont budynku hydroforni w Szymkowie.

Opracowano dokumentację projektową, obejmującą docieplenie ścian zewnętrznych i stropodachu, wymianę stolarki okiennej, drzwi wejściowych zewnętrznych i wewnętrznych oraz wrót wjazdowych, wymianę komina zewnętrznego a także wymianę instalacji elektrycznej. Wartość zadania – 12 915,00 zł

3. Rozbudowa zbiorników retencyjnych w Szymkowie.

Opracowano dokumentację projektową, obejmującą posadowienie dwóch stalowych zbiorników retencyjnych o pojemności użytkowej 700 m³ każdy na terenie stacji uzdatniania wody w miejscowości Szymkowo. Wartość zadania – 9 840,00 zł

4. Budowa sieci wodociągowych na obszarach obowiązywania miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego i decyzji w sprawie zagospodarowania.

Wykonano łącznie 853 m sieci wodociągowej w miejscowościach Karbowo (ul. Sezamkowa i Parcelowa), Kominy i Moczadła. Wartość zadania – 183 235,84 zł.

5. Budowa sieci wodociągowych w miejscowości Nowy Dwór, Sobieszyno i Niewierz oraz budowa kanalizacji sanitarnej w miejscowości Kominy, Gorzenica i Karbowo.

Wykonano 1.966 m sieci wodociągowej, 1.286 m kanalizacji grawitacyjnej (DN 200, 160), 825 m kanalizacji tłocznej (DN 90) oraz jedną przepompownię ścieków. Wartość zadania – 1 012 599,38 zł, w tym pozyskane dofinansowanie z UE w kwocie 560 000,00 zł.

6. Budowa spinki wodociągowej Opalenica – Kozi Róg.

Powstała sieć wodociągowa z rur PVC i PE Dn 160 o długości 1298 m. Wartość zadania – 217 675,00 zł.

7. Modernizacja przepompowni ścieków w Karbowie ul. Liliowa.

Wykonano modernizację przepompowni poprzez wymianę istniejących pomp wraz ze sterowaniem, orurowania i armatury pomp, włączeniem do istniejącego przewodu tłoczego, remont komory pompowni i ogrodzenia. Wartość zadania – 177 162,43 zł.

8. Modernizacja sieci wodociągowej Cielęta – Nowy Dwór poprzez wybudowanie i wyposażenie w reduktor studni.

Zadanie obejmowało wykonanie włączenia odcieży na studnię redukcyjną do istniejącej sieci wodociągowej, montaż studni betonowej DN 1500, uzbrojenie studni w armaturę odcinającą i redukcyjną. Wartość zadania – 24 631,00 zł.

9. Budowa kanalizacji deszczowej w Kruszynkach (osiedle) - prace projektowe.

Opracowano dokumentację projektową przewidującą wykonanie sieci o długości około 1.050 m o średnicy od 200 do 600 mm wraz ze studniami rewizyjnymi, studniami deszczowymi, osadnikiem i separatorem substancji ropopochodnych oraz wylotem do istniejącego rowu. Wartość zadania – 15 375,00 zł.

10. Budowa kanalizacji deszczowej w Karbowie.

Wykonano odcinek kanalizacji deszczowej w ul. Olsztyńskiej o długości 551 m o średnicy 200 – 315 mm wraz ze studniami rewizyjnymi i studniami deszczowymi. Wartość zadania – 377 484,50 zł.

11. Przebudowa ul. Jęczmiennej i Wąwozowej Karbowie.

W ramach inwestycji powstała jezdnia o szerokości 5 m z kostki betonowej grubości 8cm w ul. Wąwozowej na odcinku od km 0+000 – skrzyżowanie z ul. Jęczmienną w stronę WDK oraz w ul. Jęczmiennej na odcinku od km 0+000 do km 0+222 (od skrzyżowania z ul. Wąwozową). Na odcinku od km 0+222 do km 0+374 w ul. Jęczmiennej wykonano jezdnie o szerokości 5 m z betonu asfaltowego o grubości 8 cm, ograniczoną krawężnikiem betonowym. Wykonano również zjazdy i dojścia do posesji z kostki betonowej grubości 8 cm.. W ul. Jęczmiennej od skrzyżowania z ul.

Klubową do skrzyżowania z ul. Pszeniczną wykonano chodnik o szerokości 2 m. Wartość zadania – 888 689,51 zł.

12. Budowa drogi gminnej w Gorzenicze.

W ramach zadania wykonano drogę o długości 550 m i szerokości jezdni 5 – 6m z nawierzchnią asfaltową, zjazdy, pobocza a także przebudowę linii telekomunikacyjnej, kolidującą z inwestycją. Wartość zadania – 477 729,66 zł.

13. Budowa chodnika przy drodze powiatowej Szabda – Mszano.

W ramach zadania wykonano III etap chodnika, tj. odcinek w km 0+753 do 1+378 o długości 627 m i szerokości 2 m. Wartość zadania – 419 916,96 zł.

14. Remont drogi gminnej 080523C Kominy - Gorzenica w miejscowości Gorzenica dz. nr 126/2 - obręb Gorzenica, gm. Brodnica w km 0+464 - do km 1+ 973. W ramach prac położono nową nawierzchnię mineralno - bitumiczną, wykonano też profilowanie i zagęszczenie poboczy oraz uzupełnienie poboczy mieszanką kruszywa naturalnego frakcji 0 - 31,5 mm. Koszt zadania - 921 040,58 zł. Droga zrealizowana w części ze środków FOGR z dofinansowaniem w wysokości 76 800,00 zł.

15. Ulepszenie nawierzchni drogi gminnej w miejscowości Karbowo ul. Małgorzatka.

Na odcinku w km 0+250 do 0+450 wykonano jezdnię o szerokości 5,5 m z kruszywa łamanego niezwiązane, następnie ułożono masę asfaltową na odcinku 400 m od istniejącej kostki brukowej (km 0+050 do 0+450). Wykonano również pobocza i zjazdy. Wartość zadania – 292 993,03 zł.

Nakładanie masy na ul. Małgorzatka w Karbowie

Droga Szczuka – Cielęta

Układanie asfaltu w Drużynach

16. Przebudowa drogi gminnej Szczuka – Cielęta.

Wykonano przebudowę drogi na odcinku 667 m w miejscowości Szczuka. W ramach zadania wykonano jezdnie o szerokości 5 m, zjazdy, pobocza z kruszywa, odwodnienie w postaci odcinka kanalizacji deszczowej z osadnikiem i separatorem oraz ściekiem korytkowym. Wartość zadania – 928 753,44 zł.

17. Przebudowa drogi gminnej nr 080546C w miejscowości Niewierz od skrzyżowania z DK 15 w km 291+870 strona lewa do granicy gminy Brodnica.

W ramach zaplanowanych środków wykonano projekty podziału nieruchomości w celu wydzielenie terenu niezbędnego pod przebudowę drogi oraz opracowano dokumentację projektową przebudowy linii telekomunikacyjnej kolidującej z planowaną inwestycją. Wartość zadania – 5 337,00 zł.

18. Przebudowa drogi gminnej nr 080512C Kruszyнки – Bartniki.

Wykonano przebudowę drogi na odcinku 170 m. Powstała jezdnia o szerokości 5 m i zjazdy z betonu asfaltowego oraz pobocza z kruszywa. Wartość zadania – 183 610,66 zł.

19. Budowa chodnika przy DK15 w m. Szabda – prace projektowe.

Wykonano aktualizację mapy do celów projektowych. Wartość zadania – 1 845,00 zł.

20. Poprawa bezpieczeństwa komunikacji publicznej poprzez budowę zatoczek autobusowych przy drogach powiatowych.

W ramach przewidzianych środków zakończono rozpoczętą w 2017 r. budowę zatoki przy ul. Wezasowej w Karbowie oraz opracowano dokumentację projektową zatoki przy skrzyżowaniu ul. Klubowej i Żmijewskiej w Karbowie. Wartość zadania – 14 904,87 zł.

21. Zwiększenie liczby miejsc w

przedszkolach poprzez adaptację istniejących pomieszczeń i ich rozbudowę wraz z budową placów zabaw.

W ramach zadania dokonano rozbudowy oraz adaptacji części pomieszczeń budynku Wiejskiego Domu Kultury w Karbowie oraz budynku filii Szkoły Podstawowej w Cielętach a także adaptacji części pomieszczeń Szkoły Podstawowej w Gortatowie. W wyniku realizacji zadania powstało 75 miejsc przedszkolnych. Wartość zadania – 975 813,16 zł, w tym pozyskane dofinansowanie z UE w kwocie 580 266,68 zł.

Nowe sale przedszkolne w Karbowie i Cielętach

22. Inteligentne zarządzanie energią w budynku użyteczności publicznej Gminy Brodnica.

W ramach przewidzianych środków wykonano projekt termomodernizacji budynku Urzędu Gminy Brodnica oraz wniosek o dofinansowanie. Wartość zadania – 16 359,00 zł.

23. Budowa oświetlenia ulicznego na terenie Gminy Brodnica.

Wykonano 17 punktów oświetleniowych w Karbowie w ul. Rumiankowej, 9 punktów oświetleniowych w Gorczeniczce i 3 punkty oświetleniowe w Kominach. Wartość zadania – 165 093,14 zł.

24. Inteligentne zarządzanie energią w budynkach mieszkańców Gminy Brodnica poprzez budowę instalacji fotowoltaicznych.

Wykonano 34 szt. mikroinstalacji fotowoltaicznych o mocy od 2 do 10 kWp. Zadanie było realizowane w ramach Projektu „Inteligentne zarządzanie energią w budynkach mieszkańców Gminy Brodnica poprzez budowę instalacji fotowoltaicznych” nr RPLP.03.01.00-04-0029/17 współfinansowanego z Europejskiego Funduszu Rozwoju

Regionalnego w ramach Osi priorytetowej 3. Efektywność energetyczna i gospodarka niskoemisyjna w regionie Działania 3.1 Wspieranie wytwarzania i dystrybucji energii pochodzących ze źródeł odnawialnych Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Kujawsko – Pomorskiego na lata 2014 – 2020. Wartość zadania – 887 110,48 zł, w tym pozyskane dofinansowanie z UE w kwocie 489 408,90 zł.

25. Modernizacja świetlic wiejskich wraz z zakupem wyposażenia.

Wykonano dokumentację projektową dla świetlic wiejskich w Gortatowie i Bartnikach. Wartość zadania – 24 969,00 zł.

B. Wytwarzanie i zaopatrywanie w wodę

Na bieżące świadczenie usług w zakresie dostarczania wody wydatkowano kwotę 1 315 113,45 zł. Dochody ze świadczenia usług w tym zakresie wyniosły 1 205 545,90 zł.

C. Transport i łączność

W tym zakresie w roku 2018 wydatkowano kwotę 6 202 191,54 zł. Z tego na drogi gminne przeznaczono kwotę 5 577 499,32 zł, w tym 4 504 736,76 zł na wydatki inwestycyjne oraz 1 072 762,56 zł na bieżące utrzymanie dróg. Na utrzymanie przystanków autobusowych wydano 9 787,35 zł. Na drogi powiatowe wydano kwotę 614 904,87 zł, w tym 600 00,00 zł dotacji dla Powiatu Brodnickiego na inwestycję pn. „Przebudowa drogi powiatowej Nr 1827C na odcinku Szczuka – Gortatowo”.

D. Gospodarka komunalna i ochrona środowiska

Poniesione wydatki na gospodarkę komunalną i ochronę środowiska w 2018r. wyniosły 3 118 645,33 zł w tym na zadania inwestycyjne 1 136 562,62 zł. Na kwotę tą składają się wydatki poniesione na:

- gospodarkę ściekową wydatkowano kwotę 866 864,09 zł. Dochody ze świadczenia usług w tym zakresie wyniosły 890 748,15 zł,
- gospodarkę odpadami wydatkowano kwotę 788 253,68 zł. Dochody z opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi wyniosły 784 756,77 zł,
- oczyszczanie miast i wsi (głównie usuwanie padłych zwierząt) 3 209,54 zł,
- ochrona powietrza atmosferycznego i klimatu 94 354 zł, w tym na dotacje do wymiany źródła ciepła w domach mieszkańców 68 000 zł,
- wyłapywanie bezpańskich psów, kotów i umieszczenie ich w schronisku 22 639,20 zł,
- oświetlenie ulic, placów i dróg 424 409,20 zł, w tym wydatki inwestycyjne 165 093,14 zł,
- pozostałą działalność 918 915,62 zł w tym na budowę instalacji fotowoltaicznych 887 110,48 zł.

E. Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa

Na bezpieczeństwo publiczne i ochronę przeciwpożarową w 2018 roku wydatkowano kwotę 77 806,69 zł. W tej kwocie zawiera się wpłata na fundusz celowy policji na kwotę 9 960,00 zł, oraz Państwowej Straży Pożarnej na kwotę 10 000 zł. Wydatki na zarządzanie kryzysowe oraz propagowanie bezpieczeństwa w ruchu drogowym wyniosły 2 185,59 zł. Wydatki na działalność Ochotniczych Straży Pożarnych wyniosły 55 660,93 zł. W 2018 roku pozyskano dotację z budżetu państwa na zakup sprzętu dla OSP w wysokości 20 964,75 zł.

Zgodnie z planem pracy i kalendarzem imprez programowych realizowanych przez OSP w 2018 r. odbyły się:

- Kampanie sprawozdawcze w jednostkach OSP w dniach 28.02 – 31.03.2018 r.
- Drużynowe i indywidualne Miejsko – Gminne Mistrzostwa Strzeleckie jednostek OSP o Puchar Prezesa ZO M-Gm. i Burmistrza Miasta w dniu 19.06.2018 r.
- Udział strażaków w organizacji „Biegu Napoleońskiego” w dniu 17.06.2018 r.
- Udział OSP w dożynkach w Gorczenicy w dniu 26.08.2018 r.
- Eliminacje miejsko – gminne ogólnopolskiego konkursu plastycznego „Zapobiegajmy pożarom” w dniu 14.01.2018 r.
- Eliminacje powiatowe ogólnopolskiego konkursu plastycznego „Zapobiegajmy pożarom” w dniu 14.12.2018 r.
- Eliminacje miejsko – gminne ogólnopolskiego turnieju wiedzy pożarniczej „Młodzież zapobiega pożarom” w dniu 09.03.2018 r.
- Eliminacje powiatowe ogólnopolskiego turnieju wiedzy pożarniczej „Młodzież zapobiega pożarom” w dniu 27.03.2018 r.

Ponadto OSP brały udział w uroczystościach patriotyczno – religijnych takich jak: rocznica Konstytucji 3 Maja, Dzień Flagi Państwowej, Dzień Zwycięstwa, rocznica wybuchu II Wojny Światowej, Narodowe Święto Niepodległości.

Dokument: Raport o stanie Gminy Brodnica w roku 2018

Opracowanie: mgr Witold Jastrzębski,
mgr Sylwia Gołębiowska,
mgr Jolanta Tomella,
Agnieszka Bytner
mgr Małgorzata Cieszyńska
mgr Anna Śliwińska,
mgr Marzanna Karbowska,
Bożena Becmer,
mgr Magdalena Budzich,
mgr inż. Sławomir Czubiel,
mgr Renata Nowakowska,
Marlena Pniewska,
mgr Paweł Szczechowski,
mgr Janusz Kiliński,
mgr Karolina Piwowarska,
mgr inż. Edyta Zablotna,
mgr Paweł Wiśniewski,
mgr inż. Aniela Góra
Marek Pomianowski,
mgr Wiesława Jaranowska,

Redakcja: mgr Justyna Klimowska

Spis treści

I. Wstęp.....	2
II. Informacje ogólne	2
A. Ogólna charakterystyka Gminy Brodnica.....	2
B. Jednostki organizacyjne Gminy Brodnica	2
C. Demografia	2
D. Przedsiębiorczość i rynek pracy w gminie.....	6
E. Sytuacja społeczna	9
F. Pomoc społeczna	10
1. Realizacja świadczeń pomocy społecznej	11
2. Realizowane zadania przez asystenta rodziny w 2018 roku.....	12
3. Usługi opiekuńcze	13
4. Podsumowanie.....	13
5. Zadania w zakresie wspierania rodziny	13
G. Zdrowie.....	14
H. Oświata i wychowanie	15
1. Sieć szkół i oddziałów w gminie	15
2. Dowóz uczniów do szkół Gminy Brodnica.	17
I. Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego	17
J. Kultura fizyczna i sport.....	18
III. Informacje finansowe	20
A. Wykonanie budżetu Gminy Brodnica na 2018 rok.....	20
B. Realizacja Funduszu sołeckiego	24
C. Środki pozabudżetowe (dofinansowania z funduszy europejskich) w 2018 roku	26
IV. Informacja o stanie mienia komunalnego.....	26
A. Dane dotyczące przysługujących gminie praw własności:	27
1. Ogólny stan gruntów.....	27
2. Stan nieruchomości zabudowanych gminy Brodnica:.....	27
3. Opis stanu posiadanych nieruchomości oraz działań wykonanych w 2018 roku związanych z ich utrzymaniem:	27
4. Szczegółowe dane o zmianach w stanie mienia komunalnego w 2018r.:	29
5. Umowy na inne cele obowiązujące w 2018 roku:	30
B. Użytkowanie wieczyste.....	30
C. Dochody uzyskane z tytułu wykonywania prawa własności i innych praw majątkowych oraz z wykonywania posiadania.....	30
D. Urządzenia wodociągowe i kanalizacyjne	30

E. Drogi gminne oraz zadania wykonane w 2018 roku w celu poprawy ich stanu	31
F. Urządzenia melioracji wodnych szczegółowych.....	33
G. Oświetlenie drogowe	33
V. Informacja o realizacji polityk, programów i strategii.....	33
A. Strategia Rozwoju Gminy Brodnica na lata 2016-2025	33
1. Cele strategiczne.....	33
2. Stan realizacji Strategii:.....	34
B. Planowanie przestrzenne i rozwój budownictwa	37
1. Studium uwarunkowań i plany miejscowe	37
2. Decyzje o warunkach zabudowy	37
3. Numeracja porządkowa nieruchomości.....	38
C. Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Brodnica na lata 2017-2023	38
D. Wieloletni Program Gospodarowania Mieszkaniowym Zasobem Gminy Brodnica na lata 2016-2020 ..	41
E. Plan wykorzystania zasobu nieruchomości Gminy Brodnica na lata 2017-2019	42
F. Program opieki nad zabytkami dla Gminy Brodnica na lata 2015 – 2018.....	43
G. Gminny Program Usuwania Azbestu z terenu Gminy Brodnica	44
H. Wieloletni plan rozwoju i modernizacji urządzeń wodociągowych i kanalizacyjnych	47
I. Plan gospodarki niskoemisyjnej.....	48
J. Program ochrony środowiska.....	51
K. Gminny program wspierania rodziny	54
1. Cele Programu	54
2. Realizacja Programu w 2018 roku.....	55
Tabela 36. Realizacja Programu	55
L. Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Program Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Brodnica na rok 2018.....	57
L. Program współpracy Gminy Brodnica z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego w 2018r.....	60
VI. Realizacja uchwał rady gminy/miasta	61
A. Omówienie ogólne.....	61
B. Stwierdzenia nieważności uchwał przez organy nadzoru lub sądy administracyjne	61
VII. Współpraca z innymi społecznościami samorządowymi.....	62
1. Porozumienia międzygminne	62
2. Stowarzyszenia i związki jednostek samorządu terytorialnego.....	62
3. Udział wójta w różnych ciałach lokalnych (powiatowych) i regionalnych.....	63
VIII. Inne działania prowadzone w 2018 roku	64
A. Realizacja inwestycji	64

B. Wytwarzanie i zaopatrywanie w wodę	69
C. Transport i łączność	69
D. Gospodarka komunalna i ochrona środowiska	69
E. Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa	69

Wójt
Adam Zalewski